On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
preetnews2020@gmail.com

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਨਿਊਯਾਰਕ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ Online and Print Media +1 201-312-4180

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ
www.preetnama.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 89, ਮਿਤੀ : 18 ਫਰਵਰੀ, 2021 ਤੋਂ 24 ਫਰਵਰੀ 2021 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ ਰਿਹਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 7 ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ, 117 ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਮੋਹਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 117 ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 106 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬਾਜੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹਲਕੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 11 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ 'ਆਪ' ਦਾ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਦਰਸਨ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖਾਲਿਦ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸਨ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਚੀਜਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸਨ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਨੰਬਰ ਹੈ।" ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਔਕੜਾਂ ਸਨ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣ ਦਿੱਤੇ, ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਜਾਏ ਗਏ। 'ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।'

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖਾਲਿਦ ਮੁਹੰਮਦ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਚਾਹੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਹ ਕਹਿਣ ਜੋਗੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਐਡਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖਾਲਿਦ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਸਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਹਾਲ-ਫਿਲਹਾਲ ਤੱਕ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ।"

ਜਿੱਤ ਮਗਰੋਂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ 104 ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 98 ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਹੂੰਝਾ ਫੇਰ ਜਿੱਤ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਹੋਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹੀ ਆਗੂ ਚੁਣਿਆ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਸਾਂਤੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 14 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਚੋਣ ਕਮਿਸਨ ਵੱਲੋਂ 16 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਬੂਥਾਂ ਉੱਪਰ ਮੁੜ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਜਦਕਿ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਦੋ ਬੂਥਾਂ ਉੱਪਰ ਮੁੜ ਵੋਟਾਂ ਪੁਆਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜਾਮ ਲਾਉਂਦਿਆ ਕਿਹਾ, "ਕੁਝ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਡਿਸਟਰਬਡ ਸਟੇਟ ਐਲਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਰਿਹਾ ਭਾਜਪਾ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਅਕਾਲੀ ਤੇ 'ਆਪ' ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਸਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਲਜਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਜਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 60 ਫੀਸਦ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ 40 ਫੀਸਦ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫ੍ਰੀ ਐਂਡ ਫੇਅਰ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ। 'ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਫਸਰ ਤਕੜੇ ਰਹੇ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਚੁਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਰ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ, ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ, ਬਿਜਲੀ ਤਕਰਬੀਨ ਹਰ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵੋਟਰ ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਸਨ, ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਾ-ਮਿਲੀਟਰੀ ਫੋਰਸ ਲਾ ਕੇ ਵਿਧਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਲਗਭਗ 80-90 ਫੀਸਦ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਜੀਠੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 9,222 ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਕ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੁਕਾਬਲਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀ। ਆਉਂਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਅਹਿਮ ਸਨ।

ਸ੍ਰ. ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਟੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਡੂੰਘਾ ਸਦਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਬੀ.ਜੇ.ਸਟੂਡੀਓ): ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਸਾਇਟੀਅ ਾਫ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰ. ਤਿਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਟੀ. ਪੀ. ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਦਵੀਂ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾਂ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਰਹੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਅਤੇ ਸੁਚੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਨਿਘੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਹਰਿਹਆਣਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੰਡੀਆ ਵਿਖੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਕ, ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਫਰੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ। ਇਸ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਮੇਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਹੈ।

ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਬਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਐਨਆਰਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਆਡੀਨੇਟਰ ਗੁਰਮੀਤ ਗਿੱਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਐਨਆਰਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਚ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)ਪੰਜਾਬ ਲਾਰਜ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਵਨ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਉਦਯੋਗ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਐਨਆਰਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਯੂਐਸ ਚ' ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਓਵਰਸਿਜ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿੰਗ ਯੂਐਸਏ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਮੁੱਲਾਪੁਰ) ਦਾ ਉਦਯੋਗ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਐਨਆਰਆਈ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਬਾਵਾ ਨੇ ਵਿਦੇਸਾਂ ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਨਆਰਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਰੋਸਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐੱਨਆਰਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰਾਂ ਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਗੁਰਮੀਤ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਐਨਆਰਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਣਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐੱਨਆਰਆਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਯੂਐਸ ਚ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤੇ ਅਹਿਮ ਜੰਿਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 17 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਜਗਰਾਉਂ ਵਿਖੇ ਐਨਆਰਆਈ ਸੰਮੇਲਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਐਨਆਰਆਈ ਭਾਈਚਾਰਾ ਜੁੜੀਆਂ ਜਮੀਨ ਤੇ ਜਆਿਦਾਤਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕਰਨਗੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੰਦਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਇਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਰਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਜੀਣਾ ਹੋਇਆ ਮੁਸਕਿਲ:- ਲੁਬਾਣਾ

ਭੁਲੱਥ (ਅਜੈ ਗੋਗਨਾ) ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੈਂਕੜੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਹੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਮ ਜਨਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਮੁਸਕਲ ਨਾਲ ਜੰਿਦਗੀ ਗੁਜਰ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਲਈ ਜੰਿਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਹਲਕਾ ਭੁਲੱਥ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁਬਾਣਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ . ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਿਲਾਂ ਵੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਘੱਟ ਕਰਨ ,ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ,ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਰੁਪਈਏ ਨੂੰ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਦੇਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੋਦੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਲਾਇਕੀਆਂ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ . ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਠਕ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੈਂਪੀ ਦਫਤਰ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਸੋਕ ਰਾਜੂ ਭੱਟੀ ਆਦਿ ਵਲੰਟੀਅਰ ਹਾਜਰ ਸਨ .

ਭੁਲੱਥ 'ਚ ਪੁਲਵਾਮਾ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਹੋਇਆ

ਭੁਲੱਥ : ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਭੁਲੱਥ ਦੇ ਨੋਜਵਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਂਡਲ ਮਾਰਚ ਪੁਲਵਾਮਾ ਹਮਲੇ ਦੋਰਾਨ ਸਹੀਦ ਹੋਏ ਜਵਾਨਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਹੀਦਾ ਨੂੰ ਸਰਧਾਜਲੀ ਵੱਜੋ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਬੁਲਾਰਿਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ ਤੇ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਅਬਾਦ ਕਿਸਾਨਾ ਤੇ ਜਵਾਨਾ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਨੋ ਹੀ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਣ ਤਾ ਸਾਰਾ ਆਲਮ ਤੇ ਅਵਾਮ ਖੁਸ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ।ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੜੀਅਲ ਹੰਕਾਰੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਜੀਰ ਇਹ ਖੁਸੀਆ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋ ਖੋਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਤੇ ਸਾਡੀ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਗੁਲਾਮੀ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਣਖੀ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਨਹੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹਾਂਗੇ। ਅਤੇ ਸਾਰਿਆ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ, ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਏਕਤਾ ਜਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਦੀਆ ਗੂਝਾਂ ਵਜੀਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਜਰੂਰ ਤੰਗ ਕਰਨਗੀਆ। ਇਸ ਮੋਕੇ ਨੋਜਵਾਨ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਸ: ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਸਬਾਭੁਲੱਥ, ਪਿੰਡ ਕਮਰਾਏ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭਗਵਾਨਪੁਰ ਤੋ ਸਾਮਿਲ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਨੋਜਵਾਨਾ ਦਾ ਸ: ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਭੁਲੱਥ ਵੱਲੋ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕਾਰਨ ਤੇ ਵਿਸੇਸ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵੂਹਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ

ਵੂਹਾਨ : ਚੀਨ ਦੇ ਵੂਹਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਗਈ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਟੀਮ ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਤੁਰੰਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।WHO ਦੇ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਪੀਟਰ ਬੇਨ ਐਮਬਰਕ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੇ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਚਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪਹਿਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ । ਟੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਇਸ ਦਫਤਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿੱਚ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਕਰਮਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਵੂਹਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਣਪਛਾਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਵਲ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਦੀਪ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਦੇ ਹੱਕ ਚ' ਮਾਰਿਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ/ ਟੋਰਾਂਟੋ 15 ਫਰਵਰੀ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)ਰਾਜੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਹੋ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਤੇ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਉਤੇ ਹਨ ਦੇਖਿਓ ਕਿਤੇ ਜਿੱਤੀ ਬਾਜੀ ਹਾਰ ਨਾ ਬੈਠਿਓ ਇਹ ਗੱਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਫੋਨ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਿਰੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਾਇਕਾ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਬੁਧੀਜੀਵੀਆ,ਫੌਜੀ ਵੀਰਾ, ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਝੰਜੋੜਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕੱਢ ਬੁਲਾਰੇ ਤੇ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵੇਂ ਵੀਰ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਤੇ ਜੋ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਹਰੇਕ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ।ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਡਰਾ ਤੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਹੋ ਤੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਰਾ ਵਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਫਿਨਾਈਸਲੀ ਹੈਲਪ ਕੀਤੀ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਰੋਟੈਸਟ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ,ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਾਡੀ ਗਲ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਊਟ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜਣ ਦੀ ਬਿਜਾਏ ਟੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ, ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨੇ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਇੱਕਾ ਦੁੱਕਾ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਗਾਇਕ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਾਜੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਕ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਹਰ ਇਕ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਟਕਨੋਲਜੀ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ ਆਉ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਾਲਿਓ ਸਿਰਾ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਬਿਜਾਏ ਜੋੜੋ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਵਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੋ ,ਡੁਲੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ, ਉਠੋ ਆਪਣੀ ਮੰਜਿਲ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉ।

ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਜੈਦ ਵਿੱਚ ਸੱਤਵਾਂ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ

ਭੁਲੱਥ (ਅਜੈ ਗੋਗਨਾ) ਭੁਲੱਥ ਸਬ- ਡਵੀਜਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੈਦ ਵਿਖੇਂ ਦਸਮੇਸ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਐਨਆਰਆਈਜ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆਂ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹਲਕਾ ਭੁਲੱਥ ਨੇ ਵਿਸੇਸ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਰਿਕਤ ਕੀਤੀ,ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ,ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸਤਿ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਹੈ.ਦਰਸਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ,ਰਾਣਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਿਕਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇਸ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਥੇਦਾਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ,ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਹਲਕਾ ਭੁਲੱਥ,ਯਸਪਾਲ ਸਰਮਾ,ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਰਸਪਾਲ ਸਿੰਘ,ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ,ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਗੋਗੀ,ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਾਗਵਾਨਪੁਰ,ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਖੱਦਰ,ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੈਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਜੈਦ,ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ,ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰੀ, ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੈਸੀਅਰ,ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ,ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਸੁੱਖਾ ਚੀਮਾ ਮੈਂਬਰ,ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਲੱਕੀ ਕੈਨੇਡਾ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ,ਨਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਿੱਟੂ ਮੈਂਬਰ,ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ ਜੈਦ,ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੂੰ,ਤਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਏ ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ

ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਡੇ ਮਨਾਇਆ

ਮੋਹਾਲੀ : ਲਾਇਨਜ ਕਲੱਬ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮਲਟੀਪਲ ਡਿਸਟਿਕ 321 ਦੇ ਐਮਡੀ ਜੀਐਸਟੀ ਕੋਰਡ ਸੁਦੀਪ ਗਰਗ ਅਤੇ ਐਮਡੀਸੀ ਚਾਇਲਡ ਕੈਂਸਰ ਡੀਸੀ ਰੋਏ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕ ਗਵਰਨਰ ਪੀਐਮਜੇਐਫ ਲਾਇਨ ਪੀਆਰ ਜੈਰਥ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਈ ਅਧੀਨ ਲਾਇਨਜ ਕਲੱਬ ਮੋਹਾਲੀ ਸੁਪਰੀਮ ਨੇ ਪੀਜੀਆਈ ਦੀ ਹੰਸਰਾਜ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਖੇ ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੀਕ ਅਤੇ ਵੈਲੇਨਟਾਈਨ ਮਨਾਇਆ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆ ਕਲੱਬ ਦੇ ਉਪਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਇਨ ਦੀਪਕ ਵਿੱਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਲੱਬ ਦੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਲਾਇਨ ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਸ਼ਗੁਨ ਗੋਇਲ ਦਾ ਜਨਮਦਿਨ ਮੌਕੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਵਾਰਡਨ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਕੈਂਸਰ ਪੀੜਤ 120 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਫਰਿੱਜ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਸਚੈ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਾਇਨਜ਼ ਕਲੱਬ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਚਾਰਟਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਇਨ ਤਿਲਕ ਰਾਜ,ਚਾਰਟਰ ਮੈਬਰ ਲਾਇਨ ਰਜਨੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ,ਲਾਇਨ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਾਇਨ ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਰੁਪਾਲੀ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਇਨ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜਿਰ ਸਨ।

2021 ਇੰਡੀਆ ਸਪੋਰਾ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਲੀਡਰਸ ਸੂਚੀ, 15 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤਵੰਸ਼ੀ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : :ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਸਮੇਤ ਕਰੀਬ 15 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 200 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਹਨ।ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਇਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 60 ਲੋਕ ਕੈਬਨਿਟ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬਿਜ਼ ਹਨ। 2021 ਇੰਡੀਆਸ ਪੋਰਾ ਗਵਰਮੈਂਟ ਲੀਡਰਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਲਈ ਤੱਥ ਸਰਕਾਰੀ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਜੁਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ ਸਥਿਤ ਇੰਡੀਆਸ ਪੋਰਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਐੱਮ.ਆਰ. ਰੰਗਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਡਿਪਲੋਮੈਟ, ਸਾਂਸਦ-ਵਿਧਾਇਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 15 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਂਸਦ ਅਮੀ ਬੇਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2021 ਇੰਡੀਆਸ ਪੋਰਾ ਗਵਰਮੈਂਟ ਲੀਡਰਸ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਾਂਸਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਨੇਤਾ ਬਣ ਕੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟੈਕਸਾਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਿੱਚ 100 ਤੋ ਵੱਧ ਵਹੀਕਲ ਆਪਸ ਚ' ਟਕਰਾਏ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ) ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਟੈਕਸਸ ਵਿਖੇ ਪਾਇਲਪ ਜੋ ਡੈਲਸ -ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਵਿਖੇ ਬਰਫ ਦੀ ਬਰਸਾਤ (ਫਰੀਜਿੰਗ ਰੇਨ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰੇ ਭਿਆਨਕ ਰੋਡ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 100 ਤੋ ਵੱਧ ਵਹੀਕਲ ਆਪਸ ਚ' ਟਕਰਾਏ ਗਏ ਵਹੀਕਲ ਟਕਰਾਉਣ ਨਾਲ ਇੱਥੇ 6 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੋਕੇ ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ 65 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਚ' ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਫਾਇਰ ਚੀਫ ਜਿਮ ਡੇਵਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਰੂਟ 35 ਵੇਸਟ ਦੇ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਟੀਈਕਸਪ੍ਰੈਸ ਲੇਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਦਨਾਇਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਚ ਵਾਹਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਏ ਹਨ । ਅਤੇ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋਏ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਉਹਨਾ 100 ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ, ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਲਾਬੰਦੀ

ਵੈਲਿੰਗਟਨ : ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਆਕਲੈਂਡ ਤੋਂ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਕਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪੀੜਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਆਕਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੀ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਕਰੀਬ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਬੁੱਧਵਾਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਕੋਵਿਡ-19 ਰਿਸਪਾਂਸ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ ਹਿਪਕਿਨਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਟਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਗਲੇ 24 ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਿਪਕਿਨਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ,ਉਹ

ਇਕ ਚੰਗਾ ਦਿਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਜਾਂਚ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਕਲੈਂਡ ਵਿਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪੀੜਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਇਕ ਕੈਟਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਯਾਤਰੀ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੁੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਵੀ ਸਟਰੱਗਲੇਰ ਹੀਰੋ ਦਾ ਸ਼ੁੱਭ ਮਹੂਰਤ

ਚੰਡੀਗੜ (ਪ੍ਰੀਤਮ ਲੁਧਿਆਣਵੀ), 15 ਫਰਵਰੀ, 2021: ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੁੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਵੀ ਸਟਰੱਗਲੇਰ ਹੀਰੋ ਦਾ ਸ਼ੁੱਭ ਮਹੂਰਤ ਸ੍ਰ: ਰੁਪਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਲਾ, ਕੌਂਸਲਰ ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਤੇ ਯੁਵਮ ਫ਼ਿਲਮ ਵੱਲੋਂ ਆ ਰਹੀ ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਵੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮੇਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀਰੋ ਗੁਰਚੇਤ ਚਿਤਰਕਾਰ, ਚਮਕੌਰ ਸੋਹਲ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਮੇਹਰਾ ਅਤੇ ਬਾਨੀ ਚੰਡੇਲ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੁਬਈ ਦੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਕੈਦੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕੀ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ ਹੈ

ਦੁਬਈ ਦੇ ਸਾਸਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪ੍ਰਿੰਸਿਜ ਲਤੀਫਾ ਅਲ ਮਕਤੂਮ ਨੇ 2018 ਵਿੱਚ ਦੇਸ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸੰਦੇਸ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬੰਧਕ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜਾਮ ਲਗਾਏ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੰਿਦਗੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰਸਿਜ ਲਤੀਫਾ ਦੀ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਬੀਬੀਸੀ ਪੈਨੋਰਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਤੀ 'ਚ ਭੱਜਣ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਂਡੋਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬਾ ਅਰਸਾ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਟੀਨਾ ਜੁਹੀਐਨਿਨ ਦੇ ਰਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ।ਪਰ ਟੀਨਾ ਕੋਲ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਫੀਆ ਸੁਨੇਹੇ ਆਉਣੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸਟਰ ਤੋਂ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਫੂਜ ਹਨ।ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੁਬਈ ਦੇ ਸਾਸਕ ਸੇਖ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਰਾਸਦਿ ਅਲ ਮਕਦੂਮ ਦੇ 25 ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।ਸੇਖ ਨੇ ਦੁਬਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤੀ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਕਾਫੀ ਰੋਕ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੀਤੀਫਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ,"ਮੈਂ ਡਰਾਈਵ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਸਫਰ ਕਰਨ ਜਾ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ,"ਮੈਂ 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ ਹਾਂ।ਮੈਂ ਸਫਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪੁੱਛ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ।ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।" ਟੀਨਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸਿਜ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਿਆ. "ਮੈਂ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਆਸਵੰਦ ਹਾਂ।ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਾਂਗੀ ਤੇ ਸੋਚਾਂਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜੋ ਚਾਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਲੱਗੇਗਾ।ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕ ਹਾਂ।" ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂਮ ਉੱਪਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਈ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਓਮਾਨ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜੈਟ ਸਕੀਂਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡੌਂਗੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਘਾਂਟਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ।ਫਿਰ ਉਹ ਉਸ ਯੌਟ (ਬਾਦਵਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਕਿਸਤੀ) ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚੀਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਾਦ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਲਤੀਫਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਟਸਐੱਪ ਮੈਸਜ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ,"ਮੈਂ ਅਜਾਦ ਹਾਂ"। ਇੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹਿੰਦਮਹਾਂਸਾਗਰ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਡਾਣ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਣ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕਰਨੀ ਸੀ

ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਟ ਦੇ ਨਜਦੀਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਮੂਧਾ ਪੈਣ ਲੱਗਿਆ।ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੌਟ ਉੱਪਰ ਆ ਗਏ।ਦੋਵੇਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਕਿਸਤੀ ਦੇ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਲੁਕ ਗਈਆਂ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਗਰਨੇਡਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਟੀਨਾ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ,"ਲਤੀਫਾ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਵਾਪਸ ਯੂਏਈ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ ਸਗੋਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਓ।" ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰਲੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ ਵਿੱਚ ਲਤੀਫਾ ਹਥਿਆਰੰਬਦੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਯੌਟ ਉੱਪਰ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। "ਮੈਂ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਆਇਆ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਘਸੁੰਨ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਵਿੱਚ ਟੀਕਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ।"

ਲਤੀਫਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਤੀ ਉੱਪਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਰਾਂਢੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਜਨਰਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।" "ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਨਾਂਅ- ਲਤੀਫਾ ਅਲ ਮਖਤੂਮ ਹੈ।" "ਮੈਂ ਦੁਬਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਮੈਂ ਪਨਾਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿਓ।" ਉਸ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਜਾਈਂ ਗਈਆਂ - ਅਤੇ ਲਤੀਫਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਮੀਰਤੀਅਨ ਕਮਾਂਡੋ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਕੀਤੀ।"ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ- ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ।ਮੈਂ ਦਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਆਸਤੀਨ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।" ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ ਕਰ ਕੇ ਦੁਬਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।"ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਸ ਅਜਾਦੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੂੀ -ਉਹ ਗਈ।ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਹਾਂ ਇਕੱਲੀ।ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ, ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਇਲਜਾਮ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ।" ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਟੀਨਾ ਨੂੰ ਯੌਟ ਦੇ ਕ੍ਰਿਊ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਯੂਏਈ ਰਵਾਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਸੂਰੂ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰੀ ਦਿ ਪ੍ਰਿੰਸਿਜ ਲਤੀਫਾਂ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸਟਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਾ ਮਿਲੀ।ਫਿਰ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਫਿਨਲੈਂਡ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ।ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪਏ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀਨਾ ਨੇ ਲਤੀਫਾ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਜੀਲੀਅਨ ਮਾਰਸਨ ਆਰਟ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ ਫਿਰ ਉਸ ਅਜਨਬੀ ਨੇ ਟੀਨਾ ਤੋਂ ਲਤੀਫਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਖਲਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਨਾਂਅ ਪੁੱਛਿਆ।ਆਖਰ ਟੀਨਾ ਦੀ ਲਤੀਫਾ ਨਾਲ ਫੋਨ ਉੱਪਰ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕੀ।ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਅਵਾਜ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੀ ਅਤੇ ਰੋ ਪਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਲ ਸਨ।" ਲਤੀਫਾ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਮੈਸਜ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਪ੍ਰੇਸਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।ਲਤੀਫਾ ਹੁਣ 35 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੱਧਮ ਅਵਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ।"ਮੈਂ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੀ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਲੌਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ।ਮੈਂ ਇੱਕ ਬੰਦੀ ਹਾਂ,ਮੈਂ ਅਜਾਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜੰਿਦਗੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਪੀਲੀ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਧੁੱਪ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ. "ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਿਲਾ ਵਿੱਚ ਹਾਂ,ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਬੰਦ ਹਨ। ਚਾਰ ਪੁਲਸ ਕਰਮੀ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਦੋ ਪੁਲਸਿਵਾਲੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਜੀ ਹਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ।" ਵਿਲਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰ ਇੱਕ ਪੌਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸਕ ਕੈਨ ਰੌਥ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਇਹ ਔਰਤ ਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਏਕਾਂਤ ਜੇਲ੍ਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜੇਲਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਡਰ ਅਤੇ ਦਰਦ ਸਾਫ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"ਹਰ ਰੋਜ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਾਂਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਾਂਗੀ ਤੇ ਕਦੇ ਸੂਰਜ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾਂਗੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਮਹਿਫੂਜ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।" ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਮਰੇ ਵਾਲੇ ਫੋਨ ਨਾਲ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸਣੀ ਸੂਰੂ ਕੀਤੀ।

ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕ ਘੋੜਾ-ਸਾਈਕਲ ਖਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 90 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਡੀਜਲ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਕੀਮਤ ਵੀ 90 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜੰਿਮੇਵਾਰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੀ ਤਰਕ ਹੈ ?

ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਕਾਰਨ ਤੇਲ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇਲ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਆਰਟੀਫੀਸੀਅਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਮਕੈਨਿਜਮ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਤੇਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸਾਂ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਕਾਰਨ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। 15 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਧੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਬਤ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਦਾ 2 ਸਿਲੰਡਰ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਉੱਤੇ ਸੰਕੇਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਜ ਕੱਸਿਆ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਕੀਰਤੀ ਅਜਾਦ ਨੇ ਵੀ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਈ 2014 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2021 ਦੀਆਂ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੀ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, "ਟੈਸਟ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਕੁਸਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਪਾਰੀ ਦੇ ਇੰਤਜਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਕੀ ਉਹ ਡੀਜਲ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸੇਸਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਗੇ ?" ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਮ ਲੋਕ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁਰਗਰਾਮ ਸ੍ਰੀਹਰੀ ਗੌੜ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਟਵਿੱਟਰ ਯੂਜਰ ਨੇ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਦਾ ਕਥਿਤ ਪੁਰਾਣਾ ਟਵੀਟ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਾਲਾਧਨ ਵਾਪਸ ਆਵੇ ਤਾਂ ਪੈਟਰੋਲ 30 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਸ ਟਵੀਟ 'ਤੇ ਚੁਟਕੀ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀਹਰੀ ਗੌੜ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ? ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਕਿਉਂ ਹੈ ?" ਅਵਿਨਾਸ ਖੈਰਨਰ ਨਾਮੀਂ ਇੱਕ ਟਵਿਟਰ ਯੂਜਰ ਨੇ ਨਾਸਿਕ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਾਰੇ ਗੂਗਲ ਸਰਚ ਦਾ ਸਕਰੀਨ ਸਾਟ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ, "ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਾਂਗੇ।" ਇੱਕ ਖੇਡ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਾਜਾਰਸੀ ਮਜੂੰਮਦਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖੋ, ਲਗਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਟਵਿਟਰ ਯੂਜਰ ਯੋਗੇਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਚੇਨੱਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਘੋੜਾ ਕਿੱਥੋਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ? ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵਾਹਨ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਖਰੀਦ ਸਕਾਂਗਾ। ਦਫਤਰ ਜਾਣ ਲਈ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਦਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।" ਭਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਮੀਂ ਟਵਿੱਟਰ ਯੂਜਰ ਨੇ ਚੁਟਕੀ ਲੈਂਦੇ ਲਿਖਿਆ, "ਆਖਿਰ ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ, ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਭਾਰਤ।" ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਰਿਫਾਇਨਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਐਕਸਾਈਜ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਵੈਟ ਸਾਮਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਰਿਟੇਲ ਕੀਮਤਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਜਾਨਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਸਾਈਜ ਡਿਊਟੀ ਉਹ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਮਾਲ (ਗੁਡਸ) ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਟ (ਵੈਲਿਊ ਐਡਿਡ ਟੈਕਸ) ਕਿਸੇ ਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਯੂਏਪੀਏ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਦਰਜ 97.8 ਫੀਸਦ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਕਾਨੂੰਨ ਯਾਨੀ 'ਯੂਏਪੀਏ' ਅਤੇ ਦੇਸਧ੍ਰੋਹ ਅਰਥਾਤ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲੇ 2016 ਤੋਂ 2019 ਦਰਮਿਆਨ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 5,922 ਕੇਸ ਇਕੱਲੇ 'ਯੂਏਪੀਏ' ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੈਸਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਯਾਨੀ 'ਐਨਸੀਆਰਬੀ' ਦੀ ਤਾਜਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲ 132 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਲਿਾਫ ਹੀ ਆਰੋਪ ਤੈਅ ਹੋ ਪਾਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਕਿਸਨ ਰੈਡੀ ਨੇ ਰਾਜਸਭਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਯੂਏਪੀਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਹਨ ।ਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ ਹੈ। ਰੈਡੀ ਨੇ 'ਐਨਸੀਆਰਬੀ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਦਨ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ 2019 ਵਿੱਚ ਹੀ ਯੂਏਪੀਏ ਤਹਿਤ ਪੂਰੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ 1,948 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਰੋਪ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 64 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੀ ਹੈ ਯੂਏਪੀਏ ਕਾਨੂੰਨ ?

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਕੇਲ ਕਸਣ ਲਈ 1967 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਸੈਂਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸਾਊਥ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ 'ਤੇ ਰਿਸਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਰਮੀਜੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਰਅਸਲ ਇੱਕ ਸਪੈਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸੇਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਜਕਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 1967 ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਜਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।" "ਜਿਵੇਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਿਰੋਹ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੌਣ ਹਨ, ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

'ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ'

ਪੀਪਲਜ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਿਲ ਲਿਬਰਟੀਜ (ਪੀਯੂਸੀਐਲ) ਦੀ ਲਾਰਾ ਜੇਸਾਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਆਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਯੂਏਪੀਏ ਅਤੇ ਦੇਸ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੈਬਸਾਈਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਲਜਾਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਜਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੈਸਾਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸੇਸ 'ਪੈਟਰਨ' ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਜੇ ਸਾਜਸਿ ਰਚਣ ਦਾ ਇਲਜਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਰੋਪ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਜਾਮ ਇਸ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜਮ ਖਿਲਾਫ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਸੂਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਪਰ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਕਿਸਨ ਰੈਡੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸਕਲ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਐਨਸੀਆਰਬੀ' ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ।

ਯੂਏਪੀਏ 'ਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਕੀ ਹੈ ?

ਯੂਏਪੀਏ ਮੁਲਜਮਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਮਸਹੂਰ ਵਕੀਲ ਸੌਜਨਿਆ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਯੂਏਪੀਏ ਅਤੇ ਦੇਸਧ੍ਰੋਹ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਰੋਪ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਚਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਲੰਬੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਕੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਬਦਰੀਨਾਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਯੂਏਪੀਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੀ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਗਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਮੁਸਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਤਾਰਾ ਨਰੂਲਾ ਯੂਏਪੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਕੇਸ ਲੜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਇਲਜਾਮ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਆਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਏਪੀਏ ਜਾਂ ਦੇਸਧ੍ਰੋਹ ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਜੰਮਿਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਹਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਿਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਯੂਏਪੀਏ ਅਤੇ ਦੇਸ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹੋਰਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰੋਪ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਸਤਤਾ ਕੀ ਹੈ।" ਵਿਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣ 'ਤੇ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਤਦ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੋਗੇ ਕਿ ਯੂਏਪੀਏ ਅਤੇ ਦੇਸ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੁਨਾਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਨਿਊਜ ਕਲਿੱਕ' ਪੋਰਟਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2014 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 96 ਫੀਸਦ ਮਾਮਲੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਹਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਨ।"

ਅੱਤਵਾਦੀ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਹਨ ਅੱਤਵਾਦ

ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸਨ 15 ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤਬਕੇ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸਤ ਫੈਲਾਉਣ ਜਾਂ ਦਹਿਸਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਜ 'ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਜ' ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਭਾਸਾ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਅਲੀ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੱਕ ਸਾਮਲ ਹਨ। ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦੀ ਸਪੱਸਟ ਪਰਿਭਾਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸੈਕਸਨ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਜ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਾਲ 2018 ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਯੂਏਪੀਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 1,421 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਲਿਾਫ ਇਲਜਾਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 68 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ 2019 ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਲਿਾਫ ਆਰੋਪ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2019 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 96 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਆਰੋਪ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 29 ਮੁਲਜਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਕਸਨ 35 ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਅੱਤਵਾਦੀ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਏਪੀਏ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਾਰੀ ਵੇਂਦਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨਲਾਅਫੁਲ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ (ਪ੍ਰਿਵੈਨਸਨ) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਸਾਈਬਰ ਸਵੈ ਸੇਵਕਾਂ ਜਰੀਏ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣਾ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਖਦਸੇ

ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ 'ਰਾਸਟਰੀ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈਸੇਵਕ ਅਤੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਈਬਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਖਦਸਾ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸਮੀਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇੱਕ ਪਰੀਖਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਕੰਮ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਲੰਟੀਅਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਸੋਚ ਹੈ ?

ਇੰਡੀਅਨ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਡਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਹੀ ਉਦੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 'ਦੇਸ ਸੇਵਾ' ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਲੰਟੀਅਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ 'ਦੇਸ-ਵਿਰੋਧੀ' ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ, ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਵਿਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਸਾਈਬਰ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ -

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ

ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਵਿਦੇਸੀ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ

ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਜੋਖਮ 'ਤੇ

ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੋਸਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣਾ

ਨੈਸਨਲ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਟੀਚਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਚਾਈਲਡ ਪੋਰਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਆਦਾਤਰ ਚੀਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸਮਝ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਹੜੀ ਟਿੱਪਣੀ ਜਾਂ ਪੋਸਟ 'ਰਾਸਟਰੀ ਹਿੱਤ' ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਹੜਾ ਅਹੁਦਾ 'ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ' ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ? ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਮਨਚੰਦਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਪਹਿਲੀ ਮੁਸਕਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਣ 'ਤੇ ਸਕਿਾਇਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ।" ਮਨਚੰਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੱਖਪਾਤ ਵੱਲ ਇਸਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਦੂਜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਰਦਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।" ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਪਵਨ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਿਆਦਾ ਸਪੱਸਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪਾਰਦਰਸਤਿਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।" ਪਵਨ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਪਏਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦੁਸਮਣੀ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਪਵਨ ਦੁੱਗਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚੀਜਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

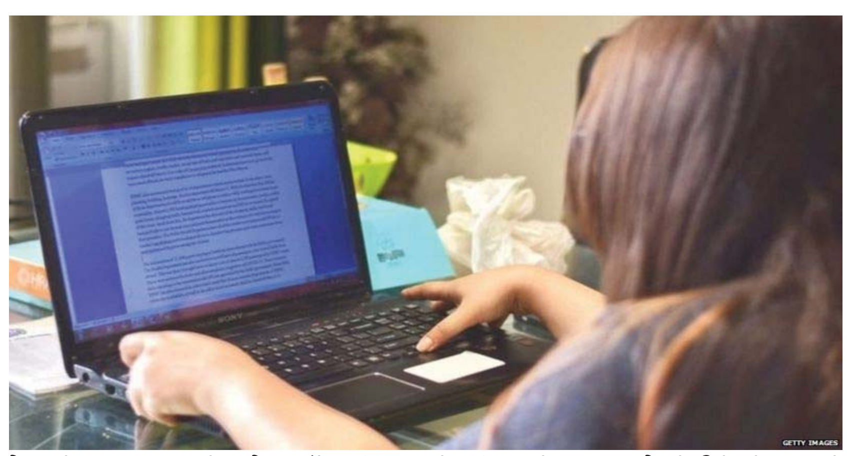

ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਸਾਈਬਰ ਵਲੰਟੀਅਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕਿਾਇਤਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆਵੇਗਾ।" ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਹਰਸ ਮੰਦਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਈਬਰ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਜਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਰਸ ਮੰਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਾਈਬਰ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਬਣਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਨਜਰ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ ਠਹਿਰਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾਜੀ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸ ਬਣਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਹੋਰ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਵਨ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜਮੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਮੁਸਕਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਦਿਸ਼ਾ ਰਵੀ ਕੌਣ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਰ 'ਚ ਹਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਕੁਨ

ਬੰਗਲੂਰੂ ਦੀ 22 ਸਾਲਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਕੁਨ ਦਿਸਾ ਰਵੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਸਾ ਰਵੀ 'ਫ੍ਰਾਈਡੇ ਫੌਰ ਫਿਊਚਰ' ਨਾਮ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਦੀ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਪੈਸਲ ਸੈੱਲ ਨੇ ਸਨੀਵਾਰ 13 ਫਰਵਰੀ ਦੀ ਸਾਮ ਬੰਗਲੂਰੂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰੇਟਾ ਥਨਬਰਗ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟਵੀਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੈ। ਬੰਗਲੂਰੂ ਦੀ ਇੱਕ ਮੰਨੀ-ਪ੍ਰਮੰਨੀ ਕਾਰਕੁਨ ਤਾਰਾ ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, "ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ। ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਹਮੇਸਾ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ।"

ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦਿਸਾ ਰਵੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਦਿਸਾ ਰਵੀ ਟੂਲਕਿੱਟ ਗੂਗਲ ਡੌਕੂਮੈਂਟ ਦੀ ਐਡਿਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਡੌਕੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।"ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ 'ਪੌਇਟਿਕ ਜਸਟਿਸ ਫਾਉਂਡੇਸਨ' ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਗ੍ਰੇਟਾ ਥਨਬਰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਟੂਲਕਿੱਟ ਸੇਅਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।" ਦਿਸਾ ਰਵੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸਾ ਜਕਿਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਾਰਾ ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸਾ ਸਾਂਤਮਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।"

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਤ ਉੱਤੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਇੱਕ ਮਜਾਹੀਆ ਅਤੇ ਨਾਸਮਝ ਕੁੜੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।" "ਅਸੀਂ ਹਮੇਸਾ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਆਦਤ ਤੋਂ ਚਿੜ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਦੇ ਕੁਝ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ 'ਚ ਬਹੁਤ ਜਨੂੰਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।"

"ਦਿਸਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ। ਸਾਡੇ 'ਦਰਖਤ ਬਚਾਓ' ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਲਈ। ਦਿਸਾ ਨੇ ਹਮੇਸਾ ਪੂਰੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।"ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਕੁਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸਰਤ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਲੋਕ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।" ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰੁਕਨ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦ ਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ () ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੂਨ 2020 ਵਿੱਚ 'ਫ੍ਰਾਈਡੇ ਫੌਰ ਫਿਊਚਰ' ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੌਕਡਾਊਨ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਇਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਇੰਪੈਕਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ () ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। "ਫ੍ਰਾਈਡੇ ਫੌਰ ਫਿਊਚਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਇੰਪੈਕਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ () ਦੇ ਡ੍ਰਾਫਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਫ ਹਵਾ, ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜੀਉਣ ਲਾਇਕ ਧਰਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ।"

ਇਲਜਾਮ

ਦਿਸਾ ਉੱਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਧ੍ਰੋਹ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਸਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਿਸਾ ਨੇ 'ਫ੍ਰਾਈਡੇ ਫੌਰ ਫਿਊਚਰ' ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ 2018 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਟਾ ਥਨਬਰਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਓ ਮੁਹਿਮ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਰੋਧ-ਪ੍ਰਦਰਸਨਾਂ ਤੋਂ ਜਆਿਦਾ ਝੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਰਖਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਕੁਨ ਮੁਕੁੰਦ ਗੌਂਡਾ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਰਕਸੌਪ 'ਚ ਪ੍ਰੈਜੰਟੇਸਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰਜ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਉਮਰ 'ਚ ਇਹ ਕੁੜੀ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਸਾਨਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।" ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਸੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ 'ਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਦਯਾ ਭਾਵ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਹਨ।" ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਹਾਂ, ਮੈਂ ਵੀ ਡਰੀ ਹੋਈ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤਮਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਤਰਾਸਦੀ ਭਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਸਵਾਲ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਮੀਂ ਵਕੀਲ ਰੇਬੇਕਾ ਜੌਨ ਇੱਕ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਊਟੀ ਮੈਜੀਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਨਿਸਚਤ ਕੀਤੇ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਕੀਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਉੱਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।" "ਮੈਜੀਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੈਕਸਨ-22 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਵੇ।" "ਜੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਵਕੀਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜੀਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" "ਕੀ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਮੇਮੋ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਸੀ ? ਕੀ ਮੈਜੀਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਪੈਸਲ ਸੈੱਲ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕੀ ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਗਲੂਰੂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਇੱਥੇ ਕੋਰਟ 'ਚ ਬਿਨਾਂ ਬੰਗਲੂਰੂ ਕੋਰਟ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਜਟਿ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਪੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਇਹ ਸਭ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।" ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸਨ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਦਿੱਲੀ ਕਿਉਂ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ? ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।" ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਟੂਲਕਿੱਟ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਲਿਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕ੍ਰਿਸਣਾਸਵਾਮੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੂਗਲ ਡੌਕੂਮੈਂਟ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਡਿਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਇਡੀਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਐਡਿਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।" "ਇਹ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਦਿਸਾ ਰਵੀ ਇੱਕ ਸਟਾਰਟ-ਅਪ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵੀਗਨ ਦੁੱਧ ਦਾ ਪ੍ਰੋਮਸਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ "ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਬੱਚੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।" "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਵੇਰ 7 ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਅਤੇ ਸਾਮ ਨੂੰ 7 ਤੋਂ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ।" ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨ ਨਾਮ ਨਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸਰਤ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਿਰਾਸਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਦਰਖਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸਟਰ ਦ੍ਰੋਹੀ ਕਹਿ ਕੇ ਡਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਉਸਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਿਉਂ ਚੁੱਕ ਰਹੇ

ਮੀਨਾ ਹੈਰਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੋਸਣ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਵੀ ਨੌਦੀਪ ਬਾਰੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਲੜਨਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਸੰਘਰਸ ਸਾਡੀ ਜੀਂਦਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਜੀਂਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਲੜਾਈ ਲੜ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਭੈਣ ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਦਾ। ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਨੌਦੀਪ ਇੱਕ ਫਾਈਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਡਰਨ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸੋਨੀਪਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਇਲਾਕੇ ਕੁੰਡਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ (ਕੇਆਈਏ) ਆਧਾਰਿਤ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ 24 ਸਾਲਾ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ।ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 12 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਲਿਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਐੱਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਉੱਤੇ ਇਲਜਾਮ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਬਰਨ ਪੈਸੇ ਉਗਰਾਹ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸਸਿ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨੌਦੀਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਜਾਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਮੀਨਾ ਹੈਰਿਸ ਸਮੇਤ ਦੇਸ-ਵਿਦੇਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਖਸੀਅਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਮੀਨਾ ਹੈਰਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੋਸਣ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਵੀ ਨੌਦੀਪ ਬਾਰੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ

ਨੌਦੀਪ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਲ਼ਿ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੰਧੜ ਨਾਲ ਹੈ।ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ 12ਵੀਂ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸਨ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ 'ਪਾਕਸਿਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ' ਉੱਤੇ ਪੀਐੱਚਡੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਜਕਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉੱਥੋਂ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬੱਚੇ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਫਕਿਰ ਰੋਟੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵੀ ਸੰਘਰਸ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਭਰਾ ਹਨ। ਪਿਤਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਮਾਤਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਖੇਤ ਮਜਦੂਰ ਵਜੋਂ ਜੀਂਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।ਨੌਦੀਪ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਿਆ ਹੈ।ਨੌਦੀਪ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਲੇਸਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਥੋੜੇ-ਥੋੜੇ ਪੈਸੇ ਜੋੜਕੇ ਦੋਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ 12ਵੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਆ ਗਈਆਂ। ਰਾਜਵੀਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਤਕਰਾ, ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਜਰੀਆ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਘਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੱਚਾ ਹੈ।ਮਾਤਾ ਹੁਣ ਵੀ ਸੀਜਨ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜਦੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਦੀਪ ਨਾਲ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ।

ਕਿਉਂ ਹੋਈ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ

ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਕੁੰਡਲੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ (ਕੇਆਈਏ) ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ ਚੁੱਕਦੀ ਸੀ। ਨੌਦੀਪ ਮਜਦੂਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਘਰਸ (ਐੱਮਐੱਸਐੱਸ) ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਮੂਹਰੇ ਧਰਨੇ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸਰਗਰਮ ਸੀ।ਰਾਜਵੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਆਈਏ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਖਲਿਾਫ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ,ਉੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗਵਾਉਣੀ ਪਈ।" ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰਨ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲੀ ਸਬੰਧੀ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਕੇਆਈਏ ਨੇ ਇੱਕ ਕੁਇੱਕ ਰਿਸਪੌਂਸ ਟੀਮ (ਕਿਊਆਰਟੀ) ਬਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬਿਤ ਮਜਦੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਨੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।" "28 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਐੱਮਐੱਸਐੱਸ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਇਆ ਮਜਦੂਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਊਆਰਟੀ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।"

"ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਕਿਾਇਤ ਸੋਨੀਪਤ ਦੇ ਐੱਸਪੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਊਆਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।" ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 12 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਨੌਦੀਪ ਐੱਮਐੱਸਐੱਸ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੇਆਈਏ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਬਾਹਰ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਧਰਨੇ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਗਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲਜਾਮ ਲਗਾਇਆ, "ਨੌਦੀਪ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਰਦ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਰਦ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਠੁੱਡੇ ਮਾਰੇ ਗਏ।" ਰਾਜਵੀਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਕਰਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਵਾਜ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ।

ਰਾਜਵੀਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਦੀਪ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰ ਔਰਤਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।ਰਾਜਵੀਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੌਦੀਪ ਦੇ ਖਲਿਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐੱਫਆਈਆਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ

ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਸੋਨੀਪਤ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਰੁੱਖ ਸਪੱਸਟ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੋਨੀਪਤ ਦੇ ਐੱਸਪੀ ਜਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਮੁਤਾਬਕ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ।ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ, ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਉੱਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਮੁਤਾਬਕ, "ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਨੌਦੀਪ ਕੌਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਕਾਇਦਾ ਨੌਦੀਪ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਛੇੜਖਾਨੀ ਜਾ ਕੁੱਟਮਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬ ਐੱਸਸੀ ਕਮਿਸਨ ਦੀ ਦਲੀਲ

ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵੱਲੋਂ ਖਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦਾ 'ਸੁਓ ਮੋਟੋ' ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਮਿਸਨ ਨੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਮਿਸਨ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤੁਰੰਤ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 23 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਕਮਿਸਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਪੀੜਤ ਕੁੜੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਲ਼ਿ੍ਹੇ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸਨ ਨੇ 'ਸੁਓ ਮੋਟੋ' ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸਨ ਨੇ ਪੀੜਤ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਧਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।"

ਜਨਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ

ਧੰਨ ਨੌਵਾਂ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਬਾਲ ਮੰਗਿਆ
ਮੰਗਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਸੰਗਿਆ
ਦੁਸ਼ਟ ਦਮਨ ਤਾਂਈ ਦੇਓ ਆਪ ਜੀ
ਨਾਲੇ ਆਪਣਾ ਸੁਤ ਦੇਓ ਥਾਪ ਜੀ
ਜ਼ੁਲਾਮ ਔਰੰਗੇ ਦੇ ਉਹ ਰੋਕਾਂ ਆਏ ਕੇ
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਦੇਵਲ ਉਹ ਬਚਾਊ ਆਏ ਕੇ
ਸੱਦ ਕੇ ਹੇਮ ਕੁੰਡੋ ਕਹਿਆ ਰਾਮ ਨੇ,
ਬਿਠਾ ਕੇ ਤੇਲ ਕੋਲ ਸਮਝਿਆ ਰਾਮ ਨੇ
ਜਾਓ ਮਾਤਾ ਲੋਕ ਬੜੀ ਤੇਰੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਪਾਪੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਸ਼ੋਰ ਹੈ
ਜਿਨੇ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇ ਉਹ ਜਪਾਉਣ ਆਪ ਨੂੰ
ਭੁੱਲ ਗਏ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਾ ਕੇ ਸੁੱਚੇ ਜਾਪ ਨੂੰ
ਮੰਨ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੋ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ
ਲੈ ਲਈ ਫਿਰ ਥਾਪਨਾ ਦੋ ਜੱਥ ਜੋੜ ਕੇ
ਪੰਥ ਚੱਲੌ ਖਾਲਿਸ ਜਿਹੜੇ ਜੱਪੇ ਜਾਪ ਨੂੰ
ਮਨੂੰਗਾ ਨਾ ਈਨ ਸ਼ੇਰ ਸਮਝੂ ਆਪ ਨੂੰ
ਧੰਨ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜਿਸ ਬਾਲ ਜਣਿਆ
ਦੁੱਖੀ ਮਜਲੂਮਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਿਆ
ਪਟਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੰਨ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਭੀਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਸਲਾਮ ਭਰਿਆ
ਕਹਿੰਦਾ ਅੱਜ ਆਇਆ ਬਾਲੀ ਦੋ ਜਹਾਨ ਦਾ
ਆਇਆ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਇਥੇ ਇਹਦੀ ਸ਼ਾਨ ਦਾ
ਕੁਜੇ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਪਟਨੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ,
ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਕੌਤਕ ਅਨੰਦ ਛਾ ਗਿਆ
ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰੰ ਖੇਡਣ ਜਾਂਵਦੇ,
ਤੀਰ ਓ ਕਮਾਨ ਹੁਣ ਪਏ ਸਿਖਾਂਵਦੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਹੁਣ ਬਣੋ ਸਭ ਸ਼ੇਰ ਖੱਤਰੀ,
ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਬੈਠੇ ਰਹੀਏ ਖੋਲ੍ਹ ਪੱਤਰੀ
ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਆਪਣੀ ਹੁਣ ਆਪ ਕਰਨੀ,
ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਈਨ ਮੰਨਣੀ
ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘਰੀਂ ਆਂਵਦੇ
ਪੰਗਤਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪਏ ਲੰਗਰ ਛਕਾਂਵਦੇ
ਕੌਤਕ ਸੁਣਵਾਂ ਇੱਕ ਬਾਲਪਨ ਦਾ
ਚੋਜ ਦਰਸਾਵਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਤਮਾਨ ਦਾ
ਹੀਰੇ ਜੜੇ ਕੜੇ ਇਕ ਰਾਜਾ ਲਿਆਂਵਦਾ
ਚੋਜੀ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭੇਟਾਂ ਚੜਾਂਵਦਾ
ਬਾਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਕੜੇ ਪਾਵਦੀ,
ਦੇਖ ਦੇਖ ਮਾਤਾ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਵਦੀ
ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਜਾਂਵਦੇ
ਚੋਰ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੇ ਜਾਂਵਦੇ
ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕਿਾਨਾਰੇ ਤੇ ਖਲੋਤੇ ਜਾਏ ਕੇ
ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਕੜਾ ਇੱਕ ਹੱਥੋਂ ਲਾਹੇ ਕੇ
ਨੱਠ ਕੇ ਤੇ ਸਾਥੀ ਪੁੱਜੇ ਘਰੀਂ ਆਏਕੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਮਾਤਾ ਤਾਂਈਂ ਇਹੋ ਗੱਲ ਸੁਣਾਏ ਕੇ
ਮਾਤਾ ਪੁਜੀ ਜਾਂਹੇ ਕੇ ਗੋਦੀ ਉਠਾ ਲਿਆ
ਪੁਛਦੀ ਹੈ ਕਿਥੇ ਤੇ ਕੜਾ ਗੰਵਾ ਲਿਆ
ਛੇਤੀ ਦਸ ਬੱਚਿਆ ਕਿਥੇ ਸੁਟਿਆ
ਇਨਾ ਤੇਰੇਕੰਮਾਂ ਸਾਡਾ ਝੁੱਗਾ ਪੁਟਿਆ
ਦੂਜੇ ਕੜੇ ਤਾਈਂ ਦੂਜੇ ਹੱਥੀਂ ਖੋਲਕੇ
ਸੁੱਟ ਕੇ ਤੇਗੰਗਾ ਵਿਚ ਮੁਖੋਂ ਬੋਲਦੇ
ਏਥੇ ਕੜਾ ਸੁਟਿਾ ਸੀ ਲੌ ਨਿਕਾਲ ਜੀ
ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਤਾ ਹੋਈ ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਜੀ
ਝਨ ਸਿੱਖ ਗੰਗਾਂ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰਦਾ

ਮਾਸਟਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ

ਕੌਤਕ ਦੇਖੋ ਕਲਗੀ ਵਾਲੇ ਅਵਤਾਰ ਦਾ
ਨਦੀ ਵਿਚ ਕੜੇ ਦੇਖੇ ਬੇਸ਼ੁਾਰ ਜੀ,
ਸਿੱਖ ਕਹਿੰਦਾ ਮਾਤਾ ਤਾਈਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਜੀ
ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰਖ ਕੜੇ ਕਿਹੜੇ ਆਪ ਦੇ
ਲੱਖਾਂ ਕੜੇ ਇਥੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਜਾਪ ਦੇ
ਧੰਨ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦਾ ਇਹ ਸਥਾਨ ਜੀ
ਬਣ ਗਿਆ ਤੀਰਥ ਇਹ ਮਹਾਨਜੀ
ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਕੌਤਕ ਲੋਕ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨ ਜੀ,
ਧੰਨ ਧੰਨ ਧੰਨ ਮੁਖੋਂ ਪਏ ਐਲਾਨ ਜੀ।

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ADVISORY BOARD

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ
+1 (201) 312-4180
****
ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ
****
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜਰਸੀ
****
ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ
****
ਜੀ. ਐਸ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ
****
ਸੁਜਾਨ ਨਾਗ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ.
****
ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬ
****
ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ
(ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,
****
ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ
9592398822
****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮਿਆਂਮਾਰ ਦਾ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਮਿਆਂਮਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਫੌਜੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੀ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਛੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੇਪੀਅਤਾ, ਯਾਂਗੂਨ ਅਤੇ ਮਾਂਡਲੇ ਸਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੀਹ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਹਨ , ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਫੌਜ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਦਮਨ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਧਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਬੋਧੀ ਭਿਕਸ਼ੂ , ਪੁਲਿਸ , ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਚਿਕਿਤਸਾ ਕਰਮੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਿਆਂਮਾਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਂਮਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਨ ਵਿਰੋਧ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਫੜ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਦਰਦ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਦਮਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ । ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2011 ਵਿੱਚ ਅੰਗ ਸਾਨ ਸੂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੀਗ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ (ਐਨ ਐਲ ਡੀ) ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੂਨ ਸੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਅੜਚਣ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ, ਰੱਖਿਆ, ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਜਿਹੇ ਅਹਿਮ ਮੰਤਰਾਲੇ ਫੌਜ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇ। ਫੌਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਐਨ ਐਲ ਡੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫੌਜ ਸਾਵਧਾਨ ਸੀ । ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਐਨ ਐਲ ਡੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੌ ਚਾਲ੍ਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੰਦਰਾਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਫੌਜ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਫੌਜ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਨਾ ਹਥਿਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਫੌਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ। ਮਿਆਂਮਾਰ ਦਾ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਮਾਮੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਣੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨਿਊਜੀਲੈਂਡ ਨੇ ਤਾਂ ਮਿਆਂਮਾਰ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਨੇ ਸਖਤ ਰੋਕਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਚੈਨ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਾ ਇਹ ਬਖੂਬੀ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਮਿਆਂਮਾਰ ਇੱਕ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਫੌਜੀ ਸਾਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇਗਾ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹਨ ਹੀ , ਖੇਤਰੀ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦੇਣਗੇ।

ਮੁਕਾਬਲਾ, ਜ਼ਬਰ ਤੇ ਸਬਰ ਦਾ

ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੋਗਲੀ ਅਸੀਮਤ ਜੰਗ ਲਦਾਖ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 4-5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਰਹੱਦ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਚੁਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਉਸਾਰ ਕੇ, ਨਾਕੂਲਾ (ਸਿੱਕਮ) ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਕੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਉਕਸਾ ਕੇ, ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਕੇ ਛੇੜ ਰਖੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਬਤ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮੁਦਾਅ ਉਠਾਉਣ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਿਰਚਾਂ ਲਗੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲ, ਟਿਕ-ਟਾਕ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਵਿਰੋਧ 'ਤੇ ਉੱਤਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਗੇੜੇ ਸਿੰਘੂ ਬਾਰਡਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਚਾਅ ਤੇ ਉਲਾਸ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ, ਫੇਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਉਪਰੰਤ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਹੀ ਜੋਸ਼, ਉਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਾਲੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਗੀਤ ਵੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤੀਕਰ ਜੋ ਵਾਚਿਆ ਉਹ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਗੇੜੇ ਜਥੇ ਵਿਚਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੁਣ ਤੀਜੇ ਗੇੜੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ 20-25 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਫੇਰ ਉਥੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਰੀਯੂਨੀਅਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਥੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਡੀ.ਜੇ. 'ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਥੇ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਫਰੂਟ ਦਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੀਯੂਨੀਅਨਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਜਿੱਦਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆ ਕੇ ਕਲਾ ਵਰਤਾਈ ਹੋਵੇ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਆਪਾ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਵਲੋਂ ਵੀਹ ਰੁਪਈਆਂ 'ਚ ਚਲਾਇਆ ਲੰਗਰ ਅੱਜ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ 'ਚ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਸੌਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਇਥੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੇੜੇ ਕੰਵਰ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਹਰਫ਼ ਚੀਮੇ ਦਾ 'ਪਾਤਸ਼ਾਹ' ਗੀਤ ਸੁਣਿਆ, ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ 'ਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਨ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚਿੰਤਾ 'ਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਰਹੇ। ਬਸ ਇਕੋ ਗੱਲ ਦੀ ਰੱਟ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੇਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਅੰਨਦਾਤੇ ਨਾਲ ਇਸ ਕਦਰ ਧੱਕਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਨਹਾਉਣ ਤੇ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਜਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਪਰ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ 'ਚ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਹ ਇਸ ਅੱਤ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਘੜੀ 'ਚ ਵੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ 'ਚ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਾ ਲੁਟਾ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਰੱਬ ਦੇ ਭਾਣੇ 'ਚ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਭੰਡਣ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਵਾਚਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਪੇਂਡੂ ਜਾਂ ਦੇਸੀ ਜਿਹੇ ਦੱਸਦੀ ਜਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਤਰਕ, ਠਰੰਮੇ, ਸਲੀਕੇ ਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨਾਲ ਹਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਔੜਦਾ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਇੰਨੇ ਇਕੱਠ 'ਚ ਇਹ ਕਾਰਜ ਥੋੜਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਉਥੇ ਪਖਾਨਿਆਂ ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਬ ਘਰਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਰੂਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸੈਨੀਪੈਡ ਵੀ ਵੰਡੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਸੌਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਚਾਰ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਓਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੋਆਈ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਉਹੀ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਬੈਰੀਗੇਡਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੌਛਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹੀ ਟਰਾਲੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਿੱਘੀ ਬੁੱਕਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਰਸੰਦਹ, ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ, ਸਿਰੜ ਤੇ ਜ਼ਜ਼ਬੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ ਟਰਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਰਲਾਂਗ-ਫਰਲਾਂਗ 'ਤੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਬੈਠੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਉਹ ਵੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਇਥੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸਾਲਾਂ, ਦਹਾਕਿਆਂ ਜਾਂ ਸਦੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਅੱਧੀ ਵਾਰ ਹੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਿਸਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ 'ਚ ਹੀ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਸਕੀ, ਬਲਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਧਰਮ, ਕਦੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਕਦੇ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਤੇ ਕਦੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਹੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਵਿਚਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿੱਦਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ, ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਣੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਸ 'ਚ ਇਕਮਿੱਕ ਹੋਏ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਕਿਸੇ ਅਲੌਕਿਕ ਵਰਤਾਰੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਬਜੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਲਈ ਹਵਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪਰੂਫ ਟੈਂਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਆਰਜੀ ਆਰਾਮ ਘਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲਾਂ 'ਚ ਤੰਬੂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ 'ਤੇ 10-15 ਕਿਲੋਮੀਟਰਾਂ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਵੱਸੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਥਕਾਵਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸਾਜ਼ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੁੱਟੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਗੰਢਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ ਅਤੇ ਟਰੈਫਿਕ 'ਚ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਵੇ।

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ 'ਚ ਹਾਲੇ ਗੇੜਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ, ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਜਰੂਰ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚੋ, ਦੁਬਾਰਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਉਗੇ। ਜ਼ਬਰ ਅਤੇ ਸਬਰ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਸਬਰ ਦੀ ਹੀ ਯਕੀਨਨ ਹੈ, ਬਸ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਐ...। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਾਂਗਾ-

ਇਤਿਹਾਸ ਲਹੂ ਨਾਲ ਲਿਖ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੀਂ ਵਿਕ ਜਾਵਾਂਗੇ
ਜਬਰ ਤੇ ਸਬਰ ਦੀ ਇਹ ਲੜਾਈ, ਆਖਰ ਤੈਨੂੰ ਕਰ ਚਿੱਤ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 9888940211

ਆਨੰਦਮਈ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਬਜਟ

ਅਨੀਤਾ ਕਰਵਾਲ

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸੇ ਸਕੂਲਬੰਦੀ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਜ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ, ਮਨੋਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਨੇ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨੋਵੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਮਾਂਕਣ ਦਰ, ਪਹੁੰਚ ਅਨੁਪਾਤ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਿਕ ਅਨੁਪਾਤ, ਉਪਲੱਬਧੀ ਦਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਸੂਖਮ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਪਈ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਧਿਆਪਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਚਨਾਤਮਕ ਫਾਰਮੈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਜਾਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ, 2020 ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਲਾਹ- ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ "ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤਿਕ ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ-ਪੂਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ" ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਲਈ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਬਜਟ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿੱਤ ਵਰ੍ਹੇ 2021-22 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨਸ ਦਾ ਫੋਕਸ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸੁਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ, ਸਰਬਪੱਖੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਿਕਾਂ ਦੇ ਗਹਿਨ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਆਈਟੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਕਲਾਸਰੂਮ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਆਨੰਦ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਜੀਵਨ ਹੁਨਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਨ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ ਭਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 15,000 ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਜੋਂ ਉੱਭਾਰਨ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਕੂਲੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਿੰਨ ਪਿਛੋਕੜਾਂ, ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਵੈੱਲ-ਟ੍ਰੇਂਡ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ, ਪਹੁੰਚ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਅਧਿਆਪਕ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਲ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਗੁਣਾਤਮਕ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਲਈ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ, ਮੁੜ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਚਾਕ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੇ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਆਪਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ / ਖੇਡਾਂ / ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣਾ / ਆਈਟੀ / ਗਤੀਵਿਧੀ / ਜੀਵਨ ਕੁਸ਼ਲਤਾ / ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਲ ਵਜੋਂ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ, ਸਟੇਜ ਅਨੁਕੂਲ ਲਰਨਿੰਗ ਨਤੀਜੇ, ਮਾਪਦੰਡ ਸੰਦਰਭਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਿਕ ਪਬਲਿਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਔਨਲਾਈਨ ਨਿਸ਼ਠਾ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਨੀਸ਼ੇਟਿਵ ਫਾਰ ਸਕੂਲ ਹੈੱਡਸ ਐਂਡ ਟੀਚਰਸ ਫਾਰ ਹੋਲਿਸਟਿਕ ਅਡਵਾਂਸਮੈਂਟ) ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਮੌਡਿਊਲਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗ੍ਰੇਡ 12 ਤੱਕ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਗੁਣ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲ ਹਰੇਕ ਕਲਾਸਰੂਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਟੈਂਡਰਡਸ ਫਾਰ ਟੀਚਰਸ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸਮੁੱਚੀ ਪਰਿਵਰਤਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਟੀਚਰਸ ਅਤੇ ਟੀਚਰ ਐਜੂਕੇਟਰਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਮਸ਼ਵਰਾ ਨੀਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਪ੍ਰੀ-ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗ੍ਰੇਡ 12 ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਖਿਡੌਣਾ-ਅਧਾਰਿਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ-ਵਿਧੀ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਲਰਨਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਖਿਡੌਣੇ ਹੋਣਗੇ ਬਲਕਿ ਖੇਡਾਂ (ਬੋਰਡ ਗੇਮਸ, ਕਾਰਡ ਗੇਮਸ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਗੇਮਜ਼ ਸਮੇਤ), ਪਹੇਲੀਆਂ, ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨ, ਗਣਿਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਾਲ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਟੀਚਰਾਂ, ਮਾਪਿਆਂ, ਸਵੈ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੋਲਿਸਟਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰੈੱਸ ਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਰਟਣ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ / ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੋਕਸ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ-ਕੌਸ਼ਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਿਕ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਪੂਰਨ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਟੈਂਡਰਡਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਬੀਐੱਸਈ ਦੁਆਰਾ ਬੋਰਡ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੁਧਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਵੇਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐੱਨ-ਡੀਈਏਆਰ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਚੀਲਾਪਣ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੈਸਨਲ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਐਜੂਕੇਸਨ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਦਾ ਖਾਕਾ ਵੀ ਇਸੇ ਸਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਸਕੇਲੇਬਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰਚਾਲਣਯੋਗ ਡਿਜੀਟਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਡਿਜੀਟਲ ਲਰਨਿੰਗ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਰੁਕ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਬਜਟ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਕੱਤਰ, ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਖਰਤਾ ਵਿਭਾਗ,
ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.

'ਆਈ ਬਸੰਤ ਪਾਲਾ ਉਡੰਤ' ਦੀ ਇਸ ਕਹਾਵਤ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਦੀ ਰੁੱਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਕੇਵਲ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਚਾਨਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰੋਂ ਪੀਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਿਛੀ ਹੋਈ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਚਾਵਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਪੀਲੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਮੌਲਦੀ ਤੇ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁਰਝਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮਨ ਮੌਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਵਾਕ ਹੈ:

ਬਨਸਪਤਿ ਮਉਲੀ ਚੜਿਆ ਬਸੰਤੁ ॥
ਇਹੁ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੰਗਿ ॥
ਤੁਮ ਸਾਚੁ ਧਿਆਵਹੁ ਮੁਗਧ ਮਨਾ ॥
ਤਾਂ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਮਨਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਇਤੁ ਮਨਿ ਮਉਲਿਐ ਭਇਆ ਅਨੰਦੁ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ੨ ॥੨ ॥੧੪ ॥
(ਬਸੰਤੁ ਮਹਲਾ ੩, ੧੧੭੬)

ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਗਲੀ, ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਗਲੀਆਂ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤੰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਲੋਕ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਡੇ ਬਣਾ ਕੇ ਪਤੰਗਾਂ ਤੇ ਡੋਰਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਤੰਗਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਤੰਗਾਂ ਦੇ ਰੰਗ-ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਤੁਕਲ, ਬਾਜ਼, ਛੱਜ, ਤਿਤਲੀ, ਡਬੀਅਰ, ਅੱਖਲ, ਲਖਨਊ, ਕਾਟ, ਚੰਨ-ਤਾਰਾ, ਪਰਾ, ਤਿਰੰਗਾ, ਭੂਤ ਆਦਿ।

ਇੱਕ ਪਤੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਤੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ 150 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1200 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ 7 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 12 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਹੈ। ਉਂਝ ਛੋਟੇ ਪਤੰਗਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਝੰਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਤੰਗ ਆਰਡਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਚੀਨ ਦੀ ਬਣੀ ਪਤੰਗ ਡੋਰ, ਧਾਗੇ ਦੀ ਡੋਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਡੋਰ ਸੜਕ ਤੇ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਕੂਟਰ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਦੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਜੇ ਫਸ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਦਵਈ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਕਬੂਤਰ ਡੋਰ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੀ ਡੋਰ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰੇਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਬਣੀ ਡੋਰ ਵਧੀਆ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਡੋਰ (ਮਾਝਾ) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਡੋਰ ਸੂਤਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸਮਾਨ ਸੁਰੇਸ਼, ਕੱਚ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਮੈਦਾ ਆਦਿ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

1980 ਵਿੱਚ ਜਪਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ ਨੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਡੋਰ ਨਾਲ 250 ਪਤੰਗਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤੰਗ ਨੂੰ 10, 830 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੱਕ ਉਡਾਇਆ ਹੈ। ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਪਤੰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਪਤੰਗਾਂ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਭੱਜਦੇ (ਦੌੜਦੇ) ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਠਿਆਂ, ਕੰਧਾਂ ਉੱਪਰੋਂ ਦੀ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਡਿੱਗ ਕੇ ਸੱਟ ਵੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ ਜਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਆਦਿ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਬਿਕਰਮੀ ਸੰਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੇ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ, ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁੱਤ, ਬਰਸਾਤ ਰੁੱਤ, ਸਰਦ ਰੁੱਤ, ਸਿਸੀਅਰ ਰੁੱਤ, ਹਿਮ ਰੁੱਤ। ਕਵੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁੰਦਰ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਮੌਕੇ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਦਰਬਾਰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਰਾਤ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਹੌਰ (ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪੁਰਬ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਖੰਡ-ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 1741 ਬਿਕਰਮੀ ਸੰਨ 1684ਈ: ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਨਿਵਾਸੀ ਰਾਮ ਸ਼ਰਨ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਬੀਬੀ ਸੁੰਦਰੀ (ਸੁੰਦਰ ਕੌਰ) ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸ਼ਿਲਾ (ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ) ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਹਰਟਾ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਤੇ ਖੂਬ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ, ਬੁੱਢੇ, ਨੌਜਵਾਨ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ, ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਾਘ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ 'ਤੇ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀਰ ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਨੂੰ 1741ਈ: ਵਿੱਚ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਉਮਰ ਕੇਵਲ 17 ਸਾਲ ਸੀ) ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਦਰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੀਲੇ (ਬਸੰਤੀ) ਵਸਤਰ ਪਹਿਨਦੇ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1873 ਈ: ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰਕੇ ਰੰਗੂਨ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਦਾ ਬੀਰ ਰਸ ਭਰਪੂਰ ਇਹ ਗੀਤ ਹਰ ਸਮੇਂ ਗੁਣ ਗਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ

ਮੇਰਾ ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ।
ਮਾਏ ! ਰੰਗ ਦੇ ਬਸੰਤੀ ਚੋਲਾ।

ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਤਿਥੀ ਮਾਘ ਸੁਦੀ 5 ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਕਾਮ ਅਤੇ ਰਤਿ ਦਾ ਪੂਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 'ਮਦਨੋਤਸਵ' ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਨਵਾਂ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ, ਮਕਾਨ ਦੇ ਮਹੂਰਤ ਜਾਂ ਲੜਕੇ-ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੋਹ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜਾ, ਕਰਿਆਨਾ ਵਾਲੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਟੈਂਟ ਹਾਊਸ, ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ, ਸੁਨਿਆਰੇ, ਟੈਕਸੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਹਲਵਾਈ, ਪੈਲੇਸਾਂ/ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜਿੱਥੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ 16 ਫ਼ਰਵਰੀ ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਲਾ ! ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ, ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ-ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਣ।

हम अपनी गलतियों से कब सबक लेंगे

उत्तराखंड में प्रकृति का तांडव: कब संभलेगा मानव

नरेन्द्र भारती

कहते है कि प्राकृतिक आपदाओं को रोक तो नहीं सकते परन्तु अपने विवेक व ज्ञान से अपने आप को सुरक्षित कर सकते है। उतराखंड में प्रकृति का रौद्र तांडव एक त्रासदी है।प्रलय में असमय व अकाल ही निर्दोष लोग मारे गए।कुछ बच गए कुछ लापता हो गए।सर्च आपरेशन जारी है।कैसा विडंबना है कि एक तरफजहां पूरा देश कोरोना महामारी के दंश को बुरी तरह झेल रहा है।दूसरी तरफ प्रकृति रौद्र रुप दिखकर तांडव मचा रही है।रविवार को उतराखंड में प्रकृति ने प्रलय की इबारत लिख दी।रविवार को सुबह साढ़े दस बजे राज्य के चमोली जिला के तपोवन में ग्लेशियर टूटकर ऋषिगंगा नदी में गिरा और तबाही का मंजर पल भर में लोगों को लील गया। ऋषिगंगा नदी के किनारे रैणी गांव में ऋषिगंगा पावर प्रोजेक्ट तहस नहस हो गया और दर्जनों लोगों की लील गया। 16 लोगों को एडीआरएफने बचा लिया है।204 लोग लापता है और 34 शव बरामद कर लिए है।यह बहुत ही त्रासदी है।पल भर में लोग बह गए और लापता हो गए।चमोली में लापता लोगां की तलाश के लिए अब जियोंग्राफीकल स्कैनिंग की जा रही है।प्रकृति समय= पर आगाह करती रहती है मगर फ्तिरती हो चुका मानव खुद को समझकार समझता है मगर प्रकृति ने एक छोटे से झटके से उसको औकात दिख दी है।सरकारो ने मुआवजे की घोषणा कर दी है मगर मुआवजा इसका हल नहीं है।प्रकृति से खेलना बंद करना होगा।यह प्रलय निरंतर होते रहेगें। बीते साल 2020 में अम्फान चक्रवात ने पश्चिम बंगाल और उड़ीसा में तबाही मचा दी थी।80 लोग अकाल बेमौत मारे गए थे। लाखों लोग बेघर हो गए थे ।पुल क्षतिग्रस्त हो गए थे।इलाके जल्मग्न हो गए थे। देश में कभी भूकंप कभी सुनामी जैसी प्राकृतिक आपदाएं अपना जलवा दिखाती है तो कभी बाढ़ का रौद्र रुप जिंदगियां लीलता है। लाखोंझारों लोग मारे जाते है। मानव भी प्रकृति से छेड़छाड़ करने से बाज नहीं आते जब प्रकृति अपना बदला लेती है तब लोगों को होश आता समय= पर भीषण त्रासदियां होती रहती है मगर हम आपदाओं से कोई सबक नहीं सीखते।हर त्रासदी के बाद बचाव पर चर्चा होती है मगर कुछ दिनो बाद जब जीवन पटरी पर चलने लग जाता है तो इन बातों को भूला दिया जाता है। अगर बीती त्रासदियों से सबक सीखा जाए तो आने वाले भविष्य को सुरक्षित कर लिया जा सकता है। मगर हादसों व आपदाओं से न तो लोग सबक सीखते है और न ही सरकारें सबक सीखती हैं।कुछ दिन सरकारी अमला औपचारिकता निभाता है और उसके बाद अगली घटना तक कोई कारगर उपाय नहीं किए जाते। सरकारो को इस आपदाओं पर मंथन करना चाहिए तथा शिविर लगाकर महानगरों शहरों व गांवो के लोगों को जागरुक किया जाए। तभी तबाही से बचा सकता है।देश में प्राकृतिक आपदाओं का कहर थमने का नाम नहीं ले रहा है। प्रकृति का कहर अनमोल जिन्दगीयां लील रहा है। देश के हर राज्य में बरसात से त्रासदीयां हो रही है। इस विनाशकारी प्रकृति के कहर से जनमानस खौफ्जदा है। अक्तूबर 1999 में भी उड़ीसा में तूफ़ान ने काफी तबाही मचाई थी। प्रकृति की इस विभिषिका में हजारों लोग अपंग हो गए थें।बच्चे अनाथ हो थे लाशे मलवे में दफ्न हो थी। सरकार को चाहिए की प्रत्येक गांव से लेकर शहरो तक आपदा प्रबंधन कमेटियां गठित करनी चाहिए जिसमें डाक्टर नर्स व अन्य प्रशिक्षित स्टाफरखना चाहिए ताकि व त्वरित कारवाई करके लोगों का मौत के मुंह से बचा सके।अक्सर देखा गया है कि जब तक आपदा प्रबंधन की टीमें घटना स्थनों पर पहुचती है तब तक बची हुई सासें उखड़ जाती है लाशों के ढेर लग जाते है।अगर समय पर आपदा ग्रस्त लोगों को प्राथमिक सहायता मिल जाए तो हजारों जिंदगियां बचाई जा सकती हैं। प्राकृतिक आपदाओं से निपटने के लिए सरकार को कालेजों व स्कूलों में भी माकड्रिल जैसे आयोजन करने चाहिए ताकि अचानक होने वाली आपदाओं से अपना व अन्य का बचाव किया जा सके।स्कूलो व कालेजों मे चल रहे राष्ट्रीय सेवा योजना व स्काउट एंड गाइड के स्वंयसेवियों को आपदा से निपटने के लिए पारगंत किया जाए।अगर यही स्वयसेवी अपने घर व गांवों में लोगों को आपदा से बचने के तरीके बताए तो काफी हद तक नुक्सान को कम किया जा सकता है। सरकार को चाहिए कि आपदा से बचाव के लिए प्रत्येक विभाग के कर्मचारियों को पूर्वाभ्यास करवाया जाए ताकि समय पर काम आ सके।पुलिस व अग्शिमन के कर्मचारियों को भी समय = पर ऐसे आयोजन करते रहना चाहिए।अगर सभी लोग आपदा से बचाव के तरीके समझ जाएगें तो तबाही कम हो सकती है।प्रकृति एक ऐसी देवी है जो भेदभाव नहीं करती प्रकृति के बिना मानव प्रगति नहीं कर सकता प्रत्येक मानव को बराबर धूप व हवा व पानी दे रही है। मानव कृतध्न बनता जा रहा है।मानव ने स्वार्थो की पूर्ति के लिए प्रकृति को लहूलुहान किया है।आज प्रकृति ने अपना बदला ले लिया है। तबाही की इबारत लिख दी है ।मानव का अहम मिटाकर रख दिया है।गलतफ्हमियों में जी रहे मानव आज प्रकृति के आगे नतमस्तक हो चुकें है।अतीत में की गए कुकर्मो का पश्चाताप कर रहे है।प्रकृति ने मानव को समय= पर आगाह किया मगर इंटरनैट की दुनिया के जाल में फंसा मानव खुद को प्रकृति से बड़ा माने लगा था उसे यह आभास नहीं था कि प्रकृति सबसे बड़ी गुरु है।प्रकृति ने बहुत कुछ सहा है चारों तरफ गंदगी है वातावरण अशुद्ध हो गया है।वातवरण कि शुद्धि के लिए प्रकृति मजबूर हो गई और मगरुर हो चुके इंसान का गुरुर तोड़ कर रख दिया है। अनजाने में हुई भूल को माफ किया जा सकता है मगर जानबूझकर की गई गलतियों की सजा प्रकृति ने मानव को दे दी है। मानव को जीवन और मौत की परिभाषा सिखा दी है।यह प्रलय की आहट है। कुदरत ने भटक चुके मानव को पाप और पुण्य का अंतर समझा दिया है।

प्रकृति का एक संदेश है भटक चुके व अहंकारी इंसान के लिए जो कुदरत से खिलवाड़ करता था।प्रकृति के प्रकोप से बचना है तो हमें अपनी जीवन शैली बदलनी होगी छेड़छाड़ बंद करनी होगी।

पुलिस विभाग में अभी भी स्वच्छता की जरुरत

भारतीय तंत्र में भ्रष्टाचार की जड़ें अभी तक गहरीं

.सिद्धार्थ शंकर

आमजन की धारणा में पुलिस महकमा और भ्रष्टाचार एक.दूसरे का पर्याय बन गए हैं। न केवल गंभीर आपराधिक मामलों में तथ्यों को तोड़.मरोड़ कर पेश करनेए अपराधी को बचाने के लिए साक्ष्यों को मिटाने आदि के एवज में पुलिस कर्मियों या अधिकारियों के घूस लेने की शिकायतें मिलती हैं बल्कि बहुत सारी जगहों पर छोटे.मोटे काम के लिए भी खुलेआम उन्हें पैसा वसूलते देखा जाता है। कई आयोग और समितियां पुलिस सुधार की सिफारिश कर चुके हैं मगर कुछ राजनीतिक इच्छाशक्ति की कमी के चलते तो कुछ तकनीकी वजहों से इस दिशा में संजीदगी से कोई कदम नहीं बढ़ाया जा सका। उसका नतीजा यह है कि कई जगह पुलिस कर्मियों को अब रिश्वतखोरी जैसे शान की बात नजर आती है। नोएडा में ओखला चौकी के पुलिस कर्मियों का वसूली करते हुए वीडियो सामने आना इसकी एक बानगी है। अच्छी बात है कि ट्विटर पर इस वीडियो के प्रसारित होते ही पुलिस आयुक्त ने इस मामले को गंभीरता से लिया और चौकी प्रभारी समेत सभी पुलिस कर्मियों को निलंबित कर दिया।

हालांकि नोएडा में पुलिस का यह कोई पहला और बहुत हैरान करने वाला कारनामा नहीं है। आपराधिक प्रवृत्ति के लोगों को तरह.तरह से बचाने और खुद आपराधिक गतिविधियों में उसके शामिल रहने के कई मामले उजागर हैं। छिपी बात नहीं है कि रेहड़ी.पटरी पर कारोबार करने वालों छोटे कारोबारियों और बिना पंजीकरण के कल.कारखाने आदि चलाने वालों से पुलिस नियमित वसूली तो करती ही है परिवहन नियमों का पालन न करने वालों से भी बड़े पैमाने पर वसूली करती है। वसूली यानी गैरकानूनी तरीके से पैसे लेकर उनके गैरकानूनी कामों पर परदा डालना। यानी पुलिस खुद गैरकानूनी काम करके दूसरे के गैरकानूनी काम को वैध ठहरा देती है। मगर जबरन वसूली हफ्ता वसूली जैसे काम आपराधिक किस्म के लोग इस आश्वासन के साथ किया करते थे कि वे उनको सुरक्षा प्रदान करेंगे जिन्होंने पैसे दिए हैं।अब अपराधियों और गुंडों की जगह वही काम पुलिस करने लगे तो स्वाभाविक ही उसके आचरण पर अंगुलियां उठेंगी। मगर उत्तर प्रदेश पुलिस पर शायद इससे कोई फर्क नहीं पड़ता। हालांकि वहां के मुख्यमंत्री अनेक मौकों पर पुलिस को सक्षम और निष्पक्ष भ्रष्टाचार और अपराध मिटाने को तत्पर बनाने का दम भर चुके हैं मगर सच्चाई यही है कि पुलिस की करतूतों की वजह से जितनी किरकिरी वर्तमान सरकार को झेलनी पड़ी है शायद पहले किसी सरकार को नहीं झेलनी पड़ी। नोएडा चूंकि औद्योगिक शहर है और माना जाता है कि ऐसे शहरों में पुलिस की कमाई के अकूत अवसर उपलब्ध होते हैं इसलिए वहां के थानों और चौकियों में तैनाती के लिए बहुत सारे लालायित रहते हैं। यह भी छिपी बात नहीं है कि इन तैनातियों में राजनीतिक प्रभाव का भी खूब इस्तेमाल होता है। जाहिर सी बात है कि जब राजनीतिक प्रभाव से कमाई वाली जगहों पर तैनातियां होंगी तो वहां अनियमितता की गुंजाइश भी बढ़ेगी।वैसे भ्रष्टाचार के मामले में भारत की दुनिया में जो छवि बनी है वह कोई नई नहीं है। देश के भीतर हो या बाहरए सरकारों और प्रशासन से लेकर सार्वजनिक जीवन में भ्रष्टाचार जिस कदर व्याप्त हो चुका है उसमें इसका खात्मा सिर्फ एक कल्पना भर से ज्यादा कुछ नहीं है।अगर वैश्विक संदर्भ में देखें तो इस बात से खुश हुआ जा सकता है कि बांग्लादेश और पाकिस्तान के मुकाबले हमारी स्थिति बेहतर है। भ्रष्टाचार सूचकांक में बांग्लादेश 146वें और पाकिस्तान 120वें स्थान पर है। भारत के समकक्ष देशों में चीन घाना मोरक्को जैसे देश हैं। अंतरराष्ट्रीय पटल पर भारत एक तरह से विकासशील देशों का नेतृत्व करने वाला देश माना जाता है। ऐसे में अगर भ्रष्टाचार के मामले में हम मोरक्को या घाना के साथ गिने जाते हैं तो यह बहुत ही शर्मनाक स्थिति है। ये छोटे अफ्रीकी देश हैं जहां जनता गरीबी अशिक्षा स्वास्थ्य जैसी बुनियादी सुविधाओं से तो मरहूम है ही राजनीतिक अस्थिरता और गुटीय संघर्ष भी बर्बादी का एक बड़ा कारण हैं। लेकिन भारत के हालात इनसे एकदम अलग हैं। भारत दुनिया का सबसे बड़ा और परिपक्व लोकतंत्र है दुनिया की पांचवीं बड़ी अर्थव्यवस्था बनने की ओर अग्रसर है। भले आंतरिक समस्याएं हों पर राजनीतिक अस्थिरता नहीं है। इतना सब कुछ होने के बाद अगर हमारी सरकारें भ्रष्टाचार.मुक्त शासन नहीं दे पा रही हैं तो यह चिंताजनक बात है। देश को इंदौर दिखाए रास्ता

इंदौर के कुछ प्रमुख व्यापारियों ने कल एक ऐसा काम कर दिखाया है जिसका अनुकरण देश के सभी व्यापारियों को करना चाहिए। इंदौर के नमकीन और मिठाई व्यापारियों ने शपथ ली है कि वे अपने बनाए नमकीनों और मिठाइयों में किसी तरह की मिलावट नहीं करेंगे। वे इनमें कोई ऐसे घीए तेल और मसाले का उपयोग नहीं करेंगे जो सेहत के लिए नुकसानदेह हो। यह शपथ मुंहजबानी नहीं है। 400 व्यापारी यह शपथ बाकायदा 50 रु के स्टाम्प पेपर पर नोटरी करवाकर ले रहे हैं। इन व्यापारियों के संगठनों ने घोषणा की है कि जो भी व्यापारी मिलावट करता पाया गया उसकी सदस्यता ही खत्म नहीं होगी उसके खिलाफत्वरित कानूनी कार्रवाई भी होगी। व्यापारियों पर नजर रखने के लिए इन संगठनों ने जांच.दल भी बना लिया है लेकिन मप्र के उच्च न्यायालय ने जिला.प्रशासन को निर्देश दिया है कि किसी व्यापारी के खिलाफ थाने में रपट लिखवाने के पहले उसके माल पर जांचशाला की रपट को आने दिया जाए। एक.दो व्यापारियों को जल्दबाजी में पकड़कर जेल में डाल दिया गया था। नमकीन और मिठाई का कारोबार इंदौर में कम से कम 800 करोड़ रु सालाना का है। इंदौर की ये दोनों चीजें सारे भारत में ही नहीं विदेशों में भी लोकप्रिय हैं। इनमें मिलावट के मामले सामने तो आते हैं लेकिन उनकी संख्या काफी कम है। महिने में मुश्किल से 8.10 ! लेकिन इन संगठनों का संकल्प है कि देश में इंदौर जैसे स्वच्छता का पर्याय बन गया है वैसे ही यह खाद्यान्न शुद्धता का पर्याय बन जाए। इंदौर के व्यापारी लगभग 50 टन तेल रोज़ वापरते हैं।

कामकाजी हैं तो इस प्रकार बनाएं बेहतर रिश्ता

एक मजबूत रिश्ते के लिए उसमें प्यार व भरोसा होना बहुत मायने रखता है। अगर आप भी कामकाजी महिला हैं और ऐसे में घर और ऑफिस की दोहरी जिम्मेदारी के कारण एक.दूसरे के लिए ज्यादा समय नहीं निकाल पाते हैं तो पति से इस बारे में खुलकर बात करें। कई बार पति.पति दोनो के बीच बात नहीं होने से भी रिश्ते में दूरी आने लगती है। ऐसे में कुछ आदतों को अपनाकर रिश्ते में फिर गर्माहट लायी जा सकती है। इसके लिए आप इन बातों का ध्यान रखें

भरोसा रखें

दांपत्य जीवन में भरोसा व सम्मान बहुत मायने रखता है। हो सकता है कि काम अधिक होने के कारण पार्टनर देरी से घर आए। ऐसे में उनसे लड़ने व गलत समझने की जगह उनपर विश्वास दिखाएं। साथ ही उनकी बातों को समझते हुए उन्हें प्यार व सम्मान देते हुए उनका साथ दें।

बातें करना न छोड़ें

किसी भी रिश्ते में दूरी तब आती है। जब पति.पत्नी में बातें कम होती है। हो सकता है कि आप दोनों काम के चक्कर में ज्यादा व्यस्त रहते हो। मगर फिर भी एक.दूसरे के लिए थोड़ा वक्त निकला जरूरी है। ऐसा जरूरी नहीं है कि आप लोग घंटों बैठ कर बातें करते रहे। इसकी बजाए आप बीच.बीच में अपने साथी को फोन कर उनका हाल.चाल पूछते रहे। इससे उन्हें अच्छा लगने के साथ आपके रिश्ते में मजबूती आने में मदद मिलेगी।

तारीफकरें

एक.दूसरे की तारीफ करने से भी रिश्ते में मजबूती आती है। असल में अपने साथी की तारीफ करने से उन्हें इस बात का एहसास होगा कि वे आपके लिए कितनी जरूरी है। आप चाहे तो कार्डए फूलए या कोई खूबसूरत गिफ्ट देकर भी उन्हें स्पेशल फील करवा सकती हैं। इससे आपका रिश्ता गहरा होने में मदद मिलेगी।

क्वालिटी टाइम बितायें

आपके पास चाहे जितना मर्जी काम हो। मगर फिर भी सप्ताह में एक दिन साथी के लिए रखें। उनके साथ क्वालिटी टाइम स्पेंड कर एक.दूसरे को समझने की कोशिश करें। आप घर पर एक साथ खाना बनाने ओर खाने के साथ कोई मूवी देख सकते हैं। इसके अलावा बाहर घूमने जायें तो और भी अच्छा रहेगा।

इस प्रकार ठीक रहेंगे बाल

पोषक गुणों से भरपूर तिल के तेल में ना केवल त्वचा और बालों को पोषित करने की खूबी होती है बल्कि हीलिंग क्वालिटी भी होती है। ये बात वैज्ञानिक तौर पर भी साबित हो चुकी है कि तिल के तेल से बालों को संपूर्ण पोषण मिलता है। इसमें पर्याप्त मात्रा में विटामिन ई बी कॉम्प्लेक्स कैल्शियम मैग्नीशियम फॉस्फोरस और प्रोटीन पाया जाता है।

तिल का तेल बालों से जुड़ी हर समस्या का समाधान है। बालों को भीतर से पोषित करने और जड़ों को मजबूती देने के लिए तिल के तेल को रातभर बालों में लगाकर छोड़ दें और अगली सुबह बाल धो लें।

बालों के लिए तिल के तेल के फायदे--

अगर आपके बाल बेजान और रूखे हो चुके हैं तो भी तिल के तेल का इस्तेमाल करना फायदेमंद रहेगा। ये स्कैल्प से लेकर बालों के अंतिम छोर तक उन्हें पोषित करता है। तिल के तेल के इस्तेमाल से बालों का रुखापन दूर हो जाता है और उनकी खोई हुई चमक वापस आ जाती है।

अगर आपके बाल बहुत अधिक गिर रहे हैं तो तिल के तेल से बालों में मालिश करना फायदेमंद होगा। इसमें बालों को मजबूती देने के गुण होते हैं। इसके साथ ही तिल के तेल से मसाज करने पर तनाव दूर होता है और नींद भी अच्छी आती है। तिल के तेल से मसाज करने पर रक्त संचार बेहतर होता है जिससे बाल तेजी से बढ़ते हैं। अगर आपको लगता है कि आपके बाल पूरी ग्रोथ आने से पहले से ही टूट जाते हैं तो भी तिल के तेल का इस्तेमाल करें। तिल के तेल के इस्तेमाल से डेंड्रफकी समस्या भी दूर हो जाती है। अगर कम उम्र में ही बाल सफेद पड़ने लगे हैं तो रोजाना तिल के तेल को बालों में लगाए। जल्द ही सफेद बालों से छुटकारा मिल जाएगा।

गर्भवती महिलाएं इस प्रकार का आहार लें

गर्भवती महिलाओं को आहार में ऐसी चीजें शामिल करनी चाहिए जिससे बदलते मौसम में रोग प्रतिरोधी शक्ति बढ़ने में मदद मिले। इससे बच्चे का भी सही तरीके से विकास होता है। नहीं तो मौसमी बीमारियों से मां के साथ बच्चे की सेहत को भी नुकसान हो सकता है। कुछ ऐसे ही सुपर फूड्स हैंए जिनका सेवन करने से मां और बच्चे दोनों की सेहत अच्छी रहती है। सूखे मेवे-सूखे मेवे यानी ड्राई फ्रूट्स में विटामिन कैल्शियम आयरन एंटी.ऑक्सीडेंटए एंटी.इंफ्लेमेटरी एंटी.बैक्टीरियल गुण होते हैं। ऐसे में इसका सेवन करने से बच्चे के शारीरिक व मानसिक विकास में मदद मिलती है। खासतौर पर रातभर भिगोएं बादाम को सुबह खाली पेट खाना ज्यादा फायदेमंद रहेगा। इसके अलावा इन्हें खीरए हलवाए दूध आदि में मिलाकर कर भी खाया जा सकता है।

विटामिन.सी-गर्भावस्था में थकान कमजोरी से बचने व रोग प्रतिरोधी शक्ति को बढ़ाने के लिए लिए भी विटामिन.सी की आवश्यकता होती है। इसकी कमी को पूरा करने के लिए महिलाओं को नींबू आंवला संतरा ब्रोकली आदि चीजों को अपनी डाइट में शामिल करना चाहिए। आप आंवले का मुरब्बा खा सकती है।

पानी --अक्सर सर्दी के कारण पानी की प्यास कम लगी है। मगर शरीर में पानी की कमी बीमारियों को न्योता देने का काम करती है। खासतौर पर गर्भावस्था में मां और बच्चे की सेहत को बरकरार रखने के लिए पानी का सेवन करना बहुत जरूरी है। सर्दी से बचने के लिए आप चाहें तो गुनगुने पानी का सेवन कर सकती हैं। इसके अलावा ग्रीन.टी व हर्बल.टी का सेवन करना भी फायदेमंद रहेगा।

डेयरी प्रोडक्ट्स--इस दौरान महिलाओं को कैल्शियम की अधिक जरूरत होती है। ऐसे में उन्हें दूधए दहीए पनीर आदि कैल्शियम से भरपूर डेयरी प्रोडक्ट्स का भारी मात्रा में सेवन करना चाहिए। इससे शरीर को सभी पोषक तत्व मिलते हैं। साथ ही मां और बच्चे की हड्डियां मजबूत होती हैं।

सब्जियां व दालें--हरी.पत्तेदार व दालों सब्जियों में भारी मात्रा में विटामिन कैल्शियम आयरन व एंटी.ऑक्सीडेंट्स गुण होते हैं। ऐसे में इनका सेवन करने से शरीर को सभी जरूरी तत्व मिलते हैं। इसलिए गर्भावस्था में इसका सेवन जरूर करें

एस्ट्रोजन यह हार्मोन पीरियड्स के साथ.साथ गर्भावस्था से भी जुड़ा हुआ है।

इसकी कमी से महिलाएं को अनियमित पीरियड्स इनफर्टिलिटी थकावट सिरदर्द जैसी समस्याएं झेलनी पड़ती है। वहीं प्रेगनेंसी और मेनोपॉज के दौरान महिलाओं के शरीर में इसकी मात्रा कम हो जाती हैए इसलिए शरीर में इसकी कमी पूरी करना और भी जरूरी है।

पीरियड्स के तेज दर्द से राहत के लिए ये उपाय करें

ज्यादातर महिलाओं को पीरियड्स के दौरान तेज दर्द और तनाव की शिकायत रहती है। इस दर्द की वजह से किसी भी काम में मन नहीं लगता है और पूरी दिनचर्या बिगड़ जाती है। कुछ आसान उपायों से इस दर्द से राहत पाई जा सकती है।

व्यायाम करें ज्यादातर लोगों को लगता है कि पीरियड्स होने पर सिर्फ लेटने से ही आराम मिल सकता है लेकिन ये सही नहीं है। जानकारों का कहना है कि पीरियड्स के दौरान हल्का.फुल्का व्यायाम जरूर करना चाहिए। इससे शरीर में एंडोर्फिन हार्मोन बनता है जो दर्द को प्राकृतिक तरीके से कम करने के साथ ही मूड को अच्छा बनाता है। इस समय योग करना सबसे अच्छा होता है।

हीट थेरेपी लें हीट थेरेपी पीरियड्स के दर्द में बहुत प्रभावी होती है। दर्द महसूस होने पर आप पीठ के निचले हिस्से या पेट पर हीटिंग पैड या गर्म पानी की थैली रखें इससे आपको बहुत आराम मिलेगा। माना जाता है कि हीट ट्रीटमेंट दर्दनिवारक दवाओं की तरह ही काम करता है। खूब पानी पिएं. पीरियड्स के दौरान खूब सारा पानी पिएं। इस दौरान शरीर में पानी की कमी से पेट में और दर्द होता है। इसके अलावा आप ऐसे फल और सब्जियां भी खाएं जिसमें पर्याप्त पानी होता है। जैसे खीरा और तरबूज। इससे शरीर में पानी की कमी नहीं महसूस होगी।

मसाज थेरेपी एसेंशियल ऑयल से पेट के चारों तरफ हल्के हाथ से मालिश करें। इससे पीरियड्स के दर्द में आराम मिलता है।

इस प्रकार घरेलू उपायों से कील मुहांसे दूर करें

अगर आप भी कील मुंहासे से परेशान हैं और महंगी क्रीम लगाकर परेशान हो गयी हैं तो कुछ घरेलू उपायों का आजमायें। कील.मुंहासे चेहरे की खूबसूरती खराब कर देते हैं। मुंहासों से छुटकारा पाने में काफी समय लग जाता है लेकिन कुछ आसान तरीके अपना कर इसे एक दिन में ही खत्म किया जा सकता है। वैसे तो संतुलित आहार और पर्याप्त पानी पीने से मुंहासों से छुटकारा पाया जा सकता है लेकिन इस तरह के उपायों में काफी समय लग जाता है। कुछ आसान तरीके भी हैं जिससे आप एकदम से मुंहासे से छुटकारा पा सकती हैं।

एलोवेरा जेल. स्किन की देखभाल के लिए एलोवेरा सबसे अधिक इस्तेमाल किए जाने वाला चीज है। ये न केवल त्वचा को कोमल बनाता है बल्कि मुंहासे पर भी कारगर है। मुंहासे पर ताजा एलोवेरा जेल लगाने से ये रात भर में साफहो जाएंगे।

टी ट्री ऑयल. टी ट्री ऑयल में एंटीबैक्टीरियल गुण पाए जाते हैं। थोड़े से नारियल के तेल में टी ट्री ऑयल की दो बूंदें डालकर अच्छे से मिला लें। अब इसे मुंहासे पर लगाकर थोड़ी देर के लिए छोड़ दें फिर गुनगुने पानी से धो लें।

ग्रीन टी. स्किन के लिए ग्रीन टी बहुत फायदेमंद है। पानी में ग्रीन टी बैग डालकर इसे गर्म कर लें और इसे ठंडा होने के लिए छोड़ दे। जब ये ठंडा हो जाए तो इसे मुंहासे पर लगाएं। ये मुंहासों को रातोंरात समाप्त कर देता है। ग्रीन टी के एंटीइंफ्लेमेटरी गुण मुंहासों के सूजन को कम कर देते हैं।

शहद. स्किन केयरए खासतौर से मुंहासों के लिए शहद बहुत फायदेमंद होता है। शहद एंटीबैक्टीरियल और एंटीइंफ्लेमेटरी होता है जो मुंहासों को दबा देता है। मुंहासों पर एक या दो बूंद शहद लगाकर रात भर के लिए छोड़ दें और सुबह पानी से चेहरा धो लें। बर्फ बर्फ मुंहासों को छोटा कर देता है। एक साफकपड़े में बर्फका टुकड़ा लपेट कर इसे मुंहासों पर चारों तरफघुमा.घुमा कर लगाएं। इससे मुंहासों का दर्द और सूजन खत्म हो जाएगा।

त्वचा पर निखार लाता है घी

सर्दियों के मौसम में अक्सर त्वचा रूखी और बेजान हो जाती है। ऐसे में त्वचा पर निखार लाने के लिए महिलाएं कई प्रकार के मॉइस्चराइजर और क्रीम लगाती हैं पर इनसे लंबे समय तक आराम नहीं मिलता। इसलिए अगर आप दमकती हुई त्वचा चाहती हैं तो प्राकृतिक उपायों का सहारा लें। हर घर की रसोई में रहने वाला घी त्वचा के लिए बहुत लाभकारी है। आयुर्वेद में घी को औषधि की तरह इस्तेमाल करते हैं। घी में सभी जरूरी पोषक तत्व पाए जाते हैं और सेहत के लिए ये बहुत फायदेमंद होता है। बहुत कम लोग जानते हैं कि घी त्वचा के लिए बहुत लाभकारी है।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 89 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 18 Feb to 24 Feb, 2021

Has China bitten off more than it can chew?

I have argued before that in advancing its territorial claims, China uses carefully calibrated tactics. Each move it makes may not be threatening enough to invite a significant military response, but several incremental actions cumulatively lead to a material change in the situation. Small nibbles lead to a giant bite. We have seen this unfold on our borders. It has been practised with success in the South China Sea (SCS). In earlier track-2 meetings, Chinese interlocutors would say that they did not claim the whole of SCS but only the various islands and waters around them. When asked about the nine-dash line, they said that it was a legacy of the Guomindang government. It will be recalled that when Prime Minister Jawaharlal Nehru had pointed out to Chinese premier Zhou Enlai that Chinese maps were showing large chunks of Indian territory as part of China, Zhou explained that these were old Guomindang maps that had not yet been revised. Sounds familiar?

Chinese interlocutors later began to assert that SCS were "historic waters" where China had certain legacy rights, but did not explain what these were. They still maintained that China was not claiming the entire stretch of waters as sovereign territory. Once formal submission to this effect was made to the United Nations, the obfuscation could no longer stand. The process of actual occupation, dredging and militarisation then began in earnest and still continues. At each step of this creeping process of occupation, neither the Association of South East Asian Nations (Asean) nor the United States (US) felt threatened enough to take countermeasures. Reversing the changed facts on the ground will require large-scale military action, which is not realistic.

The lesson to be drawn is that the counter must come swiftly and at an early stage before the map has been redrawn through such tactics. India changed its pattern of response to Chinese nibbling with the Doklam operation in 2017. There is no doubt that this came as a rude surprise to the Chinese side. The sharp and aggressive official reaction and the flood of vituperative Chinese media commentary reflected that. Here was a nibble that had invited an unexpected and out-of-character "disproportionate" response. The impasse lasted for over two months, but was eventually resolved. The Brazil-Russia-India-China-South Africa (BRICS) summit hosted by President Xi Jinping at that time was an important reason for the resolution.

In contrast to Doklam, the operations in eastern Ladakh were not the usual nibbling kind, but backed by deployment of a large number of troops and weaponry. The aim would have been to substantially change the alignment of the Line of Actual Control (LAC) to China's advantage, making any Indian effort to reverse the gain a risky and costly affair. The skirmish at Galwan with unprecedented loss of life may have been unexpected and not necessarily part of the original script. This is why the rhetoric on the Chinese side, compared to a smaller incident at Doklam, was much more muted and remains so.The plan would have been to occupy territory falling within the category of "differing perceptions" of LAC and prevent any Indian presence and patrols in these areas. Another aim would have been to neutralise any Indian advantage from improved border infrastructure such as the Darbuk-Daulat Beg Oldi (DBO) road and revived Advance Landing Grounds (ALG) at DBO, Fukche, Chushul and Demchok.

What China did not expect was that India would not confine its response to managing the border dispute but would extend it to attacking Chinese commercial interests in India and aligning itself more closely with its Quad partners. The Indian side has upped the ante by taking two steps, one military and one economic - occupying the heights in south Pangong and by permanently banning 59 Chinese apps. Earlier, the signal given was that these commercial actions could be reversed if relations came back on an even keel. The onus is now on China to escalate both on the border, but importantly in other dimensions of the relations. Should China seek to push India out of the Shanghai Cooperation Organisation? What about India's membership of the Asia Infrastructure Investment Bank or the BRICS Development Bank? Should it lead in disbanding BRICS which may bring it into conflict with Russia and other members? Should it retaliate commercially, which it has not done so far? There have been multiple rounds of talks at the military-to-military level, which have not registered any progress towards disengagement of troops. External affairs minister S Jaishankar acknowledged as much in a recent statement.

The fact that both sides find continuation of talks useful is positive, but it appears that the initiative is no longer on China's side. Jaishankar has stated quite unambiguously that other aspects of India-China relations could not be insulated from the disturbance to peace and tranquillity on the border. The reaction from the Chinese foreign ministry spokesman was to urge that the border situation should be delinked from other aspects of bilateral relations, knowing full well that this is no longer possible. China has miscalculated and does not know how to extricate itself. Has it, for a change, bitten off more than it can chew?

Why Indian celebrities bend to State power

Long before Akshay Kumar, there was Kishore Kumar. In 1975, soon after the Emergency was declared, Indira Gandhi's government was keen to get Bollywood to push her 20-point programme and asked the singer-actor to perform at a Youth Congress rally. Kumar refused. In a patently vindictive action, the then information and broadcasting minister, VC Shukla "ordered" a ban on the singer across All India Radio and Doordarshan. Kumar was not alone in the film industry in standing up to the Emergency. Others such as Dev Anand, Manoj Kumar and Shatrughan Sinha also refused to toe the line.

Long before the present stars of Indian cricket, there was Bishan Singh Bedi. The legendary left arm spinner tangled with the cricket board authorities on several occasions, once even being banned for a test in 1974 for protesting against the meagre allowances given to the players on tour. Now in his 70s, Bedi has been a rebel without a pause - a perennial anti-establishment figure. So where are the Kumar and Bedi equivalents in today's world? Why are today's film and cricketing superstars so unwilling to stand up to any form of executive power and instead resort to obsequious sycophancy, the latest example being the flood of near-identical tweets on farm laws? Those who have never said a word on hundreds of farmer suicides are suddenly expressing their concern over the kisan protests. But by being so obviously part of a central government-organised social media counterblast, in response to a single tweet on farm protests by artiste Rihanna, our iconic stars have reduced themselves to copy-paste cheerleaders, seemingly lacking a mind of their own. In a regime paranoid about image management, the hugely popular stars are pawns in a perception war, remote-controlled by an all-powerful Big State, any defiance of which could lead to unforeseen consequences.

It isn't as if this is entirely a post-2014 phenomenon. Controlling or at least co-opting popular culture icons has been a favourite pastime of every political party in power. Only now, it is much more brazen in intent and execution.

When the State bestows patronage on its ideological fellow-travellers and ruthlessly targets its critics, the temptation to follow the leader is that much greater.

Fear of retribution is a key factor in pushing our celebrities to toe the official line. From opening up income tax files to lodging enforcement directorate inquiries, State agencies are routinely used to expose the soft underbelly of the rich and famous. The Rhea Chakraborty case last year is a classic example of how untrammelled State power can terrorise the film industry - the danger of a knock on the door from the Narcotics Control Bureau is omnipresent.

Moreover, it isn't just the ruling political elites which are guilty of threat and intimidation. We now have self-styled vigilante groups, State-sponsored social media armies and even some citizens who act as big bullies, unleashing a deadly campaign of cyber abuse and violence.The common strand that unites these forces is their strident espousal of a majoritarian nationalism that effectively criminalises even the slightest expression of dissent as anti-national. In Hollywood, stars such as a Meryl Streep who speak truth to power are celebrated; in India, they are censured.

Recall when, a few years ago, actors Shahrukh Khan and Aamir Khan were accused of speaking out on the rising culture of intolerance in society. The street protests against the stars were engineered by an array of groups aligned to the Hindutva ideology, all aiming to question the "patriotism" of the Khans, their surname making them particularly vulnerable in a climate of rising religious bigotry. By threatening to boycott their films and coercing sponsors to withdraw their ads, the protesters were also consciously targeting the financial viability of these high-value brands. The stakes involved in commercial cinema are just too astronomical for most people to take a risk. This might at least partly explain why a top producer-director like Karan Johar had to personally apologise to a political figure like Raj Thackeray for the "hurt sentiments" of the Marathi manoos ahead of the release of one of his films. Ironically, while most of our A-list celebrities have chosen the path of least resistance, it is those on the fringes of the fame industry who are braver and bolder.

Perhaps because they feel they have less to lose, they tend to be more courageous. Take, for example, the growing tribe of popular stand-up comedians. A Kunal Kamra has refused to bend before a Supreme Court contempt notice while many others carry on regardless with their plucky entertainment acts. But when a stand-up comedian like a Munawar Faruqui is arrested and kept in jail for a month for an act he didn't even perform, you ask yourself - how long before they too are reined in? As Kumar might well have sung: Yeh kahan aa gaye hum? (Where have we come?) Post-script: While our film stars bend, what of our champion cricketers who are surely less dependent on government support? Well, when the key official in the cricket board is the son of the second-most powerful person in the country, do we really expect our cricketers to do anything else but discuss farm laws at pre-match team meetings!

India's small farmer finds a champion

PM Narendra Modi's speech, marked by bipartisanship, spelt out a great vision for India and Indian agriculture

Words carry the power to shape the future. Not many statesmen can speak in a manner as powerful as Prime Minister (PM) Narendra Modi. His response to the debate on motion of thanks on the President's address pressed all the right buttons with people at this critical hour. Replete with hard facts, and with a sprinkle of humour and wit, his speech addressed apprehensions related to crucial issues such as the farm laws. His message to the nation was clear - this is India's moment under the sun and we must seize every opportunity for growth that lies ahead of us. It is time to re-energise our inherent capabilities and rebuild our nation. It would be a colossal mistake to lose sight of the big vision for India, and so, our differences should not come in the way of this vision. The most important aspect of the PM's speech was the elaborate explanation of the government's aim to empower small and marginal farmers through the three farm laws. In all discussions with regard to agriculture in India, this section is often forgotten. It is a well-known fact that, after all these years, the Green Revolution's gains have not trickled down to this section. India's small farmer has neither the ability to organise, nor the time to devote himself to political pursuits. Thankfully, India's small farmer has got a powerful spokesperson in the form of the PM. That India's agriculture is riddled with many challenges is not hidden from anyone. Land holdings are shrinking, agri-technology is becoming obsolete, and farmers face exploitation at the hands of middlemen. To free the small farmer from these shackles, the government has combined an innovative approach with zero tolerance towards malpractices. PM Modi referred to modernising the long-standing mandis, while also complimenting efforts by various states towards improving agriculture systems. The unequivocal message - minimum support price (MSP) was there, is there and will remain - should answer all those who have spread canards about MSP. After all, it is this government that has increased MSP to 1.5 times the cost of cultivation. Other initiatives, be it neem-coated urea or the modified crop insurance scheme, have touched the lives of small farmers the most. At the bedrock of good governance is listening and accommodating divergent views. The National Democratic Alliance (NDA) government has always shown utmost empathy and sensitivity towards the issues of the poor and the marginalised. This is why it initiated an unprecedented 11 rounds of talks with the farmers. At a time when egos and oneupmanship are rampant, it takes a big heart to offer to put the laws on hold for 18 months until all the issues are addressed. PM Modi is a leader who understands the pain of the farmers, and every step taken under his leadership will, undoubtedly, be in line with their best interests.To elaborate, as the PM underlined, there is a need to widen the ambit of what we see as "improvements" in agriculture. At the base of it, if infrastructure, including roads, rail and air connectivity improves, farmers will be able to gain access to distant and diverse markets. The government's focus on allied sectors such as dairy and fisheries is aimed at generating additional revenue for the farmers, and giving them opportunities to showcase their innovations. Similarly, the PM's vision for water in every household too has its gains for the farmers. Today, millions of small farmers need our attention. They are talented and hardworking. They do not need doles to keep them poor. They need support to enable them to rise and contribute to the welfare of India. No less a leader than the PM speaking about them is noteworthy.

The global scrutiny of Indian democracy

International responses to the farm protests are a result of a growing perception that India is turning back on its democratic roots. The most effective way to counter this is through action

The farm protests - in opposition to the government's measures and the new laws to liberalise agricultural markets - have continued to intensify. After the shocking violence and vandalism on Republic Day, farm groups went into a huddle and it appeared that the protests would lose momentum. But when the Uttar Pradesh Police sought to disperse protesters from Ghazipur, at Delhi's borders, Bharatiya Kisan Union leader, Rakesh Tikait's resistance and emotive appeal led to a renewal of the agitation. The images of thousands of protesters, continuing to oppose the State for months, in a largely non-violent manner, lend themselves to a captivating narrative and evoke solidarity. Even those who believe that the farmers are wrong in their demands or have been maximalist during negotiations cannot but help admire the tenacity and determination of this mass movement.

But when this image is coupled with images of what can be seen as a degree of State coercion - either through heavy police deployment or barricades or orders of internet shutdowns or first information reports against journalists or arrests of ground-based reporters - then the narrative of ordinary citizens fighting for their livelihood against an insensitive State gets enhanced traction.This is the broad explanation for the range of international reactions to the farm protests. But this response cannot be understood in isolation.

Ever since Narendra Modi's impressive electoral victory in 2014, and even more so since his resounding triumph in the 2019 elections, there has been a story that has gained increased attention in the West. This is the story of India's perceived democratic backsliding. The overwhelming tone and nature of the international media's coverage of contentious domestic political issues reinforce a narrative that India is turning back on its democratic, secular, pluralist roots and its open and free society is no longer as open and as free. The under-representation and exclusion of minorities from the power structure of the ruling party; instances of hate speech by members of organisations broadly associated with the ideological worldview of the ruling dispensation; and a set of laws and policies - from the effective abrogation of Article 370 in Jammu and Kashmir and the subsequent detention of leaders and crackdown on connectivity to the process to update the National Register of Citizens in Assam, which left out 1.9 million residents of the state, from the enactment of the Citizenship (Amendment) Act and the Shaheen Bagh protests to the Delhi riots - have all fed into this perception that India is sliding back from its constitutional roots. The recent international response to the farm protests has to be seen in this wider context, for in itself, the agitation may not have elicited a response except from Sikh members of the diaspora. The government believes this narrative is unfair. After all, it is through the democratic route that the Bharatiya Janata Party (BJP) has come to power in two consecutive elections. It also believes that this international criticism is a result of a campaign by domestic political rivals and activists who have been unable to mount an effective domestic opposition to the regime and thus seek support from elsewhere. Political managers in the BJP are convinced that, in this case, international criticism has little to do with the farm laws or the nature of agricultural markets or the direction of Indian economic reforms - but guided solely by an attempt to undermine Modi internationally and box the Indian State into a corner. This narrative, many in the government believe, is also being encouraged by India's geopolitical adversaries directly or indirectly. The problem, however, for the government is that irrespective of what it sees as the flaws in the liberal international narrative on India, this narrative is becoming more entrenched. If India were not a democracy, or if it did not care about its image as a responsible and rule-abiding member of the international community, which respected human rights internally, this may not have mattered - after all, there are a range of countries with a far worse record on civil liberties which continue to escape the same level of scrutiny.

But for India, democracy is both a matter of pride and a geopolitical asset. It is not a coincidence that all members of the Quad are democracies and the intent of the framework is to contain the belligerence of an authoritarian dictatorship such as China or that its democratic values give India tremendous soft power in the region and beyond. The fact that there is a new administration in Washington, which will be far more amenable to the views of human rights groups as well as factor in international media coverage, adds to the challenge. Dismissing the narrative, therefore, is not an option. The government, then, has a choice.

6 Lessons From A Himalayan Tragedy - by Ramachandra Guha

On Sunday, a few hours after the news about the flash floods in Chamoli District hit our screens, I phoned a man who should be a household name but sadly is not. A leader of the Chipko movement, a thinker of originality and insight, a social reformer of courage and vision, he may be both our country's greatest environmentalist as well as the greatest living resident of Uttarakhand. Back in 1983, he had written a long essay in Hindi warning against the construction of hydel projects in the Himalaya. He repeated these warnings in the 1990s, and again in the 2000s, this time in essays published in English as well as in Hindi. Had the politicians of Uttarakhand, and of India, listened to him, this tragedy in the upper Alakananda valley may never have occurred at all.

Now in his late 80s, Chandi Prasad Bhatt (to give our hero his name) has lived all his life in the region where the devastation took place. He knows every village, and has walked along every river and stream in this part of Garhwal. I first met him in the summer of 1981 in the little town of Gopeshwar, just down the road - or down the river - from where this latest flood occurred. I have kept in touch with him ever since, seeking his counsel on environmental and social subjects. It was inevitable that, on hearing of what had happened in his locality, I would reach out to him for more information.

After I got off the phone with Bhatt-ji in Gopeshwar, I called the Nainital-based scholar Shekhar Pathak. Shekhar is, among other things, the editor of the journal Pahar, and the author of a magnificent recent history of the Chipko movement. A key section of this book deals with a Chipko protest in the village of Reni, when, with the menfolk all away, a group of peasant women led by Gaura Devi stopped a group of loggers from felling a patch of forest. That protest occurred in the year 1974; now, 47 years later, the little hamlet of Reni was once more in the news, albeit for less uplifting reasons. No one knows more about the landscape and history of Uttarakhand than Shekhar Pathak, and to get a clearer sense of what had happened, I had to talk to him too. Inspired by years of learning from Bhatt and Pathak, and drawing from my own research as well, this column suggests that there are six key lessons that the recent tragedy in Uttarakhand holds for us all:

First, that Uttarakhand is particularly prone to such dramatic and devastating events should have come as no surprise to anyone familiar with the recent history of the region. The Kedarnath floods of 2013 are still fresh in the memory of every Indian who watched them unfold on their TV screens. The horrific floods in the Bhagirathi in 1978 and in the Alakananda in 1970 happened before the age of satellite television; but every Uttarakhandi knows about them too. The region has also been prone to serious earthquakes, as in Uttarkashi in 1991 and in Chamoli in 1999.Second, such disasters are as much man-made as they are acts of nature. An unusually heavy burst of rain, or the unpredictable behaviour of a glacier, or even an earthquake, would have far less damaging effects if the natural forests had been kept intact, if the roads had been built with more care, if no dams had been designed or built, if the siting of homes and hotels had kept in mind the distinctive ecology of the Himalaya. Because carelessly-constructed roads and dams lead to large amounts of debris being dumped, hill rivers become more

violent and turbulent. Because permissions to build hotels and buildings are given regardless of local needs and constraints, hillsides become weaker and more likely to collapse when threatened by storms and floods. The loss of life and livelihood that results is therefore as much a consequence of such faulty policy-making, and of corruption and human greed, as it is of the "wrath of nature" per se. Third, we Indians have only one Himalaya, which is ours to safeguard or to destroy. Beyond their cultural resonances and their strategic importance, these mountains are a reservoir of great biodiversity and the source of many major rivers. However, in an environmental sense, they are extremely fragile, prone to landslides, floods, earthquakes, and more. For all these reasons, there should be an absolute moratorium on dam projects in the Himalaya, and an abandonment of the destructive Char Dham Highway project too (for more on the damage caused by the latter, see this.) Fourth, even outside the Himalaya, we need to follow a wiser and more environmentally-responsible pattern of development. India's high population densities, and the fragility of tropical ecologies, mean that we cannot - and must not - mechanically imitate the energy-intensive, capital-intensive model of industrialization adopted in the West. We must seek to achieve growth and prosperity with less resource-extractive and more sustainable methods.

Saudi women's rights activist Loujain al-Hathloul released from prison

The prominent Saudi dissident and women's rights activist Loujain al-Hathloul has been released from prison after 1,001 days in custody.Following a concerted campaign by her relatives and global rights groups, Hathloul was granted probation by a judge in Riyadh and released to her family on Wednesday afternoon. Her sister Lina published a photo of a smiling Loujain on Twitter early evening Riyadh time - the first image of the most celebrated political prisoner in the Kingdom since she was detained almost three years ago. "Loujain is at home !!!!!!", the accompanying message said.

Another sister, Alia, said in a separate post that Hathloul was at their parents' home in Saudi Arabia, adding "this is the best day of my life". It is understood that the terms of Hathloul's probation prevent her from discussing her ordeal in prison. She is banned from leaving Saudi Arabia, and has a suspended sentence looming if she breaks the terms of her release.

"Loujain's years-long imprisonment has ended, but she is not free," said Adam Coogle, the deputy director for the Middle East at Human Rights Watch. "Banned from travel and coerced into silence by a suspended sentence hanging over her, Loujain's ordeal remains a flagrant miscarriage of justice."

Hathloul, 31, had been a leading campaigner for the right for women to drive in Saudi Arabia before a change in the law in late 2017. Calls for her release by her family had been repeatedly championed by human rights groups and foreign governments. However, as late as December last year she was sentenced to five years and eight months behind bars and accused of pushing a foreign agenda and using the internet to harm public order.

The sentence dashed hopes of an imminent release and intensified criticism of the heir to the Saudi throne, Crown Prince Mohammed bin Salman, who has been the driving force behind widespread social changes in the Kingdom as well as a ruthless crackdown on dissent.

Hathloul launched hunger strikes to protest against her imprisonment and joined other female activists in telling Saudi judges that she was tortured and sexually assaulted by masked men during interrogations.

The women say

they were caned, electrocuted and waterboarded. Some say they were forcibly groped and threatened with rape. Hathloul's parents said they noticed bruising when they visited her in prison.

An appeals court on Tuesday had rejected her claims of torture, her family said.

Hathloul became a cause célèbre for leading Democrats in the US during her imprisonment and her case had been championed by Joe Biden during his presidential election campaign. The release of the activist is thought to at least in part be connected to Biden's election win.

Larry Flynt, publisher of Hustler magazine, dies aged 78

Larry Flynt Jr, the publisher of Hustler magazine who used his pornography empire and flair for the outrageous to push the limits of free speech, has died at the age of 78, the Washington Post reported on Wednesday. The newspaper said Flynt's brother Jimmy had confirmed his death but did not cite a specific cause. Flynt suffered from a variety of health problems since a 1978 assassination attempt that left him paraplegic. Flynt loved to aggravate his critics with stunts such as wearing a diaper made from an American flag to court and was involved in a number of legal battles. In the most famous, the US supreme court ruled in favor of Flynt in a libel battle with the evangelist Jerry Falwell. Falwell sued for $50m over a fake ad published in Hustler, which depicted Falwell saying his first sexual encounter had been with his mother, but the supreme court ultimately ruled the ad was a parody and protected by free speech.In his heyday, Flynt lived a life that could have made Caligula blush. He wrote in his autobiography that his first sexual experience was with a chicken and told of having sex every four or five hours during a workday. After he was paralyzed, Flynt had penile implant surgery so he could continue to have sex.

Flynt created a business with an estimated turnover of $150m at one point. As magazine circulation slipped, he stayed ahead of trends by investing in adult-oriented television channels, a casino, film distribution and merchandise.He said he never objected to being labeled a smut peddler as long as he was considered a first amendment crusader, too.

"Just because I publish pornography does not mean that I am not concerned about the social ills that all of us are," he once told an interviewer.

Flynt was often in legal trouble, fighting obscenity charges or lawsuits, and he often turned courtroom appearances into spectacles. His obscene outbursts once prompted his own lawyer to ask a judge to have Flynt bound and gagged.Born in 1942, Flynt grew up in poverty in Kentucky and Indiana and dropped out of school after the eighth grade. After stints in the armed forces and at a General Motors plant, he and his brother opened the Hustler Club in Dayton, Ohio, in 1968. By 1973 it had grown to a string of strip clubs across the state and Flynt put out a newsletter to promote them.That newsletter evolved into Hustler magazine, his flagship publication, which came to be infamous for featuring explicit photos that made its competitor Playboy seem mild. Virtually nothing was off limits on Hustler's pages and Flynt made a point of publishing photos of women's genitalia.At its peak, Hustler reportedly had a circulation of 3m. Larry Flynt Publications also put out other porn magazines, as well as

movies and mainstream magazines. Flynt reveled in controversy. He made news by publishing pictures of a nude Jacqueline Kennedy Onassis sunbathing in 1975 and a cover photo of a naked woman being fed headfirst into a meat grinder. In 1998 he offered $1m to anyone who could catch high-ranking US government officials in a sex scandal. "My competitors always masqueraded their pornography as art," Flynt told the Cincinnati Post. "We never had any pretensions about what we did ... We have proved that barnyard humor has a market appeal." In 1977 he was convicted in Cincinnati of pandering obscenity and participating in organized crime but the verdict was overturned.

More than 11 million people could lose pandemic unemployment benefits if Congress doesn't act soon

An estimated 11.4 million workers will lose their unemployment benefits between mid-March and mid-April unless Congress passes its next coronavirus relief package in coming weeks, a new study has found. Out-of-work Americans will start running out of Pandemic Unemployment Assistance and Pandemic Emergency Unemployment Compensation benefits next month. Some 4 million people will see their benefits expire in mid-March, while the payments of another 7.3 million folks will lapse over the following four weeks, according to a report from The Century Foundation, released Wednesday.

Democratic lawmakers began unveiling their next relief legislation this week, advancing President Joe Biden's $1.9 trillion proposal. The bill calls for extending the unemployment programs -- as well as providing a $400 federal weekly boost to payments -- through August 29. The President's plan called for continuing benefits through the end of September.The House Ways and Means Committee is considering the legislation on Wednesday. Programs created by the CARES act - The two temporary federal programs were created in Congress' $2 trillion relief package last March and were extended by 11 weeks in the $900 billion relief deal passed in December. The former provides benefits to freelancers, gig workers, independent contracts and certain people affected by the pandemic, while the latter lengthens the duration of payments for those in the traditional state unemployment system.The December package also provides an additional $300 a week in federal payments through mid-March. But because Congress and former President Donald Trump waited until the end of the year to act, more than $17 billion in jobless benefits for January were delayed as states reprogrammed the provisions into their computer systems. "There's no reason for Congress to wait until the last minute to extend these critical benefits, and risk a lapse in aid," wrote Andrew Stettner, senior fellow at the foundation, noting that lawmakers should act two to four weeks ahead of the mid-March deadline to give state unemployment agencies time to process the new rules.The looming expiration of benefits comes as the nation's jobs recovery remains rocky. Only 49,000 jobs were added in January, and the US is still down nearly 10 million jobs since before the pandemic. The unemployment rate slid to 6.3%, the first decline in two months. Just over 4 million Americans have been out of work for at least six months, making up about 40% of the total unemployed. The number of people employed is not projected to return to its pre-pandemic level until 2024, according to a Congressional Budget Office report released last week. Still, the jobless rate in many states has declined since spiking last spring. This means fewer states are offering extended benefits, which trigger on during when joblessness is high, and is not good news for the long-term unemployed, who often have a harder time returning to the workforce.

Only about 734,000 workers, in just 12 states, would be able to receive state extended benefits in April if the two federal pandemic programs lapsed, according to The Century Foundation. Economic hardship continues Nearly a year into the pandemic, many Americans are still struggling to get by. More than 24 million adults, or 11.2%, live in a household where there was sometimes or often not enough to eat over the past seven days, according to the most recent Census Household Pulse Survey, released Wednesday.

Also, more than 82 million adults, or more than one-third, live in households where it has been somewhat or very difficult to pay for usual household expenses during the pandemic, according to the survey, which was taken between January 20 and February 1. And nearly 62 million adults, or about a quarter, expect a loss in employment income over the next four weeks.

New Zealand ends lockdown after deciding outbreak contained

The nation's largest city was put into lockdown on Sunday after three unexplained cases were found in the community. It was the first lockdown in six months in a nation which so far has managed to successfully stamp out the spread of the disease.

A lockdown in the New Zealand city of Auckland will end at midnight, the government announced Wednesday after concluding a coronavirus outbreak had been contained."This is good news," Prime Minister Jacinda Ardern said.

The nation's largest city was put into lockdown on Sunday after three unexplained cases were found in the community. It was the first lockdown in six months in a nation which so far has managed to successfully stamp out the spread of the disease.

The move to end the lockdown came as health authorities said the outbreak had grown by three cases to six in total. But Ardern said the additional cases were to be expected because they involved close contacts. Ramped-up testing indicates the outbreak hasn't spread far. Laboratories processed more than 17,000 individual tests on Tuesday, authorities said, and they also tested wastewater samples, which came back negative. "What this tells us is that we don't have a widespread outbreak, but rather a small chain of transmission which is manageable by our normal contact-tracing and testing procedures," Ardern said.The initial cases were a mother, a father, and their 13-year-old daughter, who attends a local high school. Health authorities said the three new cases were a high school classmate, who was a close contact of the daughter, and two family members of the classmate. Senior lawmakers in the Cabinet who met Wednesday afternoon decided most Aucklanders could go back to work and school from Thursday, but they would still leave some restrictions in place until at least Monday. Genome testing has shown the family caught a more contagious variant first found in Britain. The mother who caught the disease works at a catering company that does laundry for airlines. Officials have been investigating whether there is any link to infected passengers, but so far haven't been able to find a direct connection or explain how the outbreak might have begun.

Israel's election sprint resembles US presidential brawl

In Israel, the sprint to the March 23 election is striking a notable resemblance to the American presidential brawl in 2020. Candidates are holding virtual events or limited in-person gatherings due to the coronavirus pandemic. Some have signed up star US advisers who faced off against each other during the contest between Republican incumbent Donald Trump and the Democrat who defeated him, President Joe Biden. As in the United States, the Israeli race is a referendum on the divisive personality at the top and his stewardship of a nation brutalized by Covid-19. Many Americans saw the choice as Trump — or almost anyone else. In Israel, the field is divided between those who are for or against Prime Minister Benjamin Netanyahu. Where Trump had, "Make America Great Again," Netanyahu implores people to, "Come back to life."

The question of moral authority, too, is a common theme. As president, Trump stood accused of a multitude of wrongdoing, including sexual misconduct against more than a dozen women (he denies all of them), questions about his taxes and serial problems telling the truth. Netanyahu last week pleaded not guilty to charges of breach of trust, fraud and accepting bribes. "It's almost verbatim," said Alon Pinkas, Israel's former consul general in New York. "They're both victims of a 'witch hunt,' both running an entire campaign about how 'They're out to get me. And if they're out to get me, they're out to get you.'"

But there is a key difference. While Trump suffered a solid defeat in November, Netanyahu remains Israel's most popular politician and has a strong chance of continuing his 12-year reign.

Biden says China will face repercussions on human rights issues

The United States will reassert its global role in speaking up for human rights, Biden said, adding that he would work with the international community to get China to protect them.

China will pay a price for its human rights abuses, US President Joe Biden warned on Tuesday, responding to queries at a televised event on the Asian nation's handling of Muslim minorities in its far western region of Xinjiang.

Chinese President Xi Jinping has drawn global criticism for holding the minority Uighurs in internment camps and other human rights abuses. "Well, there will be repercussions for China and he knows that," Biden said of Xi, when pressed on the issue at the town hall event televised on broadcaster CNN. The United States will reassert its global role in speaking up for human rights, Biden said, adding that he would work with the international community to get China to protect them. "China is trying very hard to become a world leader and to get that moniker and be able to do that they have to gain the confidence of other countries," Biden said on his first official trip since taking office as president in January. "As long as they are engaged in activity that is contrary to basic human rights, it is going to be hard for them to do that," he added. In a two hour phone call with Xi this month, Biden emphasized the US priority of preserving a free and open Indo-Pacific region, where the United States and China are major strategic rivals. He also voiced concern about Beijing's "coercive and unfair" trade practices and rights issues, such as its Hong Kong crackdown, the Xinjiang internments, and increasingly assertive actions in Asia, including toward Taiwan, which China claims as its own.

US President Joe Biden suggests more police funding, no jail for drug offenders

Asked how United States law enforcement could protect citizens in high crime neighborhoods while training officers to police compassionately, Biden answered "By number one, not defunding the police."

President Joe Biden outlined changes he hopes to make to criminal justice and policing in the United States during a town hall Tuesday night, highlighting issues that his administration may tackle after Covid-19 relief.Asked how United States law enforcement could protect citizens in high crime neighborhoods while training officers to police compassionately, Biden answered "By number one, not defunding the police."

Some Democrats pushed for reviews of local police budgets after the death of George Floyd under the knee of a police officer last summer and diversion of funding to social and mental health services. Biden told the televised town hall in Milwaukee, Wisconsin, that he would put more money into local policing.

"We have to put more money for this to work so we have legitimate community policing, and we are in a situation where we can change the legislation," he added. On the campaign trail, Biden promised to invest $300 million in a program that gives grants to hire more diverse officers and trains them to develop less adversarial relationships with communities.He also reiterated another campaign promise Tuesday, ending jail sentences for drug use alone. "No one should go to jail for a drug offense. No one should go to jail for the use of a drug, they should go to drug rehabilitation," he said.

"Every cop, when they get up in the morning and put on that shield, has a right to expect to be able to go home to their family that night," Biden added. "Conversely, every kid walking across the street wearing a hoodie is not a member of a gang and about to knock somebody off."

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ PREETNAMA ਖਰਾ ਸੱਚ Online and Print Media

An Open Letter To The Modi Govt By Air India Stewardess Will Shatter You To The Pieces

"Women should not be forced to accept sexual harassment as the price of admission to a life and career in the political or professional world. They should not have to endure unwanted touching, innuendo, and propositioning from men in positions of power."

Dr Dimpy Gupta
BDS, MBA
Relationship Manager
Indus Hospitals (Mohali, Fatehgarh & Dera Bassi, Punjab)

Correctly, Sexual Harassment on the job is not a problem for a virtuous women. As the Air India stewardess,who is a longtime employee and a single mother , raised her voice against years of "torture", of other women & herself , who suffered harassment at the hands of Air India Senior Executive, and also revealed about the concerted effort by other senior executives and the women's committee to protect him.

This letter, by the stewardess is long and detailed enough to set everyone's blood boiling and she sent it to Suresh Prabhu, Jayant Sinha, and PM Narendra Modi. In her letter, she referred the senior executive as a "Predator", a powerful, well-connected Air India executive ,"equal to, if not worse than" the sum of Harvey Weinstein and Bill Cosby.

While narrating the sad story , she mentioned how that man sexually propositioned her , abused her, spoke of "sexual acts" with her and other women in stewardess presence , in the office and even discriminated against her & her colleague ,with the positions & privileges ,after they rejecting his overtures and still continue to make her life miserable @ work. He even compelled women in his office (including her) to join him for drinks at various bars and so, many of these lady staff were forced to do the same. She included that there are many people who can bear witness to all the above mentioned abusive acts.

She further added that with great difficulty ,she finally mustered up courage and complained to the company & CMD ,last September & waited patiently for action against him but with no conclusion, despite she herself was a diligent executive and followed all company processes .Instead ,there were false rumors spread by the supporters of the culprit , that she has been prompted/used to file this complaint . But, she has done all this after getting frustrated from the 6years of torture & 9 months of torturous delay & cover-ups , and she only followed the internal processes as she did not want to attract publicity /attention in the media/Airline.

So, when no couldn't see any results, rather than filing an FIR, she was forced to approach the government officials ,against this heinous crime of sexual harassment and gross & deliberate discrimination by a senior officer of India over the past few years, since the management of Air India has refused to deal with the matter seriously ,and in fact are now considering to reward him for sexual harassment against female staff. The Ministry, has atleast ensured that the Air India women's sexual harassment committee heard their case. Also, other female staff has gone through the same pain because of the same senior executive ,but are scared of his power and his connections ,that they don't come forward.

Sadly, the AI woman's cell did nothing to act on the issue and dragged their feet on the matter. Even the chairperson of a sexual harassment committee was openly supportive of the actions of the offender ,then what justice can other lower ranked women ever hope to have? It is the fact that many Executive Directors and reportedly even the exboard member used all influence in the company and political circle to cover up the case against him through delay and systematic methods. This predator officer , even has coterie of a few Air Hostesses ,whom he brought to meet all CMD's & Board members to testify how great an officer he is and how he looks after his women employees ,but the real truth is a darker secret.

The ICC took over 3 months to summon this Senior Executive and never gave these ladies, a chance to cross-examine him, even they volunteered t do so. the committee felt no need to call the female staff. So, simply ,they didn't followed any process ,as laid down in the law and conducted the so called a "kangaroo Enquiry" .So, till date , the ladies are not aware of the status of the case nor any of the senior officer statement was shared with them.

If same has been the case in any other company, the offending officer would either have been suspended or transferred out but in Air India, the executive continued to serve in the same office through his "Old boys Club" and the" ladies in pain" are still forced to report to him. The most difficult part is that , he still use discrimination, suppression and oppressive policies to pressurize the complainant .

Now, her faith in the system has been brutally shaken ,as a women complaining against sexual harassment and discrimination @ workplace is not getting any protection in law, nor is a fair , unbiased enquiry provided to her..As a 33+ year old loyal employee, she has lost all hope that the AI bosses Club will dispense any Woman justice.

"My hope now lies in your office," she tells Suresh Prabhu, the minister for civil aviation. "I believe in our beloved Prime Minister's call of "Beti Bachao, Beti Padhao" – and I am sure that "after educating beti , you won't let such a grave injustice happen to her at the workplace."And then, a three-point request: Look into this urgently, appoint a neutral investigation committee, and don't let him — "the powerful and dominating predator" — near the women till the enquiry ends. She also requested for a personal meeting with the minister to explain her complaint and to reveal details about the Senior Executive and the grave situation within their department ,which allows injustices, every day..

On this letter , Prabhu tweeted," Asked Air India's CMD to immediately address this issue. If necessary, will appoint another committee," So, the above given is not a painful story of only single women & her colleagues. But , sexual assault has became a story of that every single woman ,who is working outside or even sitting inside her home. A list of sexual crimes, against the woman are increasing with each passing day. Now, even a small child who has just opened her eyes in the world is looked with evil feelings by the devils!! After two US news companies reported allegations of sexual misconduct against the Hollywood producer Harvey Weinstein, a social media movement called #MeToo swept the Internet. Women used the hashtag to share their own testimonies, and encourage others to speak up.

The themes of sexual harassment and assault have occupied a prominent place in the national conversation in recent months. In Hyderabad, a Tollywood actress stripped outside a film industry body to protest the casting couch. In Delhi, a group of Jawaharlal Nehru University students accused a professor of sexual harassment. In Unnao, a young woman said she was gangraped as a minor, and accused a state lawmaker from the BJP of being one of the rapists.And in Kathua, an eight-year-old girl was abducted, sedated and brutally gangraped in an alleged attempt to "dislodge" a local community of Muslim nomads.

This has become mandatory that we must listen to these victims who have collected courage to tell their painful story to the world. So, we must start conversations about changing the culture of sexual harassment and discrimination in politics, state capitols, and our larger communities with an acknowledgment of the courage of so many women who have chosen to speak up and speak out.Safe working conditions, fair wages, protection from forced labor, and freedom from harassment and discrimination – these must become standard global operating conditions

THE SHE BOX

The Modi government recently set up an online complaint management system – called the SHe-box.

This was an effort to help women employees file complaints about sexual harassment at the workplace.

In February, the government said it had received 107 complaints.

"The change we all want ,is to see is a start-up environment where everyone, regardless of gender and background, feels welcome and safe; where sexual harassment or discrimination will not impede great talent from producing great impact"

ਮੌਤ

ਰਵਨਜੋਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਰਾਵੀ

ਮੌਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਖ਼ੌਫ਼ਜ਼ਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸੰਸਾਰਕ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਬ ਦੁਆਰਾ ਬਖਸ਼ੀ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ , ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੌਤ ਹੈ। ਕਈ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਦੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਭੋਗ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਭੌਤਿਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦੀ ਧੁਰੀ 'ਤੇ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਚੱਕੀ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਪਿਸਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੌਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮੌਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਤੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੰਸਾਰਕ ਭੋਗ ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਨੂੰ ਇਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਉਜੱਲ ਜੀਵਨ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਪਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੈਵਿਕ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ" ਜੈਵਿਕ ਉਮਰ ਵਧਣ , ਸਕਿਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਰੋਗ, ਆਤਮਹੱਤਿਆ, ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਦਮਾ ਜਿਸਦਾ ਪਰਿਣਾਮ ਅੰਤ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚੋਟ ਹੋਵੇ।ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਗਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚੇਤਨਾ ਬਚੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਤ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜ਼ਰੂਰ ਮਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਨੂੰ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ" ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਹੈ । ਤੇ ਦੂਜੀ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਜਿਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮਨ ਨਾਲ ਹੈ।

ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ:- ਮਨੁਖ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਤੇ ਸਵਾਸਾਂ ਦੇ ਰੁਕ ਜਾਣ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤਿ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀ ਕਰਿ ਸਕਿਆ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੋਂ ਜਾਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

ਪਉੜੀ ॥ ਆਪੇ ਹੀ ਕਰਣਾ ਕੀਓ ਕਲ ਆਪੇ ਹੀ ਤੈ ਧਾਰੀਐ ॥ ਦੇਖਹਿ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਧਰਿ ਕਚੀ ਪਕੀ ਸਾਰੀਐ ॥ ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਚਲਸੀ ਸਭੁ ਕੋਈ ਆਈ ਵਾਰੀਐ ॥ ਜਿਸ ਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣ ਹਹਿ ਕਿਉ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਵਿਸਾਰੀਐ ॥ ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰੀਐ ॥੨੦॥ ਪੰਨਾ 474

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਇਸ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਯਤਨ ਨਿਸਫਲ ਹੀ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ,ਸੰਜੀਵਨੀ ਬੂਟੀ ਦੀਆਂ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇੱਕ ਮਨ ਘੜਤ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੁਛ ਨਹੀ। ਮਨੁਖ ਨੇ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੜੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੜ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਆਪ ਹੀ ਉਸਤੋਂ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੌਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹੀ ਹੋਂਦ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਮੌਤ ਕਹਿਲਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੌਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀ। ਮੌਤ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਬਿਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੋਨੋ ਇਕੋ ਹੀ ਸਿਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਜਿਥੇ ਸਰੀਰਕ ਜੀਵਨ ਹੈ ਉਥੇ ਸਰੀਰਕ ਮੌਤ ਅਵੱਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਜੀਵਨ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਦਾਤ ਹੈ ਉਥੇ ਮੌਤ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਦਾਤ ਹੀ ਹੈ।

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਮੌਤ ਅਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਾਖੂਬ ਨਕਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ,

ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ॥

ਜਿਹ ਮਰਨੈ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਤਰਾਸਿਆ ॥ ਸੋ ਮਰਨਾ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ॥ 1 ॥ ਅਬ ਕੈਸੇ ਮਰਉ, ਮਰਨਿ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜਾਤੇ, ਜਿਨ ਰਾਮੁ ਨ ਜਾਨਿਆ ॥ 1 ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਰਨੋ ਮਰਨੁ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਈ ॥ ਸਹਜੇ ਮਰੈ, ਅਮਰੁ ਹੋਇ ਸੋਈ ॥ 2 ॥ ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਮਨਿ ਭਇਆ ਅਨੰਦਾ ॥ ਗਇਆ ਭਰਮੁ, ਰਹਿਆ ਪਰਮਾਨੰਦਾ ॥ 3 ॥ 20 ॥ ਪੰਨਾ 327

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੀ ਮੌਤ ਆਤਮਕ ਮੌਤ:- ਇਸ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਅਨਜਾਣ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਨਿੱਤ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੇ ਦੁਖ ਵਾਂਗ ਇਹ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਸਤਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ "ਦੁਨੀਆਂ ਆਸ ਤੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ", ਇਸ ਲਈ ਅਗਰ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ "ਆਸ" ਜੀਵਨ ਹੈ ਤਾਂ ਆਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਮੌਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਮਨੁਖ ਦੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਨਹੀ ਹੁੰਦੀ ਉਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨਿੱਤ ਪਲ ਪਲ ਆਸਾਂ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੂਰਨਤਾ ਕਾਰਨ ਆਤਮਕ ਮੌਤੇ ਮਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਸ ਦੀ ਅਪੂਰਨਤਾ ਹੀ ਆਤਮਕ ਮੌਤ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :- ਧ੍ਰਿਗੁ ਇਹ ਆਸਾ ਦੂਜੇ ਭਾਵ ਕੀ ਜੋ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਹਰਿ ਸੁਖੁ ਪਲਰ ਤਿਆਗਿਆ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰ ਦੁਖੁ ਪਾਇ ॥ (ਮ: 3 850)

ਭਾਵ:- ਜੋ ਮਨੁਖ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ (ਇਸ ਨਾਲ) ਪਿਆਰ ਫਿਟਕਾਰ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸੁਖ ਨੂੰ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਗਵਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੁਖਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੌਤ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੌਤ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਜੇ ਚੀਜ ਆਈ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਖਾਕ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਲਫਜ:-

ਜੰਮਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਰਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਮੌਤ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਮੋਹ ਤੁੜਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਮੌਤ
ਉਮਰਾ ਦਾ ਰੋਣਾ ਪੱਲੇ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਮੌਤ
ਯਾਰਾਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕਰਜਦਾਰ ਬਣਾਉਦੀ ਹੈ ਮੌਤ
ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਉਣਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਮੌਤ
ਬਦਲਦੇ ਰਿਸਤਿਆਂ ਨਾਲ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਮੌਤ।।

ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਬਾਂਦਰ

ਸੋਨੂੰ ਮੰਗਲ਼ੀ

ਕਹਿੰਦੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਾਂਦਰ ਫੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਕੁੱਜਾ (ਇਕ ਤੰਗ ਮੂੰਹ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ਲੈਕੇ) ਲੈਕੇ । ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੱਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਹੈ ਕੇ ਉਸਦਾ ਸਿਰਫ ਮੂੰਹ ਬਾਹਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ । ਫ਼ਿਰ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲਾਂ (ਪਾਪਕੋਰਨ) ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਬਾਂਦਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੁੱਜੇ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਖਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੁੱਜੇ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਖਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਭਰ ਕੇ ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁੱਜੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੰਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੱਥ ਅੰਦਰ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਬਾਂਦਰ ਖਿੱਲਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁੱਠੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਵੇ ਤਾਂ ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਖਿੱਲਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਉਸ ਉਪਰ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੇ ਉਹ ਹੱਥ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਹੱਥੋਂ ਕੈਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਵੇਂ ਪਿੰਜਰੇ , ਚਿੜੀਆਘਰ ,ਸਰਕਸ ਜਾਂ ਮਦਾਰੀ ਨਾਲ ਤਮਾਸ਼ੇ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ । ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਹੁਣ ਇਸ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਬਾਂਦਰ ਵਰਗੀ ਹੈ । ਜੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧੜਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਛੱਡ ਕੇ ਪੂਰੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ।

ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਬਾਂਦਰ ਖਿੱਲਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਪਾਉਂਦਾ ਅਸੀਂ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ । ਜਿਹੜੀ ਊਰਜਾ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਉਹ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਉਪਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਈਰਖਾ ,ਨਫਰਤ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੈ ਕੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਵਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਦਾਰੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤਿਆਰ ਹੈ । ਜੇ ਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਵਾਰੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੀੜੀਆਂ ਪੀਣੇ ,ਸਰਕਾਰੀ ਟਾਊਟ , ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਮੈਡਲ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਇਸੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹੈ । ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰਾ ਲੜ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਅਲਗ ਅਲਗ ਮੋਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜੋ । ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਚੀਜਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਧੁੰਦਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦੀਆਂ ।ਕਈ ਵਾਰ ਜਿਆਦਾ ਨੇੜਿਉਂ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਵੀ ਧੁੰਦਲੀਆਂ ਦਿਖ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । \ ਜੇ ਰਲ ਮਿਲ ਨਹੀ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਅਗਲ ਹੋ ਕੇ ਲੜੋ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲੜੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ । ਇਸੇ ਬਹਾਨੇ ਸਭ ਵਹਿਮ ਵੀ ਨਿਕਲ ਜਾਣਗੇ ਕੇ ਸੰਗਤ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਗਰਮ ਖਿਆਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ।

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਿੰਨੀ ਸੱਚ ਕਿੰਨੀ ਝੂਠ

ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ , ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਹਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸੱਚ ਦੀ ਪਟਾਰੀ , ਜੋ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੈ । ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਜੋ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸਮਝੋ ਗਿਆ । ਇਕ ਮੀਡੀਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਸਾਰਾ ਸਮਾਜ ਉਸ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਦਾ ਹੈ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ , ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ । ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ ਅਗਾਂਹ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਮੀਡੀਆ ਲੋਕ ਆਵਾਜ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਧੱਕਾਸ਼ਾਹੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ । ਯੂਰੋਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਨੈੱਟਵਰਕ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ , ਇਸ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ , ਤਾਂ ਜੋ ਮੀਡੀਆ ਵਿਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲਤਾ ਤੋਂ ਭਟਕ ਨਾ ਸਕੇ ।

ਪਰ ਜੇ ਏਥੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ , ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ । ਵਰਲਡ ਇਕਮਿਕ ਫੋਰਮ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੀਡੀਆ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ । ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ । ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕੌਮੀਂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਏਥੇ ਹੀ ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ , ਵਿੱਤੀ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੇਸ , ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਏਥੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ , ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਵੱਲੋ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤਮਿਲ ਟੀਵੀ ਚੈਨਲ ਦਾ ਉਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਨੇ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ । ਉਹ ਚੈਨਲ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸੱਭ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚੈਨਲ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਸ ਚੈਨਲ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ , ਜਿਨਸੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ , ਅਪਰਾਧਿਕ , ਧਮਕੀ , ਧੋਖੇਬਾਜੀ , ਬਲੈਕਮੇਲ , ਕਾਲੇ ਧਨ ਆਦਿ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ।

ਜੁਲਾਈ 2011 :-

ਉਸ ਚੈਨਲ ਦੇ ਸੀਓਓ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਜਨਵਰੀ 2015 :-

ਉਸ ਚੈਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੀਓਓ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਇਕ ਏਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਿਤਾ ਦਾ ਵੀ ਘਿਨਾਉਣਾ ਚਿਹਰਾ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ , ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਸੀ । ਉਸ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਸਹਿ-ਕਰਮੀ ਨੇ ਉਸ ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੋਸਣ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ । ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਜੁਲਾਈ 2014 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਏਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ , ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ । ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਪਤਰਕਾਰ ਹਨ । ਉਹ ਜਆਿਦਾਤਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਏਥੇ ਹੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ , 2020 ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ , ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਲਦਿਆਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਕਾਊ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਵਿਕਾਊ ਮੀਡੀਆ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਤੰਕਵਾਦੀ , ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ , ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਾ ਟੈਗ ਲਾ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ । ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਮੀਡੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਾਊ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਬੋਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ , ਪਿੱਛਲੇ ਹਫਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਤੋਂ ਤਿਹਾੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਹਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣਾ ਪਿਆ । ਸਿੱਦੀਕੀ ਕਪਲ ਜਿਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ (ਹਾਥਰਸ, ਯੂ ਪੀ) ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ । ਗੋਰੀ ਲਕੇਸ਼ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਲੋੜ ਹੈ ਇੱਕ ਇਸਕਰਾ ਦੀ । ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਖਾਰਾ ਸਮੁੰਦਰ ਇਸਕਰਾ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਖਾਰਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ । ਇਹ ਇੱਕ ਯਕੀਨਨ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਸ ਉੱਪਰ ਵੀ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜ ਇਸਕਰਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਇਸਕਰਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਵੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋਣਗੇ , ਜਰੂਰੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਇਸੇ ਲਈ ਜੇ ਇਸਕਰਾ ਆਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ । ਉਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕ ਲੰਡਨ ਬੈਠੇ ਹੋਵੇ । ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਜਰਮਨੀ ਹੁੰਦੀਂ ਹੋਵੇ । ਜਿਸਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸਕਰਾ ਦੇ ਪੰਨੇ ਕੋਟਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਹੋਵੇ ।

ਪਰ ਦੋਸਤੋ ਇਹ ਹਾਲੇ ਕਲਪਨਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਭ ਮਿਲਕੇ ਰਿਐਲਿਟੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ । ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਵਾਦ ਚਖ਼ ਸਕੀਏ । ਜੋ ਅਸਲੀਅਤ ਹੋਵੇ , ਜੋ ਨਿਰੋਲ ਸੱਚ ਹੋਵੇ ।

ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ
ਮੋਬਾਈਲ :- 98889-49201
ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ :- ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ)

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਿਆਂ ਨੂੰ . . . !

ਪੰਜਾਬੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿੱਚ ਵਗਣ ਵਾਲੇ ਹਨ.ਨਫਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਦੇ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਹੜ੍ਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫੇਰ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇ ਜਾ ਫਿਰ ਮੌਤ !

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ " ਪੌਣ,ਪਾਣੀ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਔਰਤ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦੇ ਕਾਤਲ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗੇ ?

ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ...ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਗੀਤ ਵਰਗੀ ਸੀ -" ਖੱਟੀ ਖੱਟ ਗਏ ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਹਿ ਗਏ ਭਾਅ ਪੁੱਛਦੇ...!"

ਕਿਹੜਾ ਪਾਸਾ ਅਸੀਂ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦਾ ?

ਜਿਧਰ ਦੇਖੋ ਤਬਾਹੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ..ਤੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ, ਸਮਝ ਪਹਿਰਾਵਾ,ਖਾਣ ਪੀਣ.ਜੀਣ ਥੀਣ.ਮਰਨਾ ਜੰਮਣਾ.ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ, ਸਾਹਿਤ, ਸਿਖਿਆ , ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਬੋਲ ਚਾਲ, ਆਦਿ!

ਸਭ ਕੁੱਝ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ! ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੀਰਨੇ ਪਾ ਰਹੇ ਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਹੇ ਹਾਂ !

ਕਾਤਲ ਬੇਗਾਨੇ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਹੀ ਖ਼ੂਨ ਤੇ ਅਖ਼ੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਇਸ ਮੋੜ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤੇ ਨਾ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਜੋਗੇ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਣ ਜੋਗੇ ਛੱਡੇ ਆ!

ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦੇ ਰਹੇ..ਪਰ ਸਹੀ ਗਲਤ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਦਮ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਗਏ , ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ !

ਸਮਾਜ ਗੰਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਤੇ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਚਾਬੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਡੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੇ ਚੋਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ..ਪਤਾ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਲਾਲਸਾ ਤੇ ਵਸ ਪੈ ਗਏ ਜਾ ਪਾ ਦਿੱਤੇ..ਗੱਲ ਇੱਕੋ ਹੈ!

ਪਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕਮੁੱਠ ਨਾ ਹੋਏ ! ਸਿਆਸੀ, ਕਿਸਾਨ, ਮਜਦੂਰ , ਮੁਲਾਜਮ ,ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ । ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ..ਦੀ ਨੀਤੀ ਹਰ ਥਾਂ ਭਾਰੂ ਰਹੀ.ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲਤ " ਨੌ ਪੂਰਬੀਏ ਅਠਾਰਾਂ ਚੁੱਲੇ" ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ..ਨਤੀਜੇ ਜੀਰੋ ਨਿਕਲੇ ਤੇ ਆਗੂ ਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ " ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ " ਵਧ ਦੇ ਗਏ !

ਰਾਜ ਦੇ ਗਦਾਰ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੱਕ ਪੁਜ ਗਏ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬੁਰਕੀ ਬੁਰਕੀ ਤਰਸਣ ਲੱਗ ਪਏ!

ਅਸੀਂ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਰਤ ਤੇ ਇੱਜਤ ਲੁੱਟ ਦੇ ਰਹੇ...!

ਲੁੱਟਣ ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੇ

ਨੰਗ ਭੁੱਖ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪਾਂ ਹੀ!

ਚੋਰ, ਗਦਾਰ ਵਧਿਆ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ ਬਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਚਲੇ ਗਏ !

ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਵਪਾਰੀ ਬਣ ਗਏ !

ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੁਚੜ ਬਣ ਗਏ ! ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ , ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲੱਗੇ!

ਨੈਤਿਕਤਾ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਉਡ ਗਈ ਜਾ ਸ਼ਰਮ ਲਾ ਕੇ ਜੇਬ ਚ ਪਾ ਲਈ !

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪਰਵਿਰਤੀ ਵਧੀ...! ਨਿੱਜੀ ਅਦਾਰੇ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਤੇ ਜਨਤਕ ਅਦਾਰੇ ਪਤਾਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗੇ!

ਹੁਣ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਭੁੱਖ ਤੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ!

ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ' ਘਰ " ਖਤਮ ਹੋ ਕੇ ਮਕਾਨ ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ !

ਘਰ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਮਨ ਕੱਚੇ ਹੋ ਗਏ ..ਕੋਈ ਪਹਿਰਾਵਾ ਬਦਲ ਕੇ " ਪੱਕੇ" ਹੋ ਗਏ !

ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਦਾਹੜੀ ਸੀ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਸੀ ਉਹ ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਾਬਜ ਹੋ ਗਏ , ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਵਪਾਰ.ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਧਰਮ...ਕਿਰਤ ਖੋਹੀ ਕਿਰਤੀ ਥੋਹ ਕੇ " ਮੁਫਤ ਦਾ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਭਿਖਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ! ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਵਾ ਕੇ ਰੱਬ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਠੂਠੇ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ...ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੇ ਆਗਿਆਨੀ ਸਿਖਿਆ ਸਾਸ਼ਤਰੀ ਬਣ ਬੈਠੇ ..ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰ ਬੁੱਚੜਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਏ !

ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਬਜੁਰਗ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤੇ.

" ਲੁੱਚਾ ਲਫੰਗਾ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਗੁੰਡੀ ਰੰਨ ਪ੍ਰਧਾਨ " ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਵਧਿਆ !

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਗਵਾ ਲਿਆ ਹੈ..ਸਮਾਜ ਨਰਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ..ਹੁਣ "" ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ " ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਤਾਂ ਫੇਸਬੁਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ " "ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਸੋਟਾ ਕੌਣ ਫੇਰੂ ?"

ਕੌਣ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਓਟੇਗਾ ? ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ !

ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਸ ਹਮਾਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁੱਝ ਚੰਗੇ ਵੀ ਪਰ ਘੱਟ ਹਨ ਪਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਨਜਰ ਅੰਦਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ?

ਕਦੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਸੋਟਾ ਫੇਰਾਂਗੇ ?

ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਕਵਿਤਾ ਹੈ

"ਕੁੱਝ ਕਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ
ਕੁੱਝ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰੀ ਹੋ ਗਏ !"

ਕਵਿਤਾ ਵੱਡੀ..ਪਰ ਸੱਚ ਏਹੀ ਹੈ ਕਿ

ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ
ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ
ਪੁਜਾਰੀ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ!
ਇਹ ਸਭ ਕੱਠੇ ਨੇ
ਇੱਕੋ ਤੱਕੜੀ ਦੇ ਵੱਟੇ ਨੇ
ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਪਾ ਲੇ ਪੱਠੇ ਨੇ!
ਝੂਠ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ,
ਹਰ ਪਾਸੇ ਘਾਲਾਮਾਲਾ ਹੈ!
ਹਰ ਪਾਸੇ ਢਕੀ ਰਿਝਦੀ ਹੈ,
ਚੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿੱਧਦੀ ਹੈ,
ਹਰ ਦੇਹ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਵਿਕਦੀ ਹੈ!
ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ
ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ...ਪਰ
ਸਭ ਦੀ ਬੇਗਾਨੇ ਹੱਥ ਚਾਬੀ..
.ਉਝ ਟੌਹਰ ਨਵਾਬੀ..
ਜਿਵੇਂ ਗਰੀਬ ਦੀ ਤੀਵੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਪਿੰਡ ਦੀ ਭਾਬੀ!"

ਹਾਂ ! ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ !
ਡਰਦੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਤਗੜੇ ਅੱਗੇ ਦੁੰਮ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਟਕੇ ਟਕੇ ਤੇ ਵਿਕਦੇ ਹਾਂ
ਮੌਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਖਿਸਕਦੇ ਹਾਂ !
ਪਰ ਹੁਣ ਲੋੜ ਐ
ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜਨ ਦੀ।

ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੀਲੋਂ
94643 70823

ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚਲੀ ਆਪਸੀ ਨਿੱਘ ਤੇ ਤਾਂਘ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਸਿਆਣੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਰੋਟੀ ਵਰਗੇ ਹੀ ਹਨ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਅੱਗ ਤੇਜ ਹੋਈ ਨਹੀ ਕਿ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਰੂਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾ ਬੰਦਾ ਸੌਣਾ ਤੇ ਜਿਉਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸਵਾਰਥ ਜਾਂ ਮੇਰ-ਤੇਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਤਰੇੜਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ,ਪਰਿਵਾਰ ਮੋਤੀਆ ਵਾਂਗ ਬਿਖਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਘਰ ਵਿਚ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਵੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰ ਬਣਦਾ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮਕਾਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ- ਇੱਟ, ਪੱਥਰ, ਲੋਹੇ, ਲੱਕੜ, ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਰੇਤ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਇਕ ਢਾਂਚਾ ਰੂਹ-ਹੀਣ ਅਤੇ ਸਾਹ-ਹੀਣ! ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ : 'ਘਰ ਇੱਟਾਂ ਜਾਂ ਵੱਟਿਆਂ ਦੇ ਬਣੇ ਕੋਠੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਘਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਧਰਾਂ ਪਲਦੀਆਂ ਹਨ ; ਜਿੱਥੇ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਭੈਣ ਤੇ ਭਰਾ ਕੋਲੋਂ ਲਾਡ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਗਾਹ ਕੇ, ਲਤਾੜ ਕੇ, ਖੱਟੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਬਹਿ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਵਿਹਲ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਕੱਟਣ ਵਿਚ ਇਉਂ ਸੁਆਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੀ ਝੋਲ਼ੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਲਵਲਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਰਹਿਣੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਸਾਂਝ 'ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਮੁਸਕਿਲਾ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਿਆ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਉਹ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਕਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਪਣੱਤ ਭਰਿਆ ਵਤੀਰਾ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਖੁਸੀਆਂ ਗਮੀਆਂ ਦਿਲੀ-ਸਾਂਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਪਰ ਸਮਾਂ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਗਈ ਹੈ । ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬਨਾਵਟੀਪਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਹੋੜ ਨੇ ਤੇ ਸੁਆਰਥੀਪੁਣੇ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚਲੀ ਆਪਸੀ ਖਿੱਚ ਤਾਂਘ ਤੇ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ।ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਸੀਬਤ ਸਮੇਂ ਹੀ ਨਾਲ ਖੜਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਅਸਲ ਰਿਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੁਦਗਰਜੀ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ, ਸ਼ੋਹਰਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ : ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਦਕਿਆਂ, ਨਾਨਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ- ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਅਸੀਂ ਕਦੀ-ਕਦਾਈਂ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦੇ-ਗਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਅਸਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਰਿਸਤੇ ਸਿਰਫ ਨਾਮ ਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਇਹਨਾ ਵਿਚਲੀ ਆਪਸੀ ਨਿੱਘ -ਖਿੱਚ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੱਤਾਂ ਖਿੱਚਣੀਆਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੌਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅੱਜ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਜਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਕੁੱਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸਤੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ-

ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸੱਚ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਕੱਚ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਗਰਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਨਰਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਨਰਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸਵਰਗ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਪਰਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਰੜਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਜਖਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਮਰਹਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਅਸਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਨਕਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸੰਤੋਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸਬਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਜਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਕਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਅੰਗਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਮਿਠਾਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਕੁੱਝ ਰਿਸਤੇ ਖਿਟਾਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ

ਗਗਨ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਦੌਰ ਹੈ ਧਾਲੀਵਾਲ ਇਹ ਸਭ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਰਿਸਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਨਿਭਾਵੇਗਾ ਤਾ ਇਹ ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਟੁੱਟਦਿਆਂ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ।ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਜੀਵਨ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਧਦੇ-ਫੁਲਦੇ ਹਾਂ, ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਹਾਂ ।ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਗ਼ੈਰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਣੱਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇੜਿਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੋਹ, ਮੁਹੱਬਤ ਅਤੇ ਨਿੱਘ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨੀਰਸ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਵਤ ਹੈ : ਖੇਤ ਵਾਹੁੰਦਿਆਂ ਦੇ, ਸਕੀਰੀਆਂ (ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ) ਵਰਤਦਿਆਂ ਦੀਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਡਾ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਅਤੇ ਵਰਤ-ਵਰਤਾਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਉਹ ਰਿਸਤਾ ਹੀ ਕਾਹਦਾ ।ਰਿਸਤਾ ਸਬਦ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਚੋ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਲ ਤੋਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿੰਨਾ ਸਕੂਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਸਾਇਦ ਉਸਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਇਨਸਾਨ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਬੱਝੇ ਹਨ ਤੇ ਪੂਰੀ ਸਦਿੱਤ ਨਾਲ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ।ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਰਿਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੋਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇ ਕਿ ਮਾਂ-ਬਾਪ ,ਪਤੀ-ਪਤਨੀ,ਨੂੰਹ -ਸੱਸ ,ਭੈਣ -ਭਰਾ,ਨਣਦ-ਭਰਜਾਈ,ਇੱਥੋ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਮਾਂ -ਬਾਪ ਦੇ ਰਿਸਤੇ ਤਨਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ।ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ, ਦੂਸਰਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ, ਸਹਿਣਸੀਲਤਾ, ਮਿਲਵਰਤਨ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਆਪ ਅਪਨਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਗਗਨਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ ।
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿਲਾ ਕਾਵਿ ਮੰਚ ਪੰਜਾਬ ।

ਹਰੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਚੁੰਨੀਆਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਰੰਗ ਬਿਖੇਰੇ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਪੂਰੇ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਹੈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲੀ ਹੈ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਗਰਾਓ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਈ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਰਗ ਨੇ ਸਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ,ਬਜੁਰਗ, ਬੱਚੇ ,ਔਰਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਤਬਕੇ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੀਆਂ ਹਰਿਆ-ਪੀਲੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ , ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ।ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਗਈ। ਬਰੂਹਾਂ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।ਬਾਡਰਾ ਤੇ ਕਿੱਲਾ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸੀਮਿੰਟ ਦੇ ਪਿੱਲਰ ਤਕ ਗੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੜਕਾਂ ਪੱਟਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

26 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿਖਰਾ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰੂਹਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ। ਸੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਧਨਾਢਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕਾਲੇ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਗਲ ਮੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਮਤਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਮਤਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਜੋੜ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੇ ਪੁੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ।ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉੱਧਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨਜੀਵੀ ,ਪਰਜੀਵੀ ਜਿਹੇ ਸਬਦਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਦੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹੀਂ ਪੁਰਾਣੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਜਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਰੇਗੀ ।ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ11 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ,ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਣ ਪੱਤਣ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕੀਆਂ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਈ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹਰੇਕ ਤਬਕੇ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ।ਯੂਪੀ ਦੇ ਕਈ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹਾਨ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੌਜਵਾਨ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ,ਚੁੰਨੀਆਂ ਨੇ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਹੁਣ ਹੋਰ ਵੀ ਜਆਿਦਾ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ ਹਨ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਸੰਘਰਸ ਦੀ ਗੂੰਜ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਸਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਦਾ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਸਲਾ ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਠੋਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ

20-21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਅਭੁੱਲ ਸਾਕਾ: ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ

ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ।

ਜਗਤ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਣ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਗੁ. ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਉਸ ਕਹਿਰੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਣ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹੰਤ ਨਰੈਣੂ (ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ) ਨੇ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਮਹੰਤ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਸੇ ਰੰਘੜ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਵੀ ਬੱਦਤਰ ਹਾਲਾਤ ਉਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਬਣਾ ਛੱਡੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਉੱਥੇ ਨਾਚੀਆਂ ਦਾ ਨਾਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਬਲਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ/ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਇੱਜ਼ਤ ਵੀ ਮਹਿਫੂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਜਦ ਸੰਨ 1918 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟਾਇਰਡ ਸਿੰਧੀ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ 13 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਮਹੰਤ ਦੇ ਚੇਲੇ ਨੇ ਘਟੀਆ ਕੁਕਰਮ (ਬਲਾਤਕਾਰ) ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਾਲ ਪੂਰਨਾਮਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ ਦੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ 6 ਬੀਬੀਆਂ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਪੁਜੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮਹੰਤ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉਹੀ ਹਸ਼ਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੇਹ ਖਾਧੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇੱਥੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੱਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮਹੰਤ ਦੀਆਂ ਇਹ ਆਪਹੁਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਗੋਂ ਮਹੰਤ ਨੇ ਐਲਾਨੀਆ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਕਰੋ।

ਤਦ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਤੇ ਐਸੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿੱਤ 26 ਜਨਵਰੀ 1921 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਬਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 4,5,6 ਮਾਰਚ 1921 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਸਦਣ ਬਾਰੇ ਵੀਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਥਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ, ਮਹੰਤ ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ ਬਾਰੇ ਵੀਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਸੁਧਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂ ਜੁ ਇਸਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਭਾਲਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮਹੰਤਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਿ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਦੀ ਸੂਹ ਮਹੰਤ ਨਰੈਣੂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਵਿਉਂਤ ਘੜ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਉਸ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਸੱਭ ਗੁਰਮਤ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਦੂਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੋਲੀ, ਸਿੱਕਾ, ਟਕੂਏ, ਪਿਸਤੌਲਾਂ, ਬੰਦੂਕ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੇ ਪੀਪਿਆਂ ਅਤੇ ਲੱਕੜਾਂ ਦਾ ਜ਼ਖੀਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉੱਠ ਰਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਸਮੇਤ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਉਸ ਦਿਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇੱਤਰਤਾ ਮੌਕੇ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਹੰਤ ਨਰੈਣੂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰੇ ਦੀ ਸੂਹ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 17 ਫਰਵਰੀ 1921 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਟਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ ਇਹ ਮਤਾ ਪਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 19 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਹੰਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੋਸ਼ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਮਹੰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਦਨੀਤੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚਲੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਭਾਂਬੜ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਥੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗੁਰਧਾਮ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਪਹਿਲਾ ਮਰਣੁ ਕਬੂਲਿ ਜੀਵਣ ਕੀ ਛਡਿ ਆਸ ॥' ਅਤੇ 'ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਸਉਪਿ ਗੁਰ ਕਉ ਹੁਕਮਿ ਮੰਨਿਐ ਪਾਈਐ ॥' ਦੇ ਮਾਹਾਂਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਹੌਲ ਨਾ ਵਿਗੜੇ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਕਹੀ ਕਿ "ਅਸੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਤੁਰੇ ਹਾਂ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਜਿੱਤ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਾਂਗੇ। ਜਾਂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਨਨਕਾਣਾ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਵਾਂਗੇ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੱਥਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੋਇਆ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਮਹੰਤ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਿੰਘਾਂ ਉੱਤੇ ਮੀਂਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੁਛਾੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਬੈਠੇ ਭਾਈ ਲੱਛਮਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਅਧਮੋਇਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਡ ਨਾਲ ਪੁੱਠਾ ਲਮਕਾ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਵਣ ਸਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਗੋਲੀਆਂ ਲੰਘੀਆਂ। ਇਹ ਸੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਲਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਬੱਚਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਜਰਗ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਨਿਵਾਸੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੱਥੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ।

ਗੁ. ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਸਾਕੇ ਦੀ ਇਹ ਖਬਰ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 23 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਫਰਾਰ ਹੋਏ ਮਹੰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਧਾਮਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉੱਥੇ ਗੁਰਮਰਿਯਾਦਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਭੁੱਲ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ. ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹਾਰਿਆ, ਸਿੱਖੀ ਕੇਸਾਂ ਸੁਆਸਾਂ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਕੇ ਬੋਲੋ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ।

ਆਈ ਬਸੰਤ, ਪਾਲਾ ਉਡੰਤ

ਭਾਰਤ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸਾਰੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਅ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਸਵੇਰ ਸਾਮ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤ ਠੰਡ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਪਤੰਗਬਾਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ 'ਆਈ ਬਸੰਤ, ਪਾਲਾ ਉਡੰਤ'। ਹਰ ਉਮਰ ਦਾ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਵੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਵੀ ਪਤੰਗਬਾਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੌਕ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸੂਤ ਦੇ ਧਾਗਿਆਂ ਨਾਲ ਪਤੰਗਾਂ ਉਡਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ।ਘਰ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਡੀਜੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੰਗੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਨਾਲ ਲੋਕ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਛੂੰਹਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਖਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੇ ਜਖਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ।ਹਰ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਵੀ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਇਨਾ ਡੋਰ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।ਹੁਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਨਲਾਈਨ ਵੀ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।ਜੋ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸਿੰਥੈਟਿਕ , ਨਾਈਲੋਨ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਧਾਗੇ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਟਾਲਾ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਡੋਰ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਅੱਸੀ ਪ੍ਰਤੀਸਤ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਖਬਰ ਵੀ ਪੜੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆਂ ਟੋਭੇ ਵਿਚ ਜਾ ਡੁੱਬਿਆ ।ਅਕਸਰ ਘਰ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੱਚੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨੀਚੇ ਡਿੱਗ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਤੜਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਛੀ ਚੋਗਾ ਚੁਗਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਗਰਦਨ ਵਿੱਚ ਡੋਰ ਫਸਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਜਦੋਂ ਸਾਮ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪਤੰਗ ਉਡ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਛੀ ਡੋਰ ਦੇ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਛੀ ਵੀ ਝੁਲਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਜੋ ਡੋਰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਉਨਾਂ ਤੇ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਡੋਰ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਿੱਦ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ,ਪਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ ।ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਜਲ੍ਹਿਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੈਮੀਨਾਰ ਲਗਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਬੜੇ ਹੀ ਜੋਰ ਸੋਰ ਨਾਲ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ।ਆਓ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੀਏ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੋਹਾਲੀ।

ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ

ਸਾਡਾ ਭਾਰਤ ਦੇਸ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਦੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਛੇ ਰੁੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭਨਾਂ 'ਚੋਂ ਪਿਆਰੀ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਛੇ ਮੌਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਸੰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਮੌਸਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਥਾਈਂ ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ।

ਇਸ ਨੂੰ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਬਸੰਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਦੇ ਇਸ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ ਦੀ ਦਸਤਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਪੈ ਰਹੀ ਠੰਢ ਦਾ ਦਬਾਓ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਝੜੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਿੱਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦਾ ਵਹਾਅ ਤੇਜ ਹੋ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਮਨੁੱਖ ਨਵੀਂ ਫੁਰਤੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਆਮਦ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਕ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: 'ਆਈ ਬਸੰਤ ਪਾਲਾ ਉਡੰਤ'।

ਇਸ ਸੁਹਾਵਨੀ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਵਧੇਰੇ ਗਰਮੀ, ਨਾ ਵਧੇਰੇ ਸਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਪੱਤਾ-ਪੱਤਾ ਅਤੇ ਡਾਲੀ-ਡਾਲੀ ਸਭ ਖਿੜ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੁੱਕੀ ਪਈ ਬਨਸਪਤੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹਰਿਆਲੀ ਸਦਕਾ ਟਹਿਕ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਖਿੜੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਸਦਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਸਹਿਦ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਤਲੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭੌਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਇਲ ਵੀ ਮਸਤੀ ਵਿੱਚ ਕੂ-ਕੂ ਦੀ ਆਵਾਜ ਨਾਲ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤਮਈ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬਸੰਤ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਬਹਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮਹੀਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਚੇਤ ਤੇ ਵਿਸਾਖ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਛੇ ਰੁੱਤਾਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਸਦਕਾ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੇਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਰੁੱਤ ਦਾ ਅਸਲੀ ਆਗਮਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰੁੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਫੱਗਣ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਆਨੰਦ 3 ਮਹੀਨੇ ਫੱਗਣ ਤੋਂ ਵਿਸਾਖ ਤਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਰੁੱਤ ਬਸੰਤ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਖੁਸੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਹਾਦਤ ਅਤੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਮਾਧ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਦੋ ਮੀਲ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵੱਲ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹਰ ਸਾਲ ਬੜੀ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਨਿਵਾਸੀ ਇਸ ਨੂੰ 'ਪਤੰਗਾਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀ ਨਾਮਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਵੀ ਫਰਵਰੀ 1816 ਦੀ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭੈਣੀ ਰਾਈਆਂ ਜਲ੍ਹਿਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਲ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਨੂੰ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਉਤਸਵ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਿਨ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮੇਲਾ ਇਸ ਦਿਨ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੂਖਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਬਣੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾਲੂ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਇਸਨਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੋਧੋ

ਪਰ ਇਸ ਰੁੱਤ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 40 ਦਿਨ ਮਾਘ ਵਿੱਚ ਸੁਰੂ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਰੋਚਕ ਤੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਬਸੰਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਰੁੱਤਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਬਸੰਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਾਜਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋ-ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 8-8 ਦਿਨ ਬਸੰਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਕੋਲ 40 ਦਿਨ ਵਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਹੋ ਗਈ।

ਕਲਾ ਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੁੰਨਸਾਨ ਦੇਖਿਆ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸਭ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਸਨ, ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮੰਡਲ ਵਿੱਚੋਂ ਜਲ ਲੈ ਕੇ ਕਮਲ-ਫੁੱਲ 'ਤੇ ਛਿੜਕਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬੀਨ ਬਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਵੀਣਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਇਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇਵੀ ਨੇ ਬੀਨ ਵਜਾ ਕੇ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇਵੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਬੀਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਨ ਵਾਦਿਨੀ ਜਾਂ ਬੀਣਾ ਧਾਰਨੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਰਸਵਤੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਨੂੰ ਮੌਸਮੀ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਵਿਸੇਸ ਲਗਾਓ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪਕਵਾਨ ਵੀ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਪੀਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਰਿਵਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਅਤੇ ਮਹਾਂਰਾਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਪੀਲੀਆਂ ਸਾੜ੍ਹੀਆਂ, ਲਹਿੰਗੇ ਆਦਿ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਪੀਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇਹ ਦਿਨ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਸਰਸਵਤੀ ਪੂਜਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ-ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਨੂੰ ਹੋਲੀ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਾਗ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਫੱਗਣ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਹੋਲੀ ਤਕ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਸਮ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਕਵੀ ਅਜਿਹਾ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਸਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦੀਕਾਵਿ ਬਾਲਮੀਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂਕਵੀ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੇ ਤਾਂ ਬਸੰਤੀ ਸੰਯੋਗ ਵਿਯੋਗ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਬੜੇ ਹੀ ਨੇੜਿਓਂ ਛੋਹਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਦਿਆਪਤੀ, ਨੰਦ ਦਾਸ, ਚੰਦਰਵਰਦਾਈ, ਪਦਮਾਕਰ, ਅਬ੍ਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਸੇਨਾਪਤੀ, ਹਰੀਸ ਚੰਦਰ, ਬਿਹਾਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਈ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਲੋਕੀਂ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਗੰਦਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਨਾਲ ਰੰਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕੀਂ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਦੇ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰਾਂ ਦੇ ਧਾਗੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀ ਧਾਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਜਾਨ ਲੇਵਾ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਗੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਧਾਗੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਰਾਹ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨੀ ਪੰਛੀ ਇਸ ਤੇਜ਼ ਧਾਗੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ ਧਾਰ ਵਾਲੇ ਧਾਗੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਅਤੇ ਸਾਦੇ ਧਾਗੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਉਡਾਈਏ। ਤਾਂਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਵੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਧਾਗੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਲਈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਹੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਵਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੋਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋਗੇ।

ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ
ਮੋਬਾਈਲ :- 98889-49201
ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ :- ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ

ਆਈ ਬਸੰਤ ਪਾਲ਼ਾ ਉਡੰਤ

ਭਾਰਤ ਬਹੁਰੁੱਤਾ ਦੇਸ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਹਰ ਨਿਆਮਤ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਜ਼ੀਰੋ ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਸੀਬ ਇਹ ਹੈ ਇਹ ਹਰ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀ, ਸਰਦੀ,ਬਰਸਾਤ, ਪਤਝੜ, ਵਰਖਾ ਅਤੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ। ਹਰ ਰੁੱਤ ਦਾ ਅਪਣਾ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਹਰ ਰੁੱਤ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਵਤੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੇ ਵਰਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀਂ ਵਿੱਚ ਤੇਰੀ ਪੂਜਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਿਨ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪੰਚਵੀਂ ਬੜੇ ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲੇ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਚ ਇਸ ਦਿਨ ਬੜਾ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਇੱਥੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਤੰਗ ਉਡਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਵਾਲੇ ਖਾਣ ਲਈ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਇਸ ਦਿਨ ਪੀਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਜਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ਕ ਪਤੰਗ ਬਾਜੀ ਦਾ ਇਸ ਰੁੱਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚ ਪਤੰਗ ਉਡਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਤੰਗਬਾਜੀ ਦਾ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਕਾਫੀ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਵੀਰ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸਮਾਧ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਓਹ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸ਼ਹੀਦ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਕਰਕੇ ਫਾਹੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਲੋਕ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੀ ਸਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਮੌਸਮ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਇਹ ਰੁੱਤ ਬਹੁਤ ਹਸੀਨ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗਰਮੀ ਅਜੇ ਆਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੌਸਮ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਆਦਾ ਸਰਦੀ ਕਾਰਨ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਝੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਰੁੰਡ ਮਰੁੰਡ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਬਸੰਤ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਰੌਣਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਓਹ ਫੇਰ ਤੋਂ ਹਰੇ ਭਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਮੰਤਰਮੁਗਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਈ ਬਸੰਤ ਪਾਲਾ ਉਡੰਤ ਹਰ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਇਸ ਰੁੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ ।ਇਸ ਰੁੱਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਨਸਿਕ ਖੁਸੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੋਹਣੀ ਰੁੱਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਾਗੀ ਉਮੰਗ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੁੱਤੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮਾਣਮੱਤਾ ਜੋਬਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਚੁਫੇਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖ ਹਰ ਵਸਤ ਮਸਤਾਨੀ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈਸਦਾ ਦੀਵਾਲੀ ਸਾਧ ਦੀ, ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਬਸੰਤ, ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੋਹਣੀ ਹੈ ।ਚਾਰ ਚੁਫੇਰਾ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਂ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੇ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੰਗਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੱਜ ਵਿਆਹੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਨੇ ਸਭ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ ਰੱਖੀ। ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਬਸੰਤ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੀ "ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਸੁਹੱਪਣ ਹੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਬਲਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਲਦੇ ਹੈ ਜੀਵ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਅਪਣਾ ਅਪਣਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਵਰਖਾ ਦਾ ਅਪਣਾ, ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਪਣਾ, ਸਰਦੀ ਦਾ ਅਪਣਾ ,ਤੇ ਪਤਝੜ ਦਾ ਅਪਣਾ ਅਗਰ ਮੈਂ ਸਾਰ ਸਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਚ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪਿਆਰ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ ਬਸੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਅਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਭੇਟਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਓਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਚੋਂ ਅੱਠ ਅੱਠ ਦਿਨ ਇਸ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਰੁੱਤ ਬਾਕੀ ਰੁੱਤਾਂ ਨਾਲ ਚਾਲੀ ਦਿਨ ਲਮੇਰੀ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਚ ਵਿਅਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅੱਜਕਲ ਲੋਕ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਹ ਰੁੱਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕਾਇਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਲੋਕ ਪਤੰਗਬਾਜੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਚ ਡੋਰ ਪੈਣ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਗਲਾ ਵੀ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀ ਵੀ ਇਸਦੀ ਲਪੇਟ ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਖਮੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤੰਗਬਾਜੀ ਲਈ ਛੱਤ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੱਚੇ ਪਤੰਗ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

ਚੰਨੀ ਚਹਿਲ
9417361546

Need a Life Partner

Need a honest , good behavior USA living life partner for 50 years smart , slim , healthy and independent Indian women. She is divorced and living independent in NJ . No cast bar . Just serious person contact . on Preetnama office number or email- preetnamausa@gmail.com Ph- +1 201-312-4180

Need a Bride

Need a bride for New York living 26 old, hands9ome Indian Sikh boy height 6' working with software company. Need a beautiful USA living nice behaviour, simple girl. no cast bar. no dowry Contact : preetnamausa@gmail.com contact : +1 201-312-4180

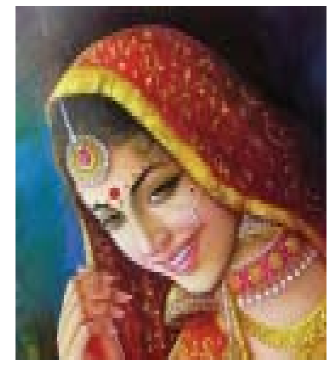

ਲੜਕੇ/ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ 5‘-9“ 27 ਵਾਸਤੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ .ਓਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਜਿਹੜੇ ਲੜਕੇ ਦੇ ਭਰਾ 5‘-7“ 29 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਉਣ .780-807-8861, ਇੰਡੀਆ 98555-97890

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ,ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5‘-10“ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 25 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ ‘ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ:780-953-6167

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪੂੰਨੀਆ, ਉਮਰ 25 ਸਾਲ,ਕੱਦ 5‘-8“ MSC-IT ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 780-904-5608, 780-710-5571 ਈ-ਮੇਲ:bdhillon@carillion.ca

****

ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਪੜਿਆ ਉਮਰ 28 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ,ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ 20 ਏਕੜ ਜਮੀਨ,ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ.ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 780-716-5859

****

ਸਿੱਖ ਬੀ ਟੈੱਕ, ਉਮਰ 30 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5‘-7: ਬਿਜਨਸ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 778-838-5989 ਇੰਡੀਆ-9872719621

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ,ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ,ਕੱਦ 5‘-11 ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ 514-609-0617

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ,ਧਾਲੀਵਾਲ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5‘-10 ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ 25 ਏਕੜ ਜਮੀਨ,ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ, ‘ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ. ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਸੰਪਰਕ :780-953-6167

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ ਉਮਰ 25 ਸਾਲ ਕੱਦ ਸਾਢੇ 5‘ ਫੁੱਟ M.A ਲਈ ਜੱਟ Canadian ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ। 780-932-0612, 94172-00545

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ Canada ਵਿੱਚ Student 24 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5‘-9 ਲਈ Canada P.R ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ 1780-932-0612 94172-00545

****

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 24 ਸਾਲ ਕੱਦ 6‘ ਫੁੱਟ ਲੜਕੇ ਲਈ Canada ਦੀ P.R ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ All Family well settled in Canada.
780-913-1179
ਇੰਡੀਆ +91-90200-00019

****

ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੱਖ, ਵਿਜਟਰ ਵੀਜੇ ‘ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਏ ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਕੱਦ 5‘-10 ਸੰਪਰਕ 780-782-3313

****

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਮੀਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀ July 87 Born E‘GT(B.Tech), ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਜੋਬ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਟੂਡੈਂਟ/ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਉੱਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਲੜਕੇ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ,ਮਾਲਵੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਲੜਕੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਐਡਮੰਟਨ ਵਿੱਚ well settled ਹੈ ।ਆਪਣਾ Biodata / Picture e-mail :deepedmonton9@gmail.com. (whatsapp) or Call ' 780-628-7089

****

ਢੰਡ ਖਤਰੀ ਲੜਕਾ ਉਮਰ 36 ਸਾਲ ਕੱਦ 5’-8’’ ਖੁਦ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਭੈਣ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ Well Seattled ਮੰਡੇ ਦੀ ਫਾਈਲ Already Apply ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੀ, ਵਾਸਤੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ : 9855813008, +1 646-287-9887

’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’’

ਇੰਡੀਆਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕੱਦ 5 ਫੁੱਟ 7 ਇੰਚ ਉਮਰ 26 ਸਾਲ ਐਮ ਬੀ ਏ ਪਾਸ,ਮਾਰਕਟਿੰਗ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਾਤੀ ਬੰਧਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ-7589137572 7973167967

****

ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਸਿੱਖ ਜੁਲਾਹਾ, ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਕੱਦ 5 ਫੁੱਟ 9 ਇੰਚ,BSC IT ਲੜਕੇ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੀ ਆਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ:639-470-2491

****

ਦੁਬਈ ਟਰੱਕ (ਟਰਾਲੇ) ਡਰਾਈਵਰ, ਦੁਬਈ 7 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਲਾਇਸੰਸ ਉਮਰ 33 ਸਾਲ,5‘9 ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲਈ ਪੜੀ ਲਿਖੀ,ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ।ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
00971558162944 (ਦੁਬਈ) 9915587810-9855408663 (ਇੰਡੀਆਂ)

****

Jatt sikh dhanoa 27/5,7 Dentist girl in India looking for a suitable match doctor/engineer boy India or abroad. Contact 780 236 0671 India 70872 64520

****

31 year old Sikh Khatri/arora boy 5feet6 Canadian university graduate with business degree and working in medical science field looking for a well eduacated girl from Khatri/arora/ramgharia family. Please contact 780 264 9616 yoursps@yahoo.com

ਇੱਕ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੌਖਲਾਹਟ

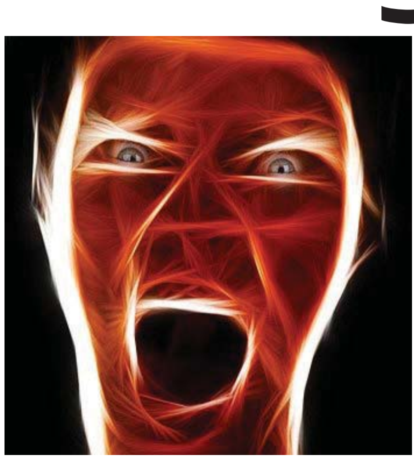

ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਆਣੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲਮ ਅਤੇ ਕਰਮ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜੀਂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜ਼ਮਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀ ਹੰਢਾਈ ਵੀ ਹੈ।ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦੀ। ਜੇ ਸੋਚ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਮਾਨਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਅੰਦਾਜ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦਾ ਹੈ , ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ - ਲਿਖਾਈ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਉੱਚ - ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਉਸਾਰੂ ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਦੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।ਸੋਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ , ਤਿਆਗ , ਸਮਰਪਣ ਤੇ ਉਚੇਚਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਸਾਡੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ - ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਂ ਲੱਖ ਯਤਨ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ। ਸੋਚ ਕਈ ਵਾਰ ਅੜੀਅਲ , ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ‘ਤੇ ਵੀ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।ਗੱਲ 2017 ਸੰਨ ਦੀ ਹੈ ; ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੱਚੀ ਘਟਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀ।ਉਸ ਦਿਨ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ - ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਣਗਿਣਤ ਫੋਨ ਆਏ।ਦੂਰੋਂ - ਨੇੜਓਿਂ , ਬਜੁਰਗਾਂ , ਨੌਜਵਾਨਾਂ , ਅਫਸਰਾਂ , ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ , ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ - ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਏ।ਸਭ ਦਾ ਨਜਰੀਆ 2008 ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੀ ਰਿਹਾ ; ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਚਾਨਕ ਦਿਨ ਦੇ ਲਗਪਗ ਦੋ ਵਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਮੇਰੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅੱਗਿਓਂ ਜਾਣ - ਪਛਾਣ ਦੱਸੀ - ਪੁੱਛੀ ਤੇ ਉਸ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ। ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸੱਜਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਉੱਚ - ਅਧਿਕਾਰੀ / ਅਫਸਰ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।ਫਿਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉੱਚ - ਅਫਸਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ - ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਖੌਤੀ (ਬ੍ਰਾਹਮਣ) ਉੱਚ - ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੱਸਿਆ।ਉਹ ਅਫਸਰ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੱਚੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਾਲ - ਪੀਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਗ - ਭਬੂਲਾ ਹੋਇਆ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੰਜ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ , ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ , ਸਗੋਂ ਕੋਈ ਭਾਰੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ - ਭਲਾ ਕਿਹਾ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਬਣੀ ਇਸ ਅਦਭੁੱਤ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘਬਰਾ ਗਿਆ , ਪਰ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਹਿੰਦਾ , ਸੁਣਦਾ , ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ; ਪਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਖੌਤੀ ਉੱਚ - ਜਾਤੀ (ਮਨੁੱਖ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ) ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਰ - ਵਾਰ ਤਵੱਜੋ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ - ਮਾਨਵਤਾ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਿਸ ਰਹੀ ਸੀ।ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ , ਭਾਰੀ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਉਹ ਅਫਸਰ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਲਗਭਗ ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।ਆਖਰਿ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ , “ ਤੇਰੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ? ਕੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ? ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ? “ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਇਸ ਤਾਬੜਤੋੜ ਸ਼ਬਦੀ - ਹਮਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ , ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਅਫਸਰ ਦਾ ਫੋਨ ਵੀ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਸੀ , ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ - ਮੰਦਾ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਝਾੜਝੰਬ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ; ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਮੇਰੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਜਤ - ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ ।ਮੈਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ । ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ , “ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਵੀ ਹੈ , ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ / ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਭਿਅੰਕਰ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਖੌਤੀ ਜਾਤ /ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਆਇਆ ਹਾਂ ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ , ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰੰਗ - ਨਸਲ ਦੀ।ਬਾਕੀ ਜਨਾਬ ਰਹੀ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ , ਸੋ ਇਸ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ; ਪਰ ਇਸਦੀ ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਜਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੇ ਉੱਚ - ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿੱਥੇ ਮੈਂ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਆਲਾ - ਅਧਿਕਾਰੀ।ਬਸ ਇਹੋ ਮੇਰੀ ਰਚਨਾ , ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕਰਮ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੈ , ਜਨਾਬ।“ ਜਦੋਂ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ , “ ਕੀ ਇਹ ਜਾਤਾਂ , ਇਹ ਊਚ - ਨੀਚਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ? ਜੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਸਬੂਤ ਹਨ , ਤਾਂ ਦਿਖਾਓ ? “ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਬੁੜ - ਬੁੜ ਕਰਦੇ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ।ਦੋਸਤੋ ! ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਲਮ ਅਤੇ ਕਰਮ ਦੀ ਤਾਕਤ , ਪਰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਉੱਚ - ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ , ਅਖੌਤੀ ਜਾਤੀਵਾਦ , ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਸੋਚ , ਘਿਸੀ ਪਿਟੀ ਸੋਚ , ਸੰਕੀਰਨ ਸੋਚ ਤੇ ਮਾੜੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੋਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਆਈਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ , ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪੱਖ ਵੱਲ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ , ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।ਸਹੀ , ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ , ਨਾ ਕਿ ਸੰਕੀਰਣ ਸੋਚ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ਼।

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
9478561356

ਜਗਰਾਉਂ ਦੀ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਚਿੱਬ !

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਧਰਨੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸਸਿ ਕੀਤੀ ਸੀ ।ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ"ਚੱਕੀ ਹੋਈ ਲੰਬੜਾਂ ਦੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬੋਲੇ "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦੇ ਰਹੇ,ਕਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜਦੂਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨੰਗੇ ਧੜ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਯੁੱਧ ਲੜ ਕੇ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ।ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰਸਤੇ ਬਣਾਏ ਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵਿਖਾਏ ਸਨ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਹਾਂ। ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਪੰਨਾ ਹੈ ।ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ,ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆ ਜੂਹਾਂ ਤੇ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ,ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬੌਂਦਲ ਗਈ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੋਰ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਲਈ ਘਟੀਆ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਸਬਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਧੜਾ ਧੜ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਬੋਲਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਚੈਨਲ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ।ਪਰ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪਤਾ ਸੀ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੇਲਵੇ ਰੋਕੂ ਮੁਹਿੰਮ ਸਮੇਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ,ਇਕ ਅੱਧਾ ਜਾਂ ਪੌਣਾ ਕੁ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦੇਵੋ ਵਿਕਾਊ ਹੁੰਦੇ ਹਨ,ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਤੇ ਸੱਚੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇਸੀ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਧੜਾਧੜ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭੇਜ ਕੇ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਸੱਚ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰੋਸ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਫਿਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ,ਦੇਸਾਂ ਵਿਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਟਰੈਕਟਰ ਪਰੇਡ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ,ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੋਸਸਿ ਕੀਤੀ ।ਗਣ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੇ ਤੰਤਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਹਮੋ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ,ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚੁਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜਦੂਰ ਆਪਣੇ ਟਰੈਕਟਰ ਲੈ ਕੇ ਧੜਾ ਧੜ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰਨਾ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ।ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਘੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਖਾਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਹਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮੁਸਕਲ ਨਹੀਂ ।ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੇ ਜੋ ਕੁੱਝ ਕਰਵਾਇਆ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਜਨ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਘਟੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ।ਮੋਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੁਗਾੜ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਬਾਈ ਰਕੇਸ਼ ਟਿਕੈਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੜੇ ਮਹਾਨ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਖੇ ਸਬਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ।ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਜੋ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੱਦਾ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਹਜਾਰਾਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਆ ਪਹੁੰਚੇ,ਰਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਯੋਧੇ ਆਕੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਤਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ।

ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਅਲਾਪਣਾ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਵਾਲੇ ਕਾਲੇ ਕਨੂੰਨ ਕਿਵੇਂ ਹਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਤੋਮਰ ਸਹਿਬ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ,ਜੋ ਕੇ ਦਰਜਨਾਂ ਕੁ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਹੈ,ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਾ ਹਮੇਸਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਜੁਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਨੂੰਨ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਇਕ ਫੋਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ।ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਜੀ ਹਮੇਸਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੋਦੀ ਜੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ,ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਹਾਂ ਗੱਪ ਮੇਰੀ ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਕੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ।ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਫਤਿਹ ਕਰ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆ ਪਹੁੰਚਣਗੇ ।ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ,ਜਦ ਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਕੁ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ,ਸਦਕੇ ਜਾਈਏ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਚਾਰ ਕੁ ਲੋਕ ਦੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਣ ਆਦਮੀਆਂ ਤੇ ਹਮ ਦੋ ਹਮਾਰੇ ਦੋ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਤੀ।

ਜਗਰਾਉਂ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ,ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਧੜਾ ਧੜ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਬੱਚੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਢਿੱਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ।ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਹਾਂਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਦਕੇ ਜਾਈਏ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਇਸਾਈ ਸਭ ਵੀਰਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਲੰਗਰ ਲਗਾ ਕੇ ਸਭ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ।ਇਸ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੀ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਕ ਖਾਸ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਸਥਾਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਭ ਥਾਂ ਤੇ ਲਗਾ ਕੇ,ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਮੋਰਚਾ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਫ਼ਤਹਿ ਕਰਾਂਗੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਟੱਟੂਆਂ ਤੋਂ ਛੱਬੀ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਵਿੰਗਾ ਟੇਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਵਿੰਗੇ ਟੇਢੇ ਚਿੱਬ ਪਏ ਸਨ ਜਗਰਾਉਂ ਦੀ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚਿੱਬ ਕੱਢ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਉੱਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਭਜਾਉਣ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਲੋਕਰਾਜ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਹੱਲ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੈ।

ਮੇਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਬੇਨਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜਦੂਰ ਇਕ ਹਨ,ਵਿਚਾਰ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੋਰਚਾ ਫਤਿਹ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਇਕੋ ਹੀ ਬਣਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ,ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਯੂਨੀਅਨ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ ।ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਟਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਹਣੇ ਮਾਰ ਕੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਮੋਰਚੇ ਤੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਗੱਡਾ ਅੜਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੁਣ ਹੀ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਪਈਆਂ,ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਵਿਚ ਰੰਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੰਗ ਪਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ।ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸੱਚ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖੋ,ਪਏ ਹੋਏ ਚਿੱਬ ਕੱਢ ਕੇ ਕਲੀ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।ਫਿਰ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ,ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖ਼ੁਦ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਸਿੱਖੋ "ਨਾ ਰਹੇਗਾ ਬਾਂਸ ਤੇ ਨਾ ਵੱਜੇਗੀ ਬੰਸਰੀ"

ਰਮੇਸਵਰ ਸਿੰਘ

ਸੰਪਰਕ-9914880392

ਜਦ ਹੀਰੋ ਬਣ ਗਏ ਜ਼ੀਰੋ

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅੰਦੋਲਨ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਰਸ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਦਿਲੀ ਹਮਾਇਤ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਦੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਖਸੀਅਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਮੀਨਾ ਹੈਰਿਸ, ਪੌਪ ਸਟਾਰ ਰਿਹਾਨਾ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਕੁਨ ਗ੍ਰੇਟਾ ਥਰਨਬਰਗ, ਪੋਰਨ ਸਟਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਮੀਆ ਖਲੀਫਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਸਦ ਕਲਾਊਡੀਆ ਆਦਿ ਸਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹਕੇ ਇਸ ਘੋਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਜਆਿਦਾਤਰ ਅਦਾਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਚੁੱਪੀ ਧਾਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਆਿਦਾਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਓਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਜੱਟ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਂਵੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਇੱਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਮਣਾ ਮੂੰਹੀਂ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਬਖਸਿਆ। ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਐਮ. ਪੀ. ਖੜਿਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਸਭ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਜਿਤਾਇਆ। ਇਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਡਟਦਾ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡਟੇਗਾ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਉਹ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਦੀ ਗੋਦੀ ਅਜਿਹਾ ਵੜਿਆ ਕਿ ਢਾਈ ਕਿਲੋ ਦਾ ਹੱਥ ਬੱਸ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਝੱਲਣ ਜੋਗਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਧਰਮ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਹੁਰਖ ਖਾਨ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ, ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਆਦਿ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਭਿਨੇਤਾ ਅਤੇ ਕਪਿਲ ਸਰਮਾ ਵਰਗੇ ਕਮੇਡੀਅਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਤਾਲਾ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਅਦਾਕਾਰ ਅਤੇ ਮਸਹੂਰ ਖਿਡਾਰੀ ਬੋਲੇ ਵੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਤੋਤੇ ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਬੋਲੇ। ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ, ਅਕਸੈ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਨੀਲ ਸੈੱਟੀ, ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੂਲਕਰ ਆਦਿ ਸਭ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੁਗਤੇ। ਐਮ. ਪੀ. ਬਣੀ ਹੇਮਾ ਜੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ।ਕੰਗਨਾ ਰਣੌਤ ਨੇ ਤਾਂ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਮਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਲੱਖ ਲਾਹਨਤ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਹੀਰੋਆਂ ਤੇ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਨਾਮ ਤੇ ਸੌਹਰਤ ਖੱਟਦੇ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜੁਲਮ ਲਈ ਦਿਖਾਵਾ ਮਾਤਰ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁੱਡ ਵਿੱਚ ਲੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀਰੋ ਨਹੀਂ ਜੀਰੋ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ ਹਜਾਰ ਗੁਣਾ ਚੰਗੇ ਹਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਜੋਸ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਨਵਰ ਗਰੇਵਾਲ, ਬੱਬੂਮਾਨ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਗਾਇਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਚਾਨਣ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਪਿੰਡ ਗੁਰਨੇ ਖੁਰਦ (ਮਾਨਸਾ) 9876888177

ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਤੇ ਵੰਡਣਾ

ਡਾ.ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
91-98885-10185

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ,ਪਹਿਰਾਵੇ, ਸੁਭਾਅ, ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਹੈ।ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਥੋਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਹੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਵਸਰ ‘ਤੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕਲੀਰੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਸਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲੀਰਾ ਨਾਰੀਅਲ ਤੇ ਗਿਰੀ ਗੋਲੇ ਦੀਆਂ ਠੂਠੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਕੇ ਲਾਲ ਸੂਤੀ ਡੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰੋਇਆ/ਗੁੰਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਲੀਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਲਾਲ ਸੂਤੀ ਮੌਲ਼ੀ ਦੇ ਧਾਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੌਡੀਆਂ ਪਰੋਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਖਾਣਿਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੁੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੀਆਂ, ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ/ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁੜੀ ਲਈ ਕਲੀਰੇ ਪਰੋ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਣੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕੀਮਤੀ ਕਲੀਰੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੋਲਾਈਦਾਰ ਕਟੋਰੀਆਂ ਤੇ ਘੁੰਗਰੂ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ,ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰਿਆਂ, ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਧਾਗਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ,ਰੰਗਦਾਰ ਚਮਕੀਲੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਕਲੀਰਿਆਂ ,ਭਾਰੇ ਜਾਂ ਹਲਕੇ ਝੂਮਰ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵਰੀ ਦਾ ਸੂਟ ਪਹਿਨਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਚੂੜਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਠੇ ਕਲੀਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ,ਸ਼ਰੀਕੇ- ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ /ਕੁੜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਬਾਹਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਡਾ.ਸੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਣਜਾਰਾ ਬੇਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਨੂੰ “ ਸੁੱਖ ਮੰਗਲ ਦਾ ਸੂਚਕ “ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ(ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ਵਕੋਸ਼, ਪੰਨਾ 1060)। ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਕਲਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਕਲੀਰੇ ,ਨਾਰੀਅਲ ਦੇ ਕਲੀਰੇ, ਕੌਡੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਗਏ ਕਲੀਰੇ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਇਸ ਰਸਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ੁੱਭ ਸ਼ਗਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲੀਰੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਕੁੜੀ ਦੀ ਡੋਲੀ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਕੁੜੀ ਕੋਲ ਉਸਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਭਾਬੀਆਂ, ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਨ੍ਹੇ ਗਏ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਕਲੀਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ, ਭਾਬੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ, ਇਤਫ਼ਾਕ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ,ਬਰਕਤਾਂ ਆਦਿ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਕਲੀਰੇ ਵੰਡਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਲਈ ਵੀ ਖ਼ੈਰ ਸੁੱਖ ਮੰਗਦੀ ਹੈ।ਬਾਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਕਲੀਰਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਲੈਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।ਹੁਣ ਬਣੇ -ਬਣਾਏ ਕਲੀਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਣੇ -ਬਣਾਏ ਸੁੰਦਰ ਕਲੀਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਪਣੇਪਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਕਲੀਰੇ

ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਹੁਣ ਬੇਸ਼ੱਕ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਮਹੱਤਵ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਗਨ -ਵਿਹਾਰ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲਾ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਦਾ ਸੀ ,ਹੁਣ ਕੇਵਲ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।ਕਲੀਰੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਰਸਮ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਕਲੀਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਵੀ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਲੀਰਿਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ :91- 98885 - 10185

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਕੱਚੀ ਗੱਲ

ਰਾਜਧਾਨੀ ਨੂੰ ਚਾਰਸੁਫੇਰੇ ਘੇਰੇ ਕਿਸਾਨ ਉਨਾਂ ਪਰਤੀ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਦਾਂ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁਗਣੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਿੰਘੂ ਬਾਡਰ ਤੇ ਸੰਘਰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਤੋ ਲੈ ਕੇ ਬਜੁਰਗਾ ਤਕ ਆਪਣੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਛਡ ਕੇ ਮੁਕੇ ਦੀ ਤਰਾਂ ਇਕਠੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਭ ਤੇ ਪੈਣਾ ਲਡੂ ਜਲੇਬੀਆ ਪਿੰਨੀਆ ਪੀਜੇ ਵੰਨ ਸੁਵਨੇ ਭੋਜਨ ਪਰ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਦਾ ਦਰਦ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਰੇ ਲੁਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ।ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਈ ਉਤਰਾਹ ਚੜਾਹ ਦੇਖੇ ਸਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨੋਜੁਆਨ ਗਲਾੱ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਲਾਗੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤੇ ਬੋਲੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਅਜੱ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਅਜੱ ਮੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਬੇ ਗੇਰੂ ਬਾਰੇ ਦਸਦਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲੀ ਰਿਸਤਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਵਿਆਹ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਉਨਾਂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਪਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਆਹ ਨਹੀ ਕਰਾਇਆ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਹੋ ਖੇਡ ਖੇਡਣਾ ਚਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀ ਗੇਰੂ ਵਾਂਗ ਕੱਚੀ ਗੱਲ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਪੱਕੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਜਾਂਵਾਗੇ ਇਕੱ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਮੰਨੀ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਤਾ ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਹਾਲ ਵੀ ਬਾਬੇ ਗੇਰੂ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਸਾਰੇ ਨੋਜੁਆਨ ਇਕ ਸੁਰ ਵਿਚੱ ਬੋਲੇ ਅਸੀ ਸਾਰੇ ਇਕਠੇ ਹਾ ਤੇ ਇਕਠੇ ਰਹਾਗੇ ਤੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਜਾਂਵਾਗੇ ।

(**ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ**
516 -234-8545)

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਚੀਕਾਂ

‘ਗੁਰਮੇਲ ਸਿਹਾਂ, ਮੈਂ ਸੁਣਿਐ ਰਾਂਤੀ ਤੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਦਾਰੂ ਪੀ ਕੇ ਬੜੇ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰੇ ਨੇ’ ਸੱਥ ’ਚ ਬੈਠਾ ਕਰਨੈਲ ਨੇ ਗੁਰਮੇਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।‘ ਹਾਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿਹਾਂ, ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਬੋਤਲ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੋਟਾਂ ਨ੍ਹੀ ਮੁੱਕ ਦੀਆਂ ਇਹਦਾ ਆਹੀ ਰੌਲਾ ਰਹਿਣੈ’ ਗੁਰਮੇਲ ਬੋਲਿਆ।ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਮਾਸਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ ਵੀਰੋ, ਵੋਟਾਂ ਬਦਲੇ ਪੀਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਮਾਰੇ ਲਲਕਾਰੇ, ਦੇਖਿਓ ਇਕ ਦਿਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਬਣ ਕੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।’

-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ ਪਿੰਡ ਦੀਵਾਲਾ,ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।ਮੋਬਾ-7527931887

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਇਸ ਪੰਨੇ ’ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਈ-ਮੇਲ ਪਤੇ ’ਤੇ ਈਮੇਲ ਕਰੋ ਜੀ

preetnamausa@gmail.com
preetmatt477@gmail.com

ਸੁਪਨੇ

ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਜਵਾਨ ਮਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨਾ ਲੋਚਦੈ ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਪਰ ਕੀ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖਣ ਨਾਲ ਮੰਜਲਿ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?ਨਹੀਂ!

ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਆ ਸਾਨੂੰ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ।ਕਾਮਯਾਬ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਐਵੇਂ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗੀ ਪਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣਾ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਇਹ ਲੋਕ ਐਵੇਂ ਹੀ ਐਨੀ ਉੱਚੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਜਲਿ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਾਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਰੋਣਾ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਕੀ ਕਰੀਏ ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਕੇ ਲੋਕ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਦੋਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਫਲਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਆ ਜੋ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸੀਬਤ, ਮੁਸਕਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਉਦੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੋਸਸਿ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋਂ ਖਿੱਝਣਾ ਨਹੀਂ,ਨਾ ਅੱਕਣਾ ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਈਮ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕੋਈ ਖਾਬ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਦੇ ਅਸੀਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਲੋਕੀ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬੀਂ ਕੀੜਾ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਕਹਿਣਗੇ ਪਰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੈ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸਲਾਹ, ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜੰਦਿਗੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਰਾਣੀ
ਪਿੰਡ ਗੰਢੂਆਂ
(**ਸੰਗਰੂਰ**)

ਅਗਰ ਚੀਨ ਫੌਜ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਹੈ ?

ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ‘ਚ ਸਥਿਤ ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ ਪੈਗੋਂਗ ਤਸੋ ਝੀਲ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੰਢਿਆਂ ਤੋਂ ਮੋਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਘਟਾਉਣੀ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਚੀਨੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਬੁਲਾਰੇ ਕਰਨਲ ਵੂ ਕਿਯਾਨ ਤੇ ਚੀਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੀਡੀਆ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ . ਚੀਨੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਸਹਿਮਤੀ ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕੋਰ ਕਮਾਂਡਰ ਪੱਧਰ ਦੀ 9ਵੇਂ ਪੜਾਅ ਦੀ ਚੱਲੀ 16 ਘੰਟੇ ਮੈਰਾਥਨ ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਬਣੀ ਸੀ . ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ . ਜਕਿਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ‘ਚ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਤਣਾਅ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸਾਂ ਵਲੋਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਦੌਰ ਦੀ ਫੌਜੀ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਪੱਧਰ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ .ਜਿਸ ਖਿੱਚੋ ਤਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 22 ਜਾਂਬਾਜ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ .ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੈਨਿਕ ਜਖਮੀ ਵੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ .ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਲ ਲੜਾਈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ , ਗਲਬਾਤ ਵੀ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ .ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ .ਪਰ ਫਿਰ ਅੱਜ ਮੋਦੀ ਕਿਉਂ ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ . ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਨੂੰਨ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਲ ਤੋਰਦਾ .ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ .ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਸਤਾ ਇਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਏ .ਇਸ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਸਦਾ ਨਾ ਬਾਗੀ ਬੁਲਬੁਲ ਬੋਲੇ ਸਦਾ ਨਾ ਮੌਜ਼ ਬਹਾਰਾਂ“ .ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਸਮਣੀ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ . ਜੇ ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਚਹੁੰਦੇ ਫਿਰ ਧੱਕਾ ਕਿਉਂ .ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ .ਇਹ ਤਾਂ ਚੀਨ ਨਾਲੋਂ ਮਾੜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਏ .ਚੀਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਮੰਨ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੋਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ . ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ .ਮੋਦੀ ਦੀ ਜਿੱਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਚਲਦਾ ਪਹੀਆ ਹੀ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ .

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ
[**ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ**]7589155501

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ Online and Print Media

ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਭਾਬੋ ਦੇ ਨਣਦ ਬੁਰਕੀਆਂ ਪਾਵੇ....

ਨਣਦ ਭਰਜ਼ਾਈ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ .ਭਰਾ ਦੀ ਜੋ ਭੈਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਨਣਦ ਲਗਦੀ ਹੈ . ਬੇਸ਼ਕ ਅੱਜਕਲ ਇਕ ਹੀ ਬੱਚਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਚਲ ਪਿਆ ਹੈ .ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੋ ਭੈਣ ਭਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ .ਉਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿਸਤੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ . ਜਿਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲੋਂ ਕੁੜੀ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਅਕਸਰ ਵਿਆਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ .ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਭੈਣ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਪਿਆਰ ਭਰਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ .ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਰਾ ਦੀ ਲਾਡਲੀ ਭੈਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ .ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨਣਦ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ .ਭਰਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਚਾਅ ਭੈਣ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ .ਭੈਣ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਗਨ ਕਰਦੀ ਹੈ .ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀ ਥਕਦੀ ਨਹੀਂ ,ਸਿਹਰਾ ਬੰਨਦੀ ਏ ,ਕਲਗੀ ਸਜਾਉਂਦੀ ਵੀਰ ਦਾ ਮੁੱਖੜਾ ਸਵਾਰਦੀ ਹੈ .ਜਿਹੜੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀ ਵੀਰ ਦੀ ਬਰਾਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ .ਉਹ ਰਾਹ ਵੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਲਗਦੇ ਹਨ .ਉਹਨਾਂ ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਰੇਤਾਂ ਵੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਖੰਡ ਬਰੋਬਰ ਲਗਦੀ ਹੈ .ਵੀਰ ਜਦੋ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ .ਉਸ ਵਕਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਡੋਲਿਓ ਨਣਦ ਹੀ ਉਤਾਰਦੀ ਹੈ .ਬੜੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ .“ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੀ ਭਾਬੋ ?ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੀ ,ਨੀ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਖੜ੍ਹੀ ਦਿਲਗੀਰ .ਲੜ ਫੜ੍ਹ ਪਿਛੇ ਲਗ ਜਾ ,ਅਗੇ ਲਗੇਗਾ ਮੇਰਾ ਵੀਰ .. ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਭਾਬੋ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ .ਨਣਦ ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਪਿਆਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ .ਕਿਸੇ ਗਲੋਂ ਭਰਾ ਭਰਜਾਈ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਨਰਾਜ਼ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਪੱਖ ਨਣਦ ਹੀ ਪੂਰਦੀ ਹੈ .ਨਣਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਭਰਜਾਈ ਦੇ ਹੁਸਨ ਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਤਰੀਫ ਕਰਦੀ ਥਕਦੀ ਨਹੀਂ .“ ਚੰਦ ਵਰਗੀ ਭਰਜਾਈ ਮੇਰੀ ਵੀਰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ,ਹਥੀ ਉਹਦੇ ਛਾਪਾਂ ਛੱਲੇ ਬਾਹੀਂ ਚੂੜਾ ਪਾਇਆ ,ਉੱਠ ਕੇ ਨੱਚ ਭਾਬੀਏ ਹੜ੍ਹ ਜੋਬਨ ਦਾ ਆਇਆ .ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ .ਜਦ ਨਣਦ ਤੇ ਭਰਜਾਈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਘਿਉ ਤੇ ਖਿਚੜੀ ਇਕ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ .ਕਈ ਵਾਰ ਨਣਦ ਭਰਜਾਈ ਤੇ ਹੁਕਮ ਵੀ ਚਲਾਉਣ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ .ਹੁਕਮ ਨਨਾਣਾਂ ਦਾ ਮੰਨ ਵਡੀਏ ਭਜਾਈਏ .ਜਦੋਂ ਘਰ ਕੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਪ ਪੋਚ ਕੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ .ਕੰਧਾਂ ਉਪਰ ਵੇਲ ,ਬੂਟੇ ,ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸੋਹਣੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ .ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਨਣਦ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨੋ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦੀ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ “ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਦਾ ਵੇਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਭਾਬੋ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਮੋਰਨੀਆਂ .ਨਣਦ ਭਰਜਾਈ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਬੜੇ ਹੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਲਾਹੁੰਦੀਆਂ ਥੱਕਦੀਆਂ ਨਹੀਂ .ਫਿਰ ਜਦੋ ਵੇਲਾ ਭਰਜਾਈ ਦਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਨਣਦ ਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ .ਜਦੋ ਭਰਜਾਈ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨੂੰ ਮੁਕਲਾਵੇ ਤੋਰਦੀ ਹੈ .ਉਹ ਵੀ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨਦੀ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੀ .ਮੇਰੀ ਨਣਦ ਚਲੀ ਮੁਕਲਾਵੇ ,ਪਿੱਪਲੀ ਦੇ ਪੱਤ ਵਰਗੀ .ਕਦੇ ਆਖਦੀ ਏ ਕਿ ਮੇਰੀ ਨਣਦ ਚਲੀ ਮੁਕਲਾਵੇ ,ਅਲਸੀ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ .ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਪਿਆਰ ਅੱਜਕਲ ਬਹੁਤਾ ਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ .ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਜ ਦਹੇਜ਼ ਦੀ ਚੰਦਰੀ ਲਾਹਨਤ ਨੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ .ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਵੀਰ ਜਦੋ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਰੀਝਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ . ਤਾਂ ਨਣਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਭਰਜਾਈਆਂ ਉਤੇ ਨਿੱਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ . ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਭੁੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ .ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇੰਝ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ . ਰਿਸਤੇ ਨਾਤੇ ਤੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ .ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇ ਕਰਕੇਇਹਨਾਂ ਰਿਸਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ . ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਬੋਲ ਵਾਰ ਵਾਰ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ “ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਭਾਬੋ ਦੇ ਨਣਦ ਬੁਰਕੀਆਂ ਪਾਵੇ “ .

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ
[**ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ**]7589155501

ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੀਤ ਟਰੈਕਟਰ ਰਿਲੀਜ

ਜਦੋਂ ਦਾ ਖੇਤੀ ਦੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

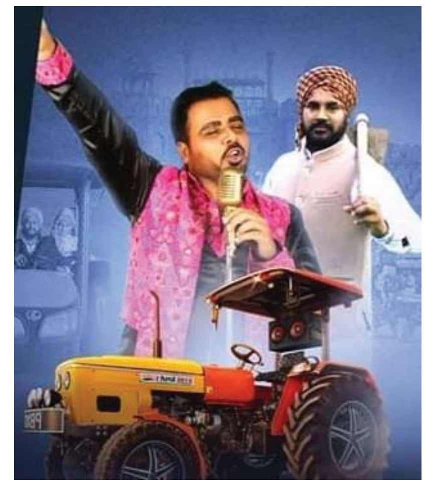

ਇਸੇ ਕੜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸ਼ਿੰਦਰ ਮੀਰਪੁਰੀ ਦੀ ਕਲਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਗੀਤ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ।ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਗਾਇਆ ਹੈ ਦਮਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਿਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸ ਜਿਹੇ ਵਧੀਆ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ,ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਲੱਕੀ ਦੋਸਾਂਝ ਤੇ ਰਾਸ਼ਿਦ ਖਾਨ ਜਿਹੇ ਨਾਮੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ ।ਇਸ ਗੀਤ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।ਇਹ ਗੀਤ ਕਲੱਬ ਬੀਟਸ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਗੀਤ ਹਰ ਪਾਸੇ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਗੀਤ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਅੰਦਰ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਦੇਣ ਲਈ ਗੀਤਕਾਰ ਸੁੰਦਰ ਮੀਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਸਭ ਪਾਸਿਓਂ ਵਧਾਈਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਬਿੰਦਰ ਬਲ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਲ ਗੀਤਕਾਰ ਪਾਪੀ ਚੱਤੋ ਵਾਲੀਆ ਕਨੇਡਾ ਬਲਰਾਜ ਬੱਲੀ ਕੈਨੇਡਾ ਗੀਤਕਾਰ ਗਾਇਕ ਕਰਨੈਲ ਸਿਵੀਆ ਬਰੈਂਪਟਨ ਨੌਜਵਾਨ ਨਵਾਂ ਗਾਇਕ ਉਦੈਜੀਤ ਸੋਨੂੰ ਕਨੇਡਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਲੇਖਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਭਾਵਾਲ ਸੰਗੀਤਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਬਾਜ ਗਿੱਲ ਬਠਿੰਡਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਗੀਤਕਾਰ ਬੂਟਾ ਗੁਲਾਮੀਵਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿੰਦਰ ਮੀਰਪੁਰੀ ਦੇ ਵਧੀਆ ਗੀਤ ਰਚਣ ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ
7009107300

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ “ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਧੱੜ”

ਅਜੋਕੇ ਤੇਜ-ਤਰਾਰ ਯੁੱਗ ’ਚ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣਾ ਤੋਰੀ-ਫੁਲਕਾ ਤੋਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪੜ ਵੇਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਦੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਲਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸਬੂ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਮਹਿਕਾਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਆਪ ਮਹਿਕਾਂ ਮਾਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਤੁਆਰਫ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਧੱੜ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਾਂਭਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਕੋਲ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਵੋ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਧੰਨੋਵਾਲੀ ਦੇ ਬਸ਼ਿੰਦੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਇਸ ਸੈਦਾਈ ਕੋਲ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀਆਂ, ਜ਼ਿੰਦਰੇ, ਪੁਰਾਤਨ ਬਰਤਨ, ਕੰਗਣੀ ਵਾਲੇ ਗਲਾਸ, ਛੰਨੇ, ਸਿਆਹੀ ਦੀਆਂ ਦਵਾਤਾਂ, ਵੱਟੇ ਅੱਧੀ ਛਟਾਂਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜ ਸੇਰ ਤੱਕ, ਸੁਰਮਚੂ, ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਇਮ ਪੀਸ, ਲੈਂਪ, ਗ੍ਰਾਮੋਫੋਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਚਮਕ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਕਾਇਮ ਹੈ),ਰੋਪੜੀ ਜਿੰਦੇ, ਪੂਣੀਆਂ, ਬੋਹੀਏ, ਟਿਊਬਾਂ ਵਾਲੇ ਰੇਡੀਓ, ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਲੱਕੜ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਪੱਖੇ, ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਬਾਲਟੀ, ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਸਟੋਪ, ਜੱਗ, ਗੜਬੇ-ਗੜਬੀਆਂ, ਮੁੜ੍ਹੇ, ਲਾਲਟੈਣਾਂ, ਟੇਪਰਿਕਾਰਡਾਂ, ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਵਾਈਟ ਟੀਵੀ,ਟੇਬਲ ਫੈਨ ਪੱਖੇ, ਹੱਥ ਕਢਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ, ਸੰਧਾਰੇ ਵਾਲਾ ਪੀਪਾ, ਟੈਲੀਫੋਨ, ਡੋਲੀ, ਰੋਟੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਡੱਬੇ, ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਡੱਬੇ, ਛੱਜ, ਪੱਖਾ ਪੱਖੀ, ਜੂੜਾ, ਪਿੱਤਲ ਦੀ ਪਤੀਲੀ, ਐਨਟੀਨਾਂ,ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਪਰਾਤਾਂ, ਥਾਲ, ਕੋਲੀਆਂ, ਆਰਾਮ ਕੁ ਰਸੀਆਂ, ਪੀੜ੍ਹਾ, ਕੱਦੂਕਸ, ਮੱਟ, ਝੱਕਰਾ, ਘਿਉ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਡੱਬੇ, ਚੱਕਲਾ-ਵੇਲਣਾ, ਪੁਰਾਣੇ ਚੀਨੀ ਤੇ ਕੱਚ ਦੇ ਮਰਤਬਾਨ, ਕੇਤਲੀਆਂ, ਕੱਪੀਆਂ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਝਰਨੀ, ਮਧਾਣੀ, ਛਾਲਣੇ, ਬੇਬੇ ਦਾ ਸੰਦੂਕ, ਪੁਰਾਣਾ ਹਰਮੋਨੀਅਮ, ਨਮਾਰੀ ਪਲੰਘ, ਕੱਪੜੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਟੋਕਰੀ, ਪਣਖਾਂ, ਪੰਜੇ, ਨਾਲੇ ਬੁਣਨ ਵਾਲਾ ਅੱਡਾ, ਅਟੇਰਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਸਤਾਂ ਸਾਂਭੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਟੁੰਬ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨੋਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਉੱਕਾ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਇਸ ਅਣਮੋਲ ਖ਼ਜਾਨੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭੰਡਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਧੱੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਪੁਰਤਨ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ’ਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੰਝ ਹੀ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਗੇ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਬਾਰੇ ਕਈ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਇਕ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੀਦਣ ਲਈ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀਮਤ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸੁਖਦੀਪ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ੌਂਕ ਕਾਬਿਲ-ਏ-ਤਾਰੀਫ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁਰਾਤਨ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਭਾਂਵੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਵਰਤੋਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਿੰਨੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।

-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ ਮੋਬਾ÷ 7527931887

ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ

5 ,6 ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆ ਗਰਮੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਹੜੇ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਪਿੰਡ ਤੋ 500 ਮੀਟਰ ਤੇ ਬਣੀ ਢਾਬ ਉੱਤੇ ਮੱਝਾਂ ਲੈਕੇ ਜਾਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਇੱਕ ਟੋਭਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਘੁੱਕਰ ਵੀ ਆਪਣੀਆ 2 ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਢਾਬ ਉੱਤੇ ਲੈਕੇ ਜਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਿੱਪਲ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬੈਠ ਬਾਬੇ ਘੁੱਕਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਵੇ ਤਜਰਬੇ ਸਿੱਖਦੇ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਿੰਦਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਭੋਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਬਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਚਿੱਟੇ ਚੌਲ ਪੁੰਨ ਕੀਤੇ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਅਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਬੜੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਲਇਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ,ਪੁਰਜਾ ਨਵਾ ਪੱਟਿਆ ਲੱਗਦਾ, ਭੋਲੇ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾ ਘੁੱਕਰ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ, ਥੋੜੇ ਟਾਈਮ ਬਿੰਦਰ ਫੇਰ ਢਾਬ ਉੱਤੇ ਆਇਆ ਬਾਬੇ ਘੁੱਕਰਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਅੱਜ ਬਾਬੇ ਮੇਰੀਆ ਮੱਝਾ ਪਿੰਡ ਲੈ ਆਈ ,ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਆਏ ਨੇ, ਮਾਮੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਨੇਡਾ ਜਾਣਾ ਉਸੇ ਕਰਕੇ ਮਿਲਣ ਆਏ ਨੇ, ਘੁੱਕਰ ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਪੋਤਿਆ, ਬਿੰਦਰ ਐਨੀ ਗੱਲ ਕਹਿਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਬਾਬੇ ਘੁੱਕਰ ਨੇ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਕਹਿੰਦਾ ਬੰਦਾ ਦਾ ਹਰਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਨਜਰੀਆ ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਔਰਤ ਵੱਲ ਉਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ, ਧੀ, ਨਜਰ ਆਉਦੀ ਆ ਜੇਕਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਨਜਰੀਆ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਰਇੱਕ ਔਰਤ ਗਲਤ ਨਜਰ ਆਵੇਗੀ,ਜਿਸ ਔਰਤ ਵੱਲ ਉਹ ਹਵਸ ਭਰੀਆ ਨਜਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਔਰਤਕਦੇ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਹੜੀ ਰਾਜਿਆ ਮਹਾਰਾਜਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖਿਐ ਨਿੱਤ ਜੰਮੇ ਰਾਜਾਨ ਭੋਲਾ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਨੀਵੀ ਪਾ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੀਆ ਨਜਰਾ ਚੁਰਾਉਦਾ ਉਥੋ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ਬਾਬੇ ਘੁੱਕਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਰਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਸੋਚ ਸਮਝਕੇ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਲੋ ,ਫਿਰ ਬੋਲੋ

ਪਿਰਤੀ ਸ਼ੇਰੋ ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕ ਸ਼ੇਰੋਂ ਜਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ
ਮੋ: 98144 07342

ਸ਼ਰੀਕੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ "ਆਟੇ ਪਾਣੀ" ਪਾਉਣ ਦੀ ਰੀਤ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਧੀ ਦਾ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਓਦੋਂ ਹੀ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਲੇਖ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਰਸਮਾਂ ਰੀਤਾਂ ਬਾਬਤ ਖੁੱਲ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਆਪਾਂ ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਰਸਮ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਹਰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੂਸਰੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਬੇਸੱਕ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਪਰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਸਰੀਕੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਪੱਕਤਾ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੋ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਬਣੀ ਜਾਂ ਕਿੰਨਾਂ ਕੁ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਆਟਾ ਪਿਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਓਸੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚੋਂ ਮਾਤਾਵਾਂ ਭੈਣਾਂ/ਮਾਈਆਂ ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ (ਫੋਟੋ ਅਨੁਸਾਰ) ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਲਾਗੀ ਘਰ ਘਰ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਐਨੇ ਵਜੇ ਫਲਾਣਾ ਸਿਉਂ ਦੇ ਘਰ ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਹੈ ਭਾਈ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੱਦਾ ਹੈ।ਪਰ ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਕਰਿਆ ਓਹੋ ਹੀ ਜਨਾਨੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ।ਆਟਾ ਪਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਆਈ ਹੋਈ ਬੀਬੀ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਇਕ ਇਕ ਹੱਥ ਉਸ ਪਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਆਟਾ ਗੁੰਨਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜਚਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ "ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਦੁੱਧ ਮਧਾਣੀ ਕਿਹੜੀ ਸੁਹਾਗਣ ਨੇ ਪਾਇਆ,ਵਿਆਂਦੜ ਮਾਤਾ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ ਉਸ ਨੇ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂ ਚਾਚੀ ਤਾਈ ਜਾਂ ਮਾਸੀ ਭਾਬੀ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ" ਸਾਰੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਲਈ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜਾਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਓਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭਨਾਂ ਕੋਲ ਖੁੱਲੇ ਟਾਈਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਆਟੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਸਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰ ਇਸ ਵਿਹਾਰ/ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਨਮੋਹਕ ਆਵਾਜਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੇਸੱਕ ਇਹੀ ਵਿਹਾਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਵੀ ਹਰ ਉਸ ਘਰ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੀ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਬੱਝਾ ਹੋਵੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਪਰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਅੰਤਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਓਹ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਪਣੱਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੱਜ ਦੇ ਸਵਾਰਥੀ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਵੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਵਰਤ ਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਛਿਪੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੱਦਾ ਭੇਜਣ ਤੇ ਕੋਈ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਚੋਂ ਮਾਤਾ ਭੈਣ ਆਉਂਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੇ ਓਹ ਵੀ ਖੜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾ ਫਿਰ ਮੂੜਿਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਹੀ ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਹੀ ਐਸੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗੋਡੇ ਗਿੱਟੇ ਹੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਸੁਭਾਅ ਅਪਣੱਤ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ ਹਰ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਗੁੱਸੇ ਖੋਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬਰਦਾਸਤ ਮਾਦਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਲਾਗੀ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਡਾ ਗੁੱਸਾ ਸੱਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਚੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਵਿਆਹ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ? ਇਸੇ ਲਈ ਓਹ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਓਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਪਣੱਤ ਜਰੂਰ ਸੀ,ਜੋ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਕਿਧਰੇ ਨਜਰੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ।

ਜਸਵੀਰ ਸਰਮਾਂ ਦੱਦਾਹੂਰ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
95691-49556

ਕੀ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੀਜ਼ਾ ਬਰਗਰ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦੇ ?

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਪੀਜ਼ਾ, ਬਰਗਰ, ਨੂਡਲਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨਾਂ ਦੇ ਲੱਗੇ ਲੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਇਲੈੱਕਟਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਗੁੜ, ਗੰਢਾ, ਅਚਾਰ ਅਤੇ ਮਿਰਚ ਦੀ ਚਟਨੀ ਨਾਲ ਸੁੱਕੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਜਾਂ ਮੋਟੇ ਚਾਵਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਗਿਆੜੀ, ਝਬਾਲ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਕਾਮਰੇਡ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੇ ਥਾਣੇ ਝਬਾਲ ਦਾ ਘਿਰਾਉ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵਧ ਗਈ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਲਾਠੀ ਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਰੌਲਾ ਗੌਲਾ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨਾਲ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਾ ਤੇ ਅੱਧਾ ਕਿੱਲੋ ਬਰਫੀ ਤੇ ਚਾਹ ਮੰਗਵਾ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਖਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡੋ ਭਰਜਾਈ ਲੱਗਦੀ ਇੱਕ ਜਨਾਨੀ ਵੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਬਰਫੀ ਖਾਂਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਾਟ ਗਈਆਂ, "ਹਾਅ ਹਾਏ ਵੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਆਂ, ਏਹ ਕਾਮਰੇਡ ਵੀ ਬਰਫੀ ਖਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ ?" ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜੱਫ ਗੜੱਫੇ ਤੋਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੜਿਆ ਬਲਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ, "ਨਈਂ ਭਾਬੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਪੱਠੇ (ਚਾਰਾ) ਖਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਆ। ਤੂੰ ਐਂ ਕਰ ਸਾਡੇ ਅੱਗੋਂ ਬਰਫੀ ਚੁੱਕ ਲਾ ਤੇ ਤੂੜੀ ਦਾ ਰੁੱਗ ਪਾ ਦੇ।"

ਪੰਜਾਬ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਤਾਂ ਦੋ ਚਾਰ ਹਮਲਾਵਰ ਹੀ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ "ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਲਾਹੇ ਦਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹੇ ਦਾ" ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਨੇਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਿਚੜੀ ਤੇ ਦਾਲ ਚੌਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਦੇ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਦਾਰਥ ਵੇਖ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਪਾਟ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਾਧੇ ਹੋਣੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਉ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਰੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮਰਗ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲੰਗਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਲਾਸ਼ ਅਜੇ ਘਰ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਵਰਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦੋਸਤ ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਘੁਮੱਕੜ ਯੁਰਪੀਨ ਮਿਲ ਗਏ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਪੋਲੈਂਡ ਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਘੁਲ ਮਿਲ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੈ ਗਈ, ਉਹ ਵੀ ਟੁੱਟੀ ਫੁੱਟੀ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਿਛੜਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮਦਿਰਾ ਪਾਨ ਅਤੇ ਡਿਨਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਉਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਝੱਟ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋ ? ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ? ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ।

ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾਏ ਹਨ। ਕਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਕਦੇ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਵਰਗੀ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿਛੜੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਲੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਕਵਾਸ 'ਤੇ ਕੰਨ ਨਾ ਧਰਿਆ। ਇਹ ਲੰਗਰ ਸਿਰਫ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਵੇ ਸੋ ਰਾਜ਼ੀ ਜਾਵੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਨਿਆਂ ਨੇੜਲੀਆਂ ਗਰੀਬ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਚੇ, ਬਜ਼ੁਰਗ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾਂ ਭੋਜਨ ਛਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਵਾਂਗ ਮਹੀਨਾ ਵੀਹ ਦਿਨ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਹੀ ਅੰਦੋਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਤ ਵਪਾਰੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜਨਾਨੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭੁੱਖੇ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਲੰਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕ ਰਹੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਲੱਗਦੇ ਲੰਗਰ ਵੇਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬਰਗਰ - ਪੀਜ਼ਾ, ਚਾਹੇ ਰੇਹੜੀ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਵੇ, ਖਾਣਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਈਏ ਮਨ ਭਾਉਂਦਾ ਤੇ ਪਹਿਨੀਏਂ ਜੱਗ ਭਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਨੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਊ ਮੂਤਰ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਸਹਾਰੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਪੀਜ਼ਾ ਬਰਗਰ ਆਦਿ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਖੁਰਾਕ ਖਾ ਪੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੈਂਟ
ਪੰਡੋਰੀ ਸਿਧਵਾਂ 9501100062

ਸਿੱਖਿਆ ਬਨਾਮ ਸਿੱਖਿਅਕ (ਕਹਾਣੀ)

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਕਾਲ ਭੈਣ ਜੀ, ਉਹਨੇ ਫੋਨ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸੰਸਕ ਦਾ ਫੋਨ ਸੀ।

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਕਾਲ ਜੀ, ਉਹਨੇ ਵੀ ਅੱਗੋਂ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਤੁਹਾਡੀ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੱਗੀ, ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਲਿਖਦੇ ਹੋ। ਅਗਲੇ ਨੇ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ।

ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀਰ ਜੀ, ਓਹਨੇ ਰਸਮੀਂ ਜਿਹੀ ਖੁਸੀ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ।

ਵੈਸੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜੀ, ਅਗਲੇ ਨੇ ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ।

ਜੀ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹਾਂ, ਓਹਨੇ ਸਹਿਜ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਓ....ਹੋ... ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹੋ ਤੇ ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋ।

ਅਗਲੇ ਨੇ ਹੋਰ ਖੁਸੀ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ।

ਜੀ, ਵੀਰ ਜੀ,ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਫਰਜ ਹੈ, ਉਹ ਸਹਿਜ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕੀ ਗੱਲ ਭੈਣ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੋ,ਪਰ ਖੁਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੇ, ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ।

ਹਾਂਜੀ ਵੀਰ ਜੀ, ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ,ਸੇਵਾ ਹੀ ਹੈ ਇਹ।ਇਸ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬਹੁਤ ਸਸਤੇ ਹਨ।ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿਚ
ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਕੂਲ ਫੀਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਿਗੂਣੀ ਜਿਹੀ ਤਨਖਾਹ ਵੱਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਓਹਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਫੋਨ ਰੱਖ ਕੇ ਜਮਾਤ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਈ।

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ,
ਸੇਰਪੁਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
ਸੰ,:9464633059.

ਜਿਨਾ ਚੀਜਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਛੱਡੋ

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਚੀਜਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੰਨਾ ਉੱਪਰ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 54 % ਸੋਚਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵਾਪਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਹੀ ਉਪਜ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ, ਸ਼ੰਕੇ , ਸਹਿਮ, ਗੁੱਸਾ ਆਦਿ ਸਭ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, 26 % ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਚਾਅ ਕੇ ਵੀ ਅਸੀ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ , 8% ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚਦੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਤੇ ਝੁਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ 4 % ਸੋਚਾਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ 6 % ਸੋਚਾਂ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀ ਘਾੜਤ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸੋਚ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਹੁਤਾਂਤ ਊਰਜਾ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਾਈ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵਾਪਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਰੀਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਊਰਜਾ/ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੋਮਾਂ ਹੈ, ਜੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਿਰਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੀਜ ਦਾ ਹੱਲ ਅਸੀ ਕੱਢ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ ਸੋਚ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸਾ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵੱਸ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਪਰੇਸਾਨ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀ ਦਵੇਗਾ । ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅੱਜ ਉੱਪਰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਅੱਜ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਭਰਿਆ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਸੋ ਹਮੇਸਾ ਉਹਨਾਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖੋ ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸਾਡੇ ਵਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ
9779118066

ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਕੀ ਹੈ

ਸੱਚ -ਮੁੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸਕਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਹਬਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਕ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮੁੱਹਬਤ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ । ਜਦ ਕਿ ਮੁੱਹਬਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਰਿਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ,ਭੈਣ-ਭਰਾ ,ਪਤੀ ਪਤਨੀ ,ਗੁਰੂ - ਚੇਲਾ , ਸਹੇਲੀਆਂ , ਦੋਸਤ , ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ । ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਰਿਸਤੇ ਨੇ ਮੁੱਹਬਤ ਦੇ । ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਪਸੂ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁੱਹਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਜੂਡਿਥ ਵਿਉਰਸਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਹਬਤ ਜੀਂਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਸੰਘਰਸ ਹੈ , ਪਰ ਇਹ ਲੜਾਈ ਹੋਰ ਲੜਾਈਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਹੈ ।

ਮੁੱਹਬਤ ਇਕ ਸਕਤੀ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹੈ । ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮੁੱਹਬਤ ਇਕ ਉਹ ਭਾਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੂੰਗੇ ਤੇ ਬੋਲੇ ਵੀ ਬਾਖੂਬੀ ਪੜ੍ਹ ਤੇ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਤੇ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਮੁੱਹਬਤ ਦੀ ਭਾਸਾ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ । ਮੁੱਹਬਤ ਤਾਂ ਜਾਤ -ਪਾਤ , ਰੰਗ -ਰੂਪ , ਉਮਰ , ਮਜ੍ਹਬ , ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਵਸ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅੱਟਲ , ਅਥਾਹ , ਅਡੋਲ ਤੇ ਸਾਂਤ ਸਾਗਰ ਵਾਂਗ ਖਾਮੋਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਰੂਹ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਸੁੰਨੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਤੇ ਹਾਸਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਛੁੱਪੀ ਖਾਮੋਸੀ ਤੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਸਕੇ । ਮੁੱਹਬਤ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ।

ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਰਾਂਝੇ ਨੂੰ ਮਹੀਂਵਾਲ ਬਨਣਾ ਪਿਆ , ਸੱਸੀ ਪੁੰਨੂੰ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਦੀ ਹੋਈ ਥੱਲਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਗਈ , ਸੋਹਣੀ ਕੱਚੇ ਘੜ੍ਹੇ ਤੇ ਤੈਰ ਕੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਹੀਂਵਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ , ਸੀਰੀ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਫਰਿਆਦ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ਪੁੱਟਣੀ ਪਈ , ਤੇ ਹੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖਿਰ ਜਹਿਰ ਪੀਣਾ ਪਿਆ ।

ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਭਗਤ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਪਿਆਰ ਸੀ । ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ , ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ , ਉਹ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਫਿਟਕਾਰ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੂੰ ਐਨਾ ਪਿਆਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ । ਸਚਮੁਚ ਫਿਰ ਉਹ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਭਗਤ ਤੁਲਸੀ ਦਾਸ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਅੱਜ ਕਲ ਸੱਚੀ ਮੁੱਹਬਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ , ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿੱਲਦੀ ਹੈ ,ਹੁਣ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਿਤਾਬਾਂ , ਕਿੱਸੇ -ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਹਬਤ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ ਜਿਸਮਾਂ ਦੀ ਮੁੱਹਬਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਫੀ ਲੜਕੇ ਆਪਣੀ ਝੂਠੀ ਮੁੱਹਬਤ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਲੜਕੀਆਂ ਸਦਮੇ ਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਜਾਣ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਹੈ ?

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਆਰ ਕਬਜਾ ਨਹੀਂ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ ।

ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੁੱਹਬਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਅੱਜ ਕਲ ਤੇ ਬਿਨਾ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾ ਮਿਲੇ ਵੀ ਮੁੱਹਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ , ਹਰ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ , ਮਿਲਣਾ ਚਾਅ ਕੇ ਵੀ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ । ਜਿਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੱਚੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਇਕ ਲਗਨ , ਇਕ ਦਰਦ , ਇਕ ਤੜਪ ਹੋਵੇ , ਉਹ ਰੂਹ ਦੇ ਰਿਸਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਬਹੁਤ ਪਾਕਿ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸਤਾ ਜੋ ਸੱਚੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਮੁੱਹਬਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ , ਇਕ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਰੋਜ ਹੀ ਤਿਲ ਤਿਲ ਕਰਕੇ ਮਰਦਾ ਹੈ ।

ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਕਦੀ ਵੀ , ਕਿਸੇ ਨਾਲ , ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਚਾਹੈ ਸਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਬਸੀ ਜਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੱਦ ਇਨਸਾਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਅ ਕੇ ਵੀ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕੇ । ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਇਕਾਂਤ ਅੱਛਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਨਸਾਨ ਉਸ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਐਨਾ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਰੋਣ ਤੇ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿੱਚ ਹੀਰ - ਰਾਂਝਾ , ਸੋਹਣੀ - ਮਹੀਂਵਾਲ ਜਿਹੇ ਕਿੱਸੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸੀ । ਕੀ ਅੱਜ ਕਲ ਕੋਈ ਲੜਕਾ ਲੜਕੀ ਸਾਦੀ ਦੇ ਬਾਦ ਇਸ ਤਰਾਂ ਮੁੱਹਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਅਗਰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਹਰਕਤ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰੇ ਤੇ ਬਦਚਲਣ ਅਵਾਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਸਾਹ ਜਹਾਂ ਨੇ ਤਾਜ ਮੱਹਲ ਬਣਾਇਆ ਵਰਨਾ ਇਕ ਲਾਸ ਦੀ ਖਾਤਿਰ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ । ਇਕ ਵਾਰ ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਧਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁੱਹਬਤ ਸੀ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ? ਕ੍ਰਿਸਨ ਜੀ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਵਾਸ ਤੇਰੀ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਤੇ ਤੇਰਾ ਵਾਸ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਇਕ ਹਾਂ । ਇਹ ਮੁੱਹਬਤ ਹੈ ।

ਕਈ ਲੋਕ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਪਸੰਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪਸੰਦ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਰਸਮੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਮੁੱਹਬਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ।

ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ ਅਗਰ ਮੁੱਹਬਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੀ ਕਮਜੋਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਮੁੱਹਬਤ ਕਰਾਂਗੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਡੀ ਤਾਕਤ ਬਣ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਟੁੱਟਣ ਤੇ ਬਿਖਰਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬੱਚ ਜਾਵਾਂਗੇ ।

ਅਸਲੀ ਮੁੱਹਬਤ ਰੂਹ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਬਾਬਤ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿੱਚ , ਹਰ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਕੀਜਦੀ ਹੈ , ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਖੂ ਨਜਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਮੁੱਹਬਤ ਕਰਨੀ ਕੋਈ ਪਾਪ ਜਾਂ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਬਸਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਰੂਹ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

(ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਓ ਤਿਨਿ ਹੀ ਪ੍ਰਭਿ ਪਾਇਓ)

ਮੁੱਹਬਤ ਤੇ ਰੱਬ ਨਾਲ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਅਥਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੁੱਹਬਤ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ , ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਬਦ ਹੈ ।

(ਜਿਸ ਪਿਆਰੇ ਸਿਉ ਨੇਹੁ
ਤਿਸ ਆਗੈ ਮਰਿ ਚਲੀਐ ।
ਧ੍ਰਿਗੁ ਜੀਵਣੁ ਸੰਸਾਰਿ
ਤਾ ਕੈ ਪਾਛੈ ਜੀਵਣਾ)

(ਰਮਿੰਦਰ ਰਮੀ)

"ਰਣ ਕੋ ਜਾਇ ਨ ਕਬਹੂੰ ਭਾਗੇ"

ਯੋਧੇ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਰਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੋਰਚਾ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰਦੇ ਆ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਰਮਤਾਈ ਰੂਹਾਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਵਸਦੀਆਂ ਨੇ, ਬੇਸ਼ਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੂਰ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਰਹਿਮਤ ਸਾਡੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੇ ਪੈਗ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜਿਹੀਆਂ ਨੇਕ ਰੂਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਲਈ ਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ । ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ, ਅਣ-ਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਸਵੈ-ਭਰੋਸਾ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਹੀਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਗਿਆ । ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆ ਨੇਕ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਦੋਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਣੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮਿਲੀ । ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ ਬਕਸ਼ੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਗਾਂ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ, ਖ਼ੁਦਾ ਦਾਦ ਦਸਤਾਰ ਲਾਹੀ ਗਈ ਉਸ ਵਕਤ ਅੰਦਰਲੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕ ਜੈਕਾਰੇ ਨੇ 60 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਵਾਨੀਯਤ ਬਦਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੱਤਰ-ਬਿੱਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਦਸਤਾਰ ਲਾਹੀ ਉਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਣੀ ਪਈ । ਇਹ ਉਹ ਸੂਰਮਤਾਈ ਏ ਜੋ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਕਿਸੀ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ । ਬਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਦੈਵ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਹਾਈ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀੜ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਕੇ ਨਾਇਕ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਬਕਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਨੌਜਵਾਨੀ ਖ਼ੂਨ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਬਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਂਦਾ ਏ ਪਰ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਜਬਾਤ ਨੂੰ ਨਾ-ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਟਕਰਾਰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੋ ਧੜਿਆ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਬਰ ਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਗੀ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਨ ਮਿਲਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਸੀ ਫੁੱਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਰਾਹਨੁਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸਰਬ'

....ਕਿਧਰੇ ਮੇਰੇ ਪਤੰਗ ਨਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ

ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੰਡੀ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਜਾਣ ਲਈ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਸਾਂ ਤਾਂ ਨਾਭਾ ਗੇਟ ਲੰਘ ਕੇ ਬੱਸ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਘੇਰਾ ਬਣਈ ਖੜੇ ਸਨ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਕ ਮੋਟਰ-ਸਾਇਕਲ ਡਿੱਗਿਆ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਚਿੱਟੀ ਚਾਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਲਿਪਟੀ ਪਈ ਸੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਨੇਂ ਸਪੀਡ ਹੋਲੀ ਕਰਕੇ ਉੱਥੋਂ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਲੰਘਾਈ। ਬੱਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਇੰਝ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਅੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਚੌਂਕ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਰੀਆਂ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਤੰਗਾਂ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਫੱਸ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਦਾ ਗਲਾ ਚੀਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਪਤੰਗ : ਇਹ ਕਾ.ਗਜ਼ ਅਤੇ ਤੀਲੀਆਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਡੋਰ ਦੀਆਂ ਹੀ ਤੜਾਵਾਂ ਪਾ ਕੇ ਤੇ ਡੋਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵੱਲ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੇ, ਵੱਡੇ, ਵਰਗਾਕਾਰ, ਆਇਤਾਕਾਰ, ਬਰਫੀ ਨੁਮਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਆਕਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਪਤੰਗਾਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕਾ.ਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਅਨੇਕਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਕਾ.ਗਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੱਲੋ ਮੱਲੀ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਗੁੱਡੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਤੰਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ; ਹਰਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵੱਜੋਂ ਉੱਚੀ ਉਡਦੀ ਪਤੰਗ ਅਤੇ ਸੌਗ ਵਜੋਂ ਕੱਟੀ ਪਤੰਗ।

ਸਧਾਰਣ ਡੋਰ : ਇਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਪਿਘਲਾਏ ਗਏ ਸਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੀਸੇ ਹੋਏ ਕੰਚ ਦੇ ਪਾਉਡਰ ਦੇ ਘੋਲ ਵਿਚ ਸੂਤ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਧਾਗੇ ਦੀ ਗੀਲ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਕੇ, ਉਸ ਧਾਗੇ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਰਖ਼ਤਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਤਾਣਾ ਤਣ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਕਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਡੋਰ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਗੋਲਾ (ਪਿੰਨਾ) ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂ ਫੇਰ ਉਸਨੂੰ ਚਰਖੜੀ ਤੇ ਲਪੇਟ ਕੇ ਸਾਂਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ : ਇਹ ਇਕ ਨਕਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣਾਏ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਵਾਂਗ ਲਿਫਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਧਾਗਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜੇਕਰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਲਿਫਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪਦਾਰਥੀ ਗੁਣ ਕਾਰਣ ਇਸਨੂੰ ਪਤਗਾਂ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਡੋਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤੰਗ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਨਾਲ ਉਡਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਤੰਗ ਨਾਲ ਸਧਾਰਣ ਡੋਰ ਨਾਲ ਉੱਡਦੇ ਪਤੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ : ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਡੋਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹਵਾ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵੱਲ ਉਡਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੇਚਾ ਲੜਾਉਣਾ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਉੱਚੀ ਉਡਣ ਵਾਲੀ ਪਤੰਗ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰ ਦੀ ਪਤੰਗ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਟਿਕੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪਤੰਗ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਤੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਪਤੰਗ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਠ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਆਪ ਮੁਹਾਰੀ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ ਦੀ ਪਤੰਗ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ ਦੀ ਪਤੰਗ ਨਾਲ ਪੇਚਾ ਲੜਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ

ਉਸ ਪਲ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵੱਜੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈ-ਬੋ, ਬੋ-ਕਾਟਾ, ਚੱਕ ਓਏ, ਉਹ ਗਈ ਓਏ, ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਓਏ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੱਢੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅਜਕਲ ਇਨ੍ਹਾ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲਾਉਡਸਪੀਕਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲਗ ਪਈ ਹੈ।

ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹਰ ਜੀਅ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤੀਬਰ ਗਤਿ ਨਾਲ ਪਰਿਪੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਅ ਹਾਰਨਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਤੰਗ ਉਸਦੀ ਪਤੰਗ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਵੇ ਸਗੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗੁੱਡੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਕਾਸ਼ ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਤੰਗ ਉਸਦੀ ਪਤੰਗ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਨਾ ਟਿਕ ਸਕੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਹੀ ਉਹ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਬੱਸ ਇਹ ਇਕ ਇਹੋ ਹੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਧਾਰਣ ਡੋਰ ਨਾਲੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਸੰਤ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚੀਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਨੀ ਘਾਤਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ, ਗਰਦਨਾਂ ਅਤੇ ਖੰਭਾਂ ਵਿਚ ਫੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਗੁੱਛੇ ਵਾਂਗ ਉਲਝੀ ਇਸ ਡੋਰ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਾਨਵਰ .ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜੀਭ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸੇ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਨਾਲ ਮੱਥੇ, ਗਰਦਨਾ ਕੱਟਣ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਰ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀਂ ਦੇ ਦਿਨਾ ਵਿਚ ਆਮ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬਸੰਤ ਦੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਰੱਤ ਘੋਲਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਨੰਦ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸ਼ੋਕ ਵਿਚ ਡੁਬਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਿਚ ਤੈਨਾਤ ਡਾਕਟਰ ਮੈਡਮ ਨੇਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਲੰਘੀ ਬਸੰਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤਕਰੀਬਨ ੩੦ ਕੇਸ ਅਜਿਹੇ ਆਏ ਜੋ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਨਾਲ ਫੱਟੜ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਜੇਕਰ ਇਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਓ ਕਿ ਇਕ ਜਿਲ੍ਹੇ, ਇਕ ਰਾਜ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੇਸ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਣਗੇ।

ਚਾਈਨਾ ਦੀ ਕਾਤਿਲ ਡੋਰ
ਢੋਕਲਾਮ ਵਿਖੇ
ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ
ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ੀ ਡੋਰ-ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ
ਖੀਸੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਉਡਾਰੂਆਂ ਦੇ ਭਾਵੇਂ
ਉਂਗਲਾਂ ਜਾਂ ਪੋਟੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਭਾਵੇਂ ਘੱਟਦੇ ਦਰਖ਼ਤਾਂ ਦੇ
ਪੱਤੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਪੰਛੀਆ ਦੇ ਭਾਵੇਂ
ਖੰਭ ਜਾਂ ਪੈਰ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਵੇਂ
ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ
ਜਾਂ ਗਲੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ;
ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਈਨਾ-ਡੋਰ ਹੀ ਵਰਤਾਂਗਾ
ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਧਰੇ
ਮੇਰੇ ਪਤੰਗ ਨਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ।

ਵਿਉਪਾਰ ਦਾ ਇਹ ਅਸੂਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਿਉਪਾਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋ ਦਿਨਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਖ਼ਾਤਿਰ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨੋਂ ਵੀ .ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਵਿਕਦੀ ਤਾਹੀਓਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਵੀ। ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਤੰਗਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਫਿੱਕਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਾਤਕ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦੋ-ਫ਼ਰੋਖ਼ਤ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਕੋਈ ਕਾਇਦਾ ਉਦੋਂ ਤੀਕ ਇਕ ਬੰਦਿਸ਼, ਇਕ ਬੋਝ ਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਹੀ ਇੱਛਾਸ਼ਕਤੀ ਜਾਗਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਚੰਚਲ ਮਨ ਤਾਂ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੁਕੇ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨੱਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਵੇ ਤੇ ਜੇਕਰ ਨਾ ਰੁਕੇ ਤਾਂ ਕੰਕਰੀਟ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੋੜ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਵੱਧ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਤਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੱਦਾਂ ਬੰਨ੍ਹੇਂ ਤੋੜਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਹਰਜ਼ਾਨੇ ਵਜੋਂ ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣ। ਹੋਰ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਮਾੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਮੇਰੇ ਪਤੰਗ ਨਾ ਕੱਟੇ ਜਾਣ।

ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੀਲ
94184-70707
NannuNeel77@gmail.com
ਸੰਗਰੂਰ

ਦਇਆ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਸਾਕਾਰ ਮੂਰਤ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

1630 - 1661

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸਰੋਤ ਹਨ। ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਾਂ-ਪੱਧਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਫੈਲੇ ਅਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦਇਆ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀਵਨ-ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਗੰਜਨਾਮਾ ਅੰਦਰ ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੱਚ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰੇ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਵੀ। ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸੁਲਤਾਨ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਦਰਵੇਸ਼ ਵੀ। ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ਲੋਕ-ਪਰਲੋਕ ਦੋਹਾਂ ਜਹਾਨਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਹੈ:

ਹਕ ਪਰਵਰ ਹਕ ਕੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ।
ਸੁਲਤਾਨ ਹਮ ਦਰਵੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੮੭॥
ਫ਼ਯਾਜ਼ੁਲ ਦਾਰੈਨ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ।
ਸਰਵਰਿ ਕੌਨਨ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥੮੮॥

ਮਹਾਂਕਵੀ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆਇਆਂ ਪਾਪ ਨੱਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਤੇ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਤੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਂ -

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਰਾਇ ਕੇ ਨਾਇ ਧ ?ਇਏ ਅਘ ਜਾਂਇ।
ਕਰਿ ਪਦ ਪਰ ਪਰਣਾਮ ਕੋ, ਜਿਹ ਤੇ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਆਇ ॥੧੭॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪੂਰਬਾਰਧ ਅਧਯਾਯ ੧, ਪੰਨਾ ੩੮)

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਇਆ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਸਹਿਜ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਕਿੰਨੀ ਲਾਸਾਨੀ ਤੇ ਅਨੂਪਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਇਆ ਸੀ, ਸਹਿਜ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਰਗਾ ਗੁਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ!

ਐਸੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ੧੯ ਮਾਘ, ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੧੬੧ ਮੁਤਾਬਿਕ, ੧੬ ਜਨਵਰੀ ੧੬੩੦ ਈ. ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਲ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਨ।

(ਗੁਰੂ) ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਬਚਪਨ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਬੀਤਿਆ। ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰ ?ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬਾਲਕ ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਰਹੇ। ਆਪ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਦਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਇਉਂ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਬਾਲਕ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿ ਰਾਇ ਜੀ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਫੁੱਲ ਆਪ ਦੇ ਜਾਮੇ ਨਾਲ ਅੜ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਆਪ ਇਸ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਸ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਟਾਹਣੀ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦੇ ਪਏ ਨੇ। ਪਰ ਟਾਹਣੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਟੁੱਟ ਚੁਕਾ ਸੰਬੰਧ ਨਾ ਜੁੜਦਾ ਤੱਕ ਕੇ ਬਹੁਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਦਾਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਜਾਮਾ ਬਖਸ਼ੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੁੱਝੀ ਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤ ਤਕ ਨਿਭਾਇਆ।

ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਮਝਿਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ੧੪ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੧੭੬ ਮੁਤਾਬਿਕ, ੧੬੪੪ ਈ. ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਭਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਸਤਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾਇਆ।

ਗੁਰਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮਮਈ ਬਣਾ ਕੇ ਦੁਆਬੇ ਤੇ ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਵੈਰਾਗੀ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਉਸ ਸਾਧੂ ਦਾ ਨਾਂ 'ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ' ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਸਾਧੂ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਿਆ। ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਭਾਈ ਸੰਗਤੀਆ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਭਾਈ ਫੇਰੂ ਜੀ ਰੱਖ ਕੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਭਾਈ ਗੋਂਦੇ ਨੂੰ ਕਾਬਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ।

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ, ਅਨਾਥਾਂ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਛਕਣ ਦੀ ਰੀਤ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇ। ਆਪ ਜੀ ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਗੋਲਕ ਹੈ; ਭਾਵ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਲੋੜਵੰਦ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ, ਸੋ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਜੀ ਲੋੜਵੰਦਾਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਅਨਾਥਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਨਾਮ-ਦਾਰੂ ਦੇ ਕੇ ਅਰੋਗ ਤੇ ਸੁਖੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਗੀ ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਦਵਾਖਾਨਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਦਵਾਈਆਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ। ਹਰ ਰੋਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਵਾਖਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦਵਾਈ ਮੁਫ਼ਤ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਰਾਜਗੱਦੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਧੀਨ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਮੁੱਛ ਦਾ ਇਕ ਵਾਲ ਖਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਵੈਦਾਂ, ਹਕੀਮਾਂ ਨੇ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਤੇ ਖਾਸ ਵਜ਼ਨ ਦੇ ਲੌਂਗ, ਹਰੜਾਂ ਤੇ ਗਜਮੋਤੀ, ਦਵਾਈ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ। ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੇ ਸ਼ਫ਼ਾਖਾਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤਿਉਂ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲੀਆਂ। ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਇਥੋਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਦਇਆ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਕੋਮਲਤਾ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਸਨ, ਉਥੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਭੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਰਹੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਪਲੰਘ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁਝ ਸੰਗਤਾਂ ਢੋਲਕੀ, ਛੈਣਿਆਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਚਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕੰਨੀਂ ਪਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਲੰਘ ਤੋਂ ਉੱਠੇ ਤਾਂ ਠੋਕਰ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਖ਼ੂਨ ਵਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਪਰ ਆਪ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਅਡੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਈਆਂ, ਫਿਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ੧੬੫੭ ਈ. ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਲਈ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਤੋਂ ਹਾਰ ਖਾ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਦੌੜਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਫੌਜ ਭੇਜੀ। ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਧੀਰਜ ਦਿੱਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ। ਆਪ ੨੨੦੦ ਸੂਰਬੀਰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਜਾ ਖਲੋਤੇ ਤੇ ਸਭ ਬੇੜੀਆਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਨੋਂ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਉਤਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਪੁੱਜਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਇਧਰ ਧੀਰਮੱਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਗੁਰਤਾ-ਗੱਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਮਾਰ ਕੇ ਗੱਦੀ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ੧੬੬੦ ਈ. ਵਿਚ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਧੀਰਮੱਲ ਨੇ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਤਾਂ ਨਾ ਗਏ ਪਰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮਰਾਇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਭੇਜਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਰ ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਸਮਝਣਾ।

ਰਾਮਰਾਇ ਬੜਾ ਚੁਸਤ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ-ਜੁਆਬ ਸੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਵੀ ਸੂਝ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਆਉ-ਭਗਤ ਤੇ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ 'ਨਿਰਭਉ' ਤੇ 'ਨਿਰਵੈਰੁ' ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਭੁੱਲ ਗਈ। ਹੰਕਾਰ ਵੱਸ ਉਸ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਵੀ ਵਿਖਾਈਆਂ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮਿਟੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਪੇੜੈ ਪਈ ਕੁਮ ?ਆਰ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹੀ ਡਰ ਤੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਉਚਾਰੀ ਹੋਈ ਤੁਕ 'ਮੁਸਲਮਾਨ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਬੇਈਮਾਨ' ਉਚਾਰ ਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਮਰਾਇ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੋਂ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਰਾਮਰਾਈਏ ਨਾਲ ਰੋਟੀ-ਬੇਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਇਆ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਸਾਕਾਰ ਮੂਰਤ, ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆਇਆ ਜਾਣ ਕੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਸਪੁੱਤਰ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਤਾ-ਗੱਦੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਨੂੰ ਗੁਰਤਾ ਦਾ ਤਾਜ਼ ਪਹਿਨਾਇਆ। ਆਪ ੬ ਕੱਤਕ, ਸੰਮਤ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ੧੯੩ ਮੁਤਾਬਿਕ, ੬ ਅਕਤੂਬਰ ੧੬੬੧ ਈ. ਨੂੰ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ ਪਤਾਲਪੁਰੀ, ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਓ! ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਅਦੁੱਤੀ ਗੁਣਾਂ ਦਇਆ, ਸਹਿਜ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਆਦਿ ਦਾ ਅਮਲੀ ਜੀਵਨ 'ਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰੀਏ!

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪਾਣੀ 'ਚ ਘਿਰਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਕਟੋਰੀਆ

ਓਰੇਗਨ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਡਗਲਜ਼ ਸੰਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੀ ਬਸਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਟਾਪੂ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚੀਫ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਜੇਮਜ਼ ਡਗਲਜ਼ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਈਲੈਂਡ ਕਾਲੋਨੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਗਵਰਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1864 ਵਿਚ ਡਗਲਜ਼ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਵਰਨਰ ਰਿਚਰਡ ਬਲੈਂਸ਼ਰਡ ਅਤੇ ਆਰਥਰ ਐਡਵਰਡ ਕੈਨੇਡੀ ਇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਗਵਰਨਰ ਬਣਿਆ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਰਾਜ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜੰਨਤ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੂਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਸਿਆ ਟਾਪੂਨੁਮਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨੀਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉੱਠ ਰਹੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੂਰੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਰਿਆਲੀ ਲੱਦੇ ਉੱਚੇ ਪਰਬਤ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਬਤਾਂ ਵਿਚਦੀ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੂਰਜ ਬੜਾ ਹੀ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਜਮਘਟਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਰ ਦੁਰਾਡਿਉਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸੈਲਾਨੀ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤਾਂਗੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਕੜੇ ਜੁੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਵਾਲੇ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਤਾਂਗਿਆਂ ਉੱਪਰ ਗੋਰੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨ ਕੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤੱਟ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 85,792 ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਗਰੇਟਰ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੇ ਮਹਾਂਨਗਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 3,67,770 ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ 15ਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਹਾਂਨਗਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਣਤਾ 4,405.8 ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਜੋ ਟੋਰਾਂਟੋ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਬਾਦੀ ਘਣਤਾ ਹੈ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੱਛਮੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ (60 ਮੀਲ) ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਦੂਰੀ ਲਗਭਗ 100 ਕਿਲੋਮੀਟਰ (60 ਮੀਲ) ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਜਾਂ ਸਿਆਟਲ ਤੋਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਫੈਰੀ (ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ) ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਸਦ ਭਵਨ (ਜੋ ਸੰਨ 1897 ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ) ਅਤੇ 1908 ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਇਮਪਰੈੱਸ ਹੋਟਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਚਾਈਨਾ ਟਾਊਨ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਲੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਵੀਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਕਾਮੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕੈਮੋਸਨ ਕਾਲਜ, ਰਾਇਲ ਰੋਡਜ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਪਰਫਾਰਮਿੰਗ ਆਰਟਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਚਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਚਾਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਜੋ ਬਰਫ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ 1700 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸੋਨਥੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤੱਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਮੂਹ ਵਸਦੇ ਸਨ। ਸਪੇਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਦੇ ਤੱਟ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1774 ਵਿਚ ਜੁਆਨ ਪੇਰੇਜ਼ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ 1778 ਵਿਚ ਜੇਮਜ਼ ਕੁੱਕ ਦੀ ਫੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। 1790, 1791, ਅਤੇ 1792 ਵਿਚ ਐਸਕੁਮਿਲਟ ਹਾਰਬਰ (ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪੱਛਮ ਵਿਚ) ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਉੱਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲੈਣ 'ਤੇ 1841 ਵਿਚ ਜੌਰਜ ਸਿੰਪਸਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਡਗਲਸ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਚੌਕੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਓਰੇਗਨ ਸੰਧੀ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਓਰੇਗਨ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਿਊ ਕੈਲਡੋਨੀਆ ਦਾ ਉੱਤਰੀ ਖਿੱਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਉੱਪਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ 1818 ਵਿਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ 15 ਜੂਨ 1846 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਮਜ਼ ਕੇ. ਪੋਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਹੋਈ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਓਰੇਗਨ ਸੰਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਓਰੇਗਨ ਸੀਮਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ 1846 ਵਿਚ ਜੇਮਜ਼ ਡਗਲਸ ਨੇ ਓਰੇਗਨ ਸੰਧੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਫੋਰਟ ਵਿਕਟੋਰੀਆ (ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਉਂ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਫੋਰਟ ਅਲਬਰਟ ਸੀ। 1843 ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਫੋਰਟ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਪੈ ਗਿਆ। 1843 ਵਿਚ ਹਡਸਨ ਬੇਅ ਕੰਪਨੀ ਇਕ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪੋਸਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਕੈਮੋਸਨ ਪੋਸਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੈਮੋਸਨ ਸ਼ਬਦ ਕੈਮੋਸੈਕ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ।

1850-1854 ਵਿਚਕਾਰ ਓਰੇਗਨ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਡਗਲਜ਼ ਸੰਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਦੀ ਬਸਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਟਾਪੂ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚੀਫ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਜੇਮਜ਼ ਡਗਲਜ਼ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਈਲੈਂਡ ਕਾਲੋਨੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਗਵਰਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1864 ਵਿਚ ਡਗਲਜ਼ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗਵਰਨਰ ਰਿਚਰਡ ਬਲੈਂਸ਼ਰਡ ਅਤੇ ਆਰਥਰ ਐਡਵਰਡ ਕੈਨੇਡੀ ਇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਗਵਰਨਰ ਬਣਿਆ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੋਜ: 1858 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ। ਇੱਥੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠ ਸੋਨਾ ਲੱਭਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਂ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੱਕ ਸੋਨਾ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਬੰਦਰਗਾਹ, ਸਪਲਾਈ ਬੇਸ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਸੋਨੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਪਾਰਕ ਲਾਂਘੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 300 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 5000 ਤੱਕ ਜਾ ਅੱਪੜੀ। ਇਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂੰ 1862 ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1865 ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਇਲ ਨੇਵੀ ਦਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਅੱਜ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਤੱਟ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਲ ਬੇਸ ਹੈ, ਭਾਵ ਵੱਡਾ ਜਲ ਸੈਨਿਕ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1866 ਵਿਚ ਇਹ ਟਾਪੂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਊ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਲੋਨੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। 1871 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਘ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਫ਼ੀਮ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ: 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿਚ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ੀਮ ਆਯਾਤਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਅਫ਼ੀਮ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 1865 ਤਕ ਅਫ਼ੀਮ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 1908 ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 1886 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੈਸੀਫਿਕ ਰੇਲਵੇ ਟਰਮੀਨਸ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਭਰਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁਹੱਪਣ ਸਦਕਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ

ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫਰੇਮ ਬਿਲਡਿੰਗ

ਬੱਚਿਓ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਰੁੱਪ ਫੋਟੋ ਚੰਗੇ ਜਿਹੇ ਫਰੇਮ ਵਿਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਫੋਟੋ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਏਸ਼ੀਆਈ ਦੇਸ਼ ਯੂ.ਏ.ਈ. (ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ) ਵਿਚ ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਫੋਟੋ ਵਰਗਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਫਰੇਮ ਵਾਲੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਯੂ.ਏ.ਈ.ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਡੁਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜ਼ਾਬੀਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫੋਟੋ ਫਰੇਮ ਵਾਲੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੈ। ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਡੁਬਈ ਫਰੇਮ ਬਿਸੇਨਗਰੁੱਪ ਏਲੀਵੇਟਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਾਹੀ ਡੁਬਈ ਫਰੇਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਫਰਨਾਡੋ ਡੋਨਿਸ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਡੁਬਈ ਫਰੇਮ

ਗੋਲਡਨ ਥੀਮ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ 15,000 ਸਕਵਾਇਰ ਮੀਟਰ ਦੇ ਗੋਲਡ ਸਟੇਨਲੇਸ ਸਟੀਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉੱਚਾਈ ਲਗਪਗ 150 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਮਤਲਬ 50 ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ। ਇਸ ਦੀ ਚੌੜਾਈ 93 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ 9,900 ਘਣ ਮੀਟਰ ਕੰਕਰੀਟ ਅਤੇ 2,000 ਟਨ ਸਟੀਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡੁਬਈ ਫਰੇਮ ਦੇ ਗਰਾਊਂਡ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਲ 2050 ਨੂੰ ਇਮੇਜਿਨ ਕਰਾਉਂਦੀ ਫਿਊਚਰ ਗੈਲਰੀ ਹੈ। ਫਰੇਮ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਲਟਕੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਕਾਈ ਬਿ ?ਜ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ 93 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਕਾਈ ਬਿ ?ਜ ਦੋ ਟਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਸਕਾਈ ਬਿ ?ਜ ਤੋਂ 360 ਡਿਗਰੀ ਵਾਯੂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਡੁਬਈ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਕਾਈ ਬ੍ਰਿਜ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਚਮਕਦਾਰ ਕੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਕੋਈ ਸੈਲਾਨੀ ਇਸ 'ਤੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਵਾ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ ?

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਏਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੌਮੀ ਜਮਾਤ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸੰਨ 1929 ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅੰਦਰ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

1931 ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਜੁੜੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ : ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਸੇ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੀ, ਕਿਸੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਸਾਹਘਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਵਲੋਂ ਐਸਾ ਸੋਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕਿਆਮਤ ਆ ਜਾਣ ਤੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਦੇ 9 ਦਸੰਬਰ 1946 ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡਾ ਲੱਖਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਐਲਾਨ, ਇਕ ਨੇਮ, ਇਕ ਬਚਨ, ਇਕ ਸੰਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਹੁੰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖਾਂ ਸ. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਵਲੋਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਰਾਜਸੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਲੰਬੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਣਤੰਤਰੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਹਰ ਬਾਲਗ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਗਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਵਲੋਂ 27 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਇਕ 50 ਮੈਂਬਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ 8 ਅਗਸਤ 1948 ਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਮੁੱਖ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ : ਚੋਣਾਂ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਾਖ਼ਵੀਂ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰ੍ਹਾ 4 ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖ਼ਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।'

ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਖ਼ਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮਿਸਟਰ ਆਈਂਗਰ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਹਿੰਦੂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਹਨ। ਜਦ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪਰੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਂਵੀਰ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਵੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖ਼ਵੇਂ ਰਾਜਸੀ ਅਖਤਿਆਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਹੀ ਰਸਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ-ਕੌਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ, ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਵਿਚ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਸਗੋਂ ਧਰਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਾਂ। ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਵੀ ਆਖਣ ਲੱਗੇ, ਜਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਕੌਮ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਦੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 82 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ 18 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਕੇਵਲ 1.8 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਥਵਾ ਦੋ ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਰਾਖ਼ਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਾਖ਼ਵੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੀਯਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਮੰਗਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਸੀ ਖਿੱਤਾ 'ਸਿੱਖਸਤਾਨ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੋਰਚਾ ਵਿੱਢ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਲਟਾ 10 ਅਕਤੂਬਰ 1948 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਰਕੁਲਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਸਿੱਖ ਇਕ ਜ਼ਰਾਇਮ ਪੇਸ਼ਾ ਕੌਮ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਭਾਂਪ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਾਅਦੇ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦੇ ਸਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਭੱਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘੜਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸ. ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, 'ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀ।' ਪਰ 82 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਸ ਨੇ ਸੁਣਨੀ ਸੀ ?

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮੀਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਬੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਵ ਸਿੱਖ ਦੀ ਅੱਡਰੀ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖ਼ ਜਾਂ ਸੰਪਰਦਾਇ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1954 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਚਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਧੀਆਂ ਸਹੁੰਆਂ ਚਿਤਾਰੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜੁਆਬ ਸੀ, ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਕਾਟਜੂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹੁਣ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਆਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਸਰਬ-ਪੱਖੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਣ।

26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਲੋਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੋਖੇ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਲੋਂ 'ਕਾਲਾ ਦਿਵਸ' ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛਲੇ 66 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ 70 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 25-ਬੀ ਵਿਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ?

ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਿੱਖ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ਼ 1.7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਨਤੀ 'ਚ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ 35 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ 67 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਕਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਿਉਂ ? ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਭਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ- ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂਕਿ 9 ਦਸੰਬਰ 1946 ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਅਦੇ ਵਫ਼ਾ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨਾ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ, ਡੈਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਨਾ ਖੋਹੇ ਜਾਂਦੇ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਘੋਰ-ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ 3 ਸਤੰਬਰ 1990 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ 'ਚ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੜਬੜਗ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸਿੱਟਾਮੁਖੀ ਟਿੱਪਣੀ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ, ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਵਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਘਾੜਨੀ ਸਭਾ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ।

ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ
98780-70008

ਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ....

ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ 1906 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਹੀਦ ਏ ਆਜ਼ਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਚਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਅੱਜ ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਮੇਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਉਂ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਮੁਹਾਣ ਬਦਲ ਕੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਹੱਕੀ ਮੁੱਦੇ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਹੈ ।ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਸਮੇਂ ਲੜੇ ਗਏ 'ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਜੱਟਾ' ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਜੋਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਦਿਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਬੁਲੰਦ ਹੌਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਬਣ ਕੇ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੇ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇੱਥੇ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸਹੱਦੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਬਾਗੋਬਾਗ ਨਜਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਠੱਲ੍ਹ ਜਰੂਰ ਪਈ ਹੈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਲੋਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਤੇ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾਉਣ ।ਨੌਜਵਾਨ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਇਹ ਆਖ ਰਹੇ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਲੈਂਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਬਾਰਡਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਠੰਢ ਅਤੇ ਸਰਦੀ ਦੇ ਕੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਐਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਰਗ ਬੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।ਅਜੇ ਤਕ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੜ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾਇਆ ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਬੁਲੰਦ ਹੌਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡਟੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭਰੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿਰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ।

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੋ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਥੋਂ ਸਰ ਰਿਹਾ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ।ਇੱਕ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਜਰੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।ਆਪਣੇ ਆਪ ਚ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਭਰੇ ਵਤੀਰੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਚਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਤੀਰਾ ਠੀਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ।

ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਆਜਾਦੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੜੁੱਚ ਹੋ ਕੇ ਜੰਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਜੇ ਉਨਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਨਾ ਕਰਦੇ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਸਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨੇ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਯੂ.ਐਸ.ਏ.
5592850841

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ

ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ ,ਤੇਰੀ ਬੁੱਧੀ ਗਈ ਉਲੱਥ,
ਤੂੰ ਖਾਵੇ ਖੇਤ ਹੀ ਆਪਣੇ,ਤੇਰੀ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੱਤ।
ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ,ਤੇਰੇ ਪੁੱਠੇ ਬੜੇ ਕਾਨੂੰਨ,
ਪਰ ਚੱਲਣ ਅਸੀਂ ਨਾ ਦੇਵਣੇ,ਸਾਡੇ ਖ਼ੂਨ ਚ ਇਹੋ ਜਨੂੰਨ।
ਸੁਣ ਵੇਂ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ,ਤੇਰੀ ਟੇਡੀ ਮੇਢੀ ਚਾਲ,
ਅਸਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ ਪਗੜੀ ਮੌਤ ਦੀ,ਤੇਰੇ ਪੈਰੀਂ ਪਊ ਭੂਚਾਲ।
ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ,ਸਾਡੀ ਖੇਤੀ ਸਾਡਾ ਧਰਮ,
ਤੈਨੂੰ ਕਿਰਤ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵਣੀ, ਕਿਉ ਲੱਥੀ ਤੇਰੀ ਸਰਮ।
ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ , ਵੇ ਕੀ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ,
ਅਸੀ ਸਭ ਚਤੁਰਾਈ ਸਮਝਦੇ,ਨਾ ਪਾ, ਸਬਦਾਂ ਦੇ ਜਾਲ।
ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ ,ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜਾਏ,
ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਬਾਬਰ-ਕੇ ਕਈ , ਹਨ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਏ,
ਸੁਣ ਵੇ ਰਾਜ ਕਰੇਂਦਿਆ ,ਇਥੇ ਕਈ ਆਏ ਕਈ ਗਏ,
"ਰਾਜਨ" ਰਾਜ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ , ਝੱਟ ਤਖਤੇ ਪਲਟ ਗਏ।

ਰਾਜਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ
6239326166

ਕਿੱਲਾਂ ਕੰਡੇ

ਜੋ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਲਾਂ ਕੰਡੇ ਅੱਜ ਖਲਾਰੇ।
ਅਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਚੁਗਣੇ ਪੈਣੇ ਸਭ ਸਰਕਾਰੇ।
ਹਾਲੇ ਵੀ ਹੈ ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਦੇਸ ਦੀ ਖਾਤਿਰ,
ਸਿਦਕ ਭਰੋਸਾ ਕੈਮ ਸਮਝ ਨਾ ਹਾਰੇ ਹਾਰੇ ।
ਹਰ ਵੇਲੇ ਹੀ ਚਹੁੰਦੇ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਅਸੀਂ, ਪਰ,
ਤੇਰੀ ਬਦਨੀਤੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵਣ ਪਾਰੇ ।
ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ ਕਾਹਦਾ ਹੋਇਆਂ ਹੈਂ ਤੂੰ,
ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਤੈਂ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਢਾਰੇ ।
ਰੋਜ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੈਂ ਵੰਡਣ ਵੰਡਣ ਦੀ,ਪਰ,
ਟੋਪੀ ਪਗੜੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਕ ਜੁਟ ਨੇ ਸਾਰੇ।
ਮੇਟ ਨਾ ਸਕਿਆ ਔਰੰਗਾ ਵੀ ਹੋਂਦ ਨਾ ਸਾਡੀ,
ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਉਬਲੇ ਹਾਂ ਚੱਲੇ ਤਨ ਤੇ ਆਰੇ।
ਕਾਮੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨਾ ਲੈ,
ਕਾਮੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਹੱਥ ਕਰਾਰੇ।
ਇਹ ਤਖਤ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੱਕਾ ਨਹੀਂ ਏ ਗੁਲਸਨ ਜੀ,
ਅੱਕੇ ਲੋਕੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰੇ।

ਲੇਖਕ:ਗੁਲਸਨ ਸਰਮਾ, ਮਿਰਜਾਪੁਰੀ

ਇਨਸਾਨਾਂ

ਉਏ ਆ ਗਲਵਕੜੀ ਪਾਕੇ ਮਿਲੀਏ ਹੋਕੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਲ
ਆ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੱਠੇ ਬਹਿਕੇ ਲਈਏ ਢਿੱਡ ਫ਼ਰੋਲ
ਅੱਜਕੱਲ ਨੇਤਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੜਵਾਕੇ ਰਾਜ ਨੇ ਕਰਦੇ
ਆਜਾ ਇੱਕ ਅਵਾਜ ਉਠਾਈਏ ਚੱਕ ਦੇਈਏ ਸੱਭ ਪਰਦੇ
ਜੇ ਆਪਾਂ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋ ਜਾਈਏ ਤਖਤ ਜਾਣਗੇ ਡੋਲ
ਆ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੱਠੇ ਬਹਿਕੇ ਲਈਏ ਢਿੱਡ ਫ਼ਰੋਲ........
ਧਰਮ ਨੂੰ ਅੱਜ ਬਣਾਇਆ ਇੰਨਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ
ਫ਼ੁੱਟ ਪਾਓ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਐ ਪਾੜਾ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾ ਆਪਾਂ ਲੜਦੇ ਬੋਲਕੇ ਮੰਦੜੇ ਬੋਲ
ਆ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੱਠੇ ਬਹਿਕੇ ਲਈਏ ਢਿੱਡ ਫ਼ਰੋਲ...........
ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਿਆ ਸਾਰੇ ਆਜੋ ਰਲਮਿਲ ਕਸਮਾਂ ਪਾਈਏ
ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਧਰਮ ਨਾ ਵੱਡਾ ਆਜੋ ਫ਼ਰਜ ਨਿਭਾਈਏ
ਸੱਭ ਨਾ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕਰੀਏ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਅਨਮੋਲ
ਆ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੱਠੇ ਬਹਿਕੇ ਲਈਏ ਢਿੱਡ ਫ਼ਰੋਲ............

ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਾ
ਪਿੰਡ ਸੂਰਘੁਰੀ ਜਿਲਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 8437368027

.ਗ਼ਜ਼ਲ

ਆਪਣੇ ਹੁਣ , ਪਰਾਏ ਹੋ ਗਏ ,
ਦੁਸਮਣ ਯਾਰ , ਛਾਏ ਹੋ ਗਏ ।
ਵਾੜ ਖੇਤ ਨੂੰ , ਖਾਣ ਲੱਗੀ ,
ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ , ਤਿਰਹਾਏ ਹੋ ਗਏ ।
ਨਿੱਕੀ ਗੱਲ ਤੇ , ਰਿਸਤੇ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ,
ਮੈਂ ਨਾਲ ਬੁੱਲ, ਸਜਾਏ ਹੋ ਗਏ ।
ਸਹਿਰ ਤੇਰਾ ਦਰਦੀ , ਪੱਥਰ ਵਰਗਾ,
ਦਿਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ , ਪਥਰਾਏ ਹੋ ਗਏ ।
ਕੱਚੀ ਡੋਰ , ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੀ ਅੱਜਕਲ ,
'ਸਵਿ' , ਜਸਿਮ ਦੇਖ , ਵਿਕਾਏ ਹੋ ਗਏ।

ਸਵਿਨਾਥ ਦਰਦੀ
ਸੰਪਰਕ ਨੰ:-9855155392

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ

ਸਾਂਝੇ ਘੋਲ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਹੋਏ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ,
ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਝੁਕਾਅ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਅਸੀਂ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਂਣੀ ,
ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਟੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਇੱਕ ਨਈਂ ਅਨੇਕ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਇਹੋ 'ਜੇ ,
ਜਿਹੜੇ ਘਾਤਕ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ।
ਖੇਤੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਜੋ ਬਣਾਏ ,
ਇਹ ਵੀ ਜਾਪਦੇ ਬਣਾਏ ਜਿਵੇਂ ਜੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ।
ਤਾਂ ਹੀ ਲੌਕ ਡਾਉਨ ਵਿੱਚ ਆਰਡੀ ਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ,
ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਅੱਖ 'ਜੀ ਚੁਰਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ------
ਕੀਤਾ ਅਧਿਐਨ ਜਦੋਂ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ,
ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।
ਹੌਲ਼ੀ ਹੌਲ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ,
ਲਾਏ ਧਰਨੇ ਸੀ ਢੋਲ ਤੇ ਨਗਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ।
ਤਿੰਨ ਮੀਨ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਦਿੱਲੀ ਦਿਆਂ ਬਾਡਰਾਂ 'ਤੇ,
ਰਾਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵੱਟਾਂ ਬੰਨੇਂ ਢਾਹ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ------
ਹੌਲ਼ੀ ਹੌਲ਼ੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ,
ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਸੁਨੇਹਾ ਜਦੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤੱਕ।
ਤਿੰਨ ਮੀਨ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਗੱਲ ਪੁੱਜ 'ਗੀ ਆਖੀਰ ,
ਗੀਤਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੰਝੂ ਖਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤੱਕ।
ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਪੂਰੇ ਗੇੜ ਦੀ ਗਿਆਰਾਂ ,
ਰੇਲ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖ 'ਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ------
ਸਵਾ ਦੋ ਸੌ ਸੂਰਮੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ,
ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਸਬਰਾਂ ਨੂੰ ਟੁੱਟਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ।
ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਛੱਡੇ ਸੀ ਕਈ ਸੱਪ ਤੇ ਸਪੋਲ਼ੀਏ ,
ਮਿੱਧ ਦਿੱਤੇ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਉੱਠਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ।
ਪਿੰਡ ਰੰਚਣਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਨੇ ਲਿਖੇ ਦਰਜਨਾਂ ਹੀ ਗੀਤ ,
ਗਾਏ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਜਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।
ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਂਣੀ ,
ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਟੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਮਿੱਤਰੋ ।

ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ,
9478408898

ਕਵਿਤਾ

ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਹੋਵੇ ਸਤਿਕਾਰ,
ਹੁੰਦਾ ਉੱਥੇ, ਜਿੱਥੇ ਹੋਣ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ।
ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈਏ,
ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦਸੋ ਫਾਇਦੇ ਗਣਾਈਏ।
ਮਿਹਨਤ, ਮਿਲਵਰਤਣ ਭਾਵਨਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾ,
ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚੋ ਮਿਲਦਾ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੇਵਾ।
ਲਾਲਚ, ਝੂਠ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ,
ਇਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਹੀਓ ਫ਼ਿਤਰਤ।
ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ,
ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਹਿਣ।
ਨਾ ਹੀ ਭਰਾ ਤੋਂ ਭਰਾ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਵੱਖ,
ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਰੋਵੇ ਅੱਖ।
ਮਾ ਪਿਓ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੱਸਦੇ,
ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਰਲਮਿਲ ਇਕੱਠੇ ਵਸਦੇ।
ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਸਦੇ ਜਿਸ ਵੀ ਵੇਹੜੇ,
ਰਹਿਣ ਉਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਖੇੜੇ।
ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਘਟ ਆਵੇ,
ਇੱਕੋ ਰਸੋਈ 'ਚ ਬਣ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਖਾਵੇ।
ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋ ਜਦੋਂ ਫੇਰ ਰੋਟੀ ਖਾਵਣ,
ਸਵਾਦ ਰੋਟੀ ਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹੀ ਪਾਵਣ।
ਪਰਿਵਾਰ 'ਚੋ ਜੇ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਇਕ ਬਿਮਾਰ,
ਸਾਰੇ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਤਿਆਰ।
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਖਿਆ,
ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ।
ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਖੇਡਣ ਗਾਉਣ,
ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਫੇਰ ਮਨ ਪ੍ਰਚਉਣ।
ਮੀਂਹ ਹਨੇਰੀ ਗਰਮੀ ਜਾ ਹੋਵੇ ਸਿਆਲ,
ਇਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾ ਦੀ ਲੋਕੀਂ ਦੇਣ ਮਿਸਾਲ।
ਅਪਣੱਤ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਜਦੋਂ ਫੈਲਾਉਂਦੇ,
"ਬੇਦੀ" ਤਾਹੀਂਓ ਬਾਗ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਕਹਾਉਂਦੇ।

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
9041925181

ਬੋਤਲ

ਕਿੱਸਾ ਸੁਣੋ ਸੁਣਾਵਾਂ, ਬੋਤਲਾਂ ਦਾ,
ਐਂਵੇ ਸਮਝੋ ਨਾ ਕੱਚ ਦੇ, ਤੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਜਗਾ ਦਿੰਦੀ,
ਜਦੋਂ ਜਾਵੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ, ਝੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਹਰ ਇੱਕ ਪੈੱਗ ਦਾ, ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ,
ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਦਾ ਤਾਰਦੀ, ਮੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਾਤ-ਪਾਤ, ਤੇ ਨਾ ਧਰਮ ਕੋਈ,
ਜਦੋਂ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਏ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਬੋਤਲ।
"ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਾਈ, ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਭਾਈ" ,
'ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ' ਦੇ ਬਣ ਜਾਏ, ਤੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਦਾ ਰੂਪ, ਵੀ ਧਾਰ ਜਾਵੇ,
ਜੇਕਰ ਜਾਵੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ, ਡੁੱਲ੍ਹ ਬੋਤਲ।
ਜੇ ਕੋਈ ਕਰੇ ਹੰਕਾਰ, ਇਹਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਊਂ ਮੈਂ,
ਭੱਠਾ ਪਲਾਂ ਚ ਕਰਦੀ, ਗੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ, ਆਪ ਤਾਈਂ,
ਐਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਦੀ, ਫੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਤਾਹੀਓਂ 'ਰੋਮੀਆਂ' ਬੰਦੇ, ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਵਾਗੂੰ,
ਜਾਂਦੀ ਅੰਤ ਕਬਾੜ ਚ, ਰੁੱਲ ਬੋਤਲ।
ਜਾਂਦੀ ਅੰਤ ਕਬਾੜ ਚ, ਰੁੱਲ ਬੋਤਲ,
ਜਾਵੇ ਅੰਤ ਕਬਾੜ.................

ਰੋਮੀ ਘੜਾਮੇਂ ਵਾਲਾ।
98552-81105

ਜਾਵੋ ਨੀ ਕੋਈ ਮੋੜ ਲਿਆਵੋ

ਜਾਵੋ ਨੀ ਕੋਈ ਮੋੜ ਲਿਆਵੋ
ਜੋ ਜਹਾਨੋਂ ਗਈ ਏ ਤੁਰ ਨੀ
ਅੱਲਾ ਕਰੇ ਆ ਜਾ ਜਾਵੇ ਮਾਂ
ਮੱਥਾ ਲਵਾਂ ਮੈਂ ਚੁੰਮ ਨੀ
ਮਾਂ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਏ
ਕੋਈ ਅਗੰਮੀ ਨੂਰ ਏ
ਤੁਰ ਗਈ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਏ
ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ
ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਡੇਰੇ ਲਾਏ
ਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ ਏ
ਦੁੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਅਲੋਪ ਏ
ਕੋਈ ਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਰੋਗ ਏ
ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ
ਕਿਉਂ ਤੁਰ ਗੀ ਦੇਸ਼ ਪਰਾਏ
ਮਾਂ ਦਿਆਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਚੂਰੀ
ਪ੍ਰੀਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੂੜ੍ਹੀ
ਖਾਂਦੇ ਨਾ ਪੈਂਦੀ ਪੂਰੀ
ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ
ਤਰਸਦੇ ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਜਾਏ
ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਘਿਓ ਦੀਆਂ ਨਾਲਾਂ
ਖਾਂਦਾ ਕੋਈ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ
ਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀ ਮਾਈ
ਕਿਉਂ ਦੇ ਗਈ ਲੰਮੀ ਜੁਦਾਈ
ਮਾਂ ਤੇਰੇ ਰੋਂਦੇ ਬੱਚੜੇ
ਯਾਦ ਤੈਨੂੰ ਬਾਹਲਾ ਕਰਦੇ
ਕੋਈ ਨਾ ਪੁੱਛਦਾ ਖੜ ਕੇ
ਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ
ਤੈਨੂੰ ਤਰਸ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਏ
ਸੱਚ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਿਆਣੇ
ਮਾਪੇ ਨੇ ਕੀਮਤੀ ਗਹਿਣੇ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨੀ ਰਹਿਣੇ
ਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ
ਗੱਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈ ਹਾਏ...

ਅਮਰਦੀਪ ਕੌਰ

ਭਾਈਓਂ ਔਰ ਬੈਹਨੋ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੂੰ (ਜੁਮਲਾ)

ਭਾਈਓਂ ਔਰ ਬੈਹਨੋ ਮੁਝੇ ਨਹੀਂ ਮਾਲੂਮ ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਕਿਸ ਕੇ ਆਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਹਮ ਤੋਂ ਮੰਚ ਪਰ ਕੇਵਲ ਆਪ ਕੋ ਜੁਮਲੇ ਪੇ ਜੁਮਲਾ ਸੁਨਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਹਮੇ ਆਪ ਕੀ ਨਹੀਂ ਫਿਕਰ ਕਿਆ ਆਪ ਸਾਮ ਕੋ ਭੂਖੇ ਪੇਟ ਸੋਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਹਮ ਕਿਸਾਨੋ ਕੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਸੁਣਤੇ ਹਮ ਤੋਂ ਹੋਸਪੀਟਲ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਮੈਂ ਪੂੰਜੀਪਤੀਓ ਕੀ ਸੁਣਤਾ ਹੂੰ ਆਪ ਕੌਣ ਮੁਝੇ ਸਮਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਹਮ ਕੋ ਸਿਰਫ ਕਰੋੜਪਤੀਓ ਕੀ ਹੈ ਫਿਕਰ ਉਸ ਕੇ ਰਖਵਾਲੇ ਹੈ
ਭਾਈਓ ਔਰ ਬੈਹਨੋ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੂੰ ਹਮ ਆਪ ਕੋ ਜਹ ਬਤਾਨੇ ਵਾਲੇ ਹੈ
ਜੋ ਮੁਝੇ ਸਮਝ ਗਏ ਵੋ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜੋ ਨਾ ਸਮਝੇ ਵੋ ਹੈ ਆਗਿਆਨੀ
ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੈਂ ਸੁਣਦਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਹਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ

ਬਲਤੇਜ ਸੰਧੂ ਬੁਰਜ ਲੱਧਾ
9455818158

ਗੀਤ : ਮਸਤੀ

ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦੇ
ਮਾਰ ਮੜਾਸਾ ਮਸਤੀ ਦਾ
ਖੌਰੇ ਕਿਸ ਦਿਨ ਮਿਟ ਜਾਣੀ ਏ
ਨਹੀਂ ਭਰੋਸਾ ਹਸਤੀ ਦਾ
ਰਾਗ , ਦਵੇਸ਼ , ਈਰਖਾ ਛੱਡ ਦੇ
ਛੱਡ ਦੇ ਨਫਰਤ ਸਾਡਾ ਵੇ
ਆਪੇ ਕਰ ਦੇਊ ਵਕਤ ਨਿਤਾਰਾ
ਕੌਣ ਚੰਗਾ ਤੇ ਮਾੜਾ ਵੇ
ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀ
ਵਾਸੀ ਬਣ ਫੱਕਰਾਂ ਦੀ ਬਸਤੀ ਦਾ
ਖੌਰੇ ਕਿਸ ਦਿਨ ਮਿਟਜਾਣੀ ਏ
ਨਹੀਂ ਭਰੋਸਾ ਹਸਤੀ ਦਾ
ਡਰ ਵਾਲ਼ੇ ਫ਼ਲ ਲੱਗਣ ਹਮੇਸ਼ਾਂ
ਦੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਿਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਤੇ
ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧੁੱਪਾਂ
ਹਾਸੇ ਆਉਣ ਨਾ ਦੇਵਣ ਮੁੱਖਾਂ ਤੇ
ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਂਦਾ ਸਾਥ ਕਦੀ ਨਾ
ਕਾਗਜ਼ ਵਾਲ਼ੀ ਕਸ਼ਤੀ ਦਾ
ਖੌਰੇ ਕਿਸ ਦਿਨ ਮਿਟ ਜਾਣੀ ਏ
ਨਹੀਂ ਭਰੋਸਾ ਹਸਤੀ ਦਾ
ਫਿਕਰਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲਾਹ ਦੇ
ਮਾਰ ਮੜਾਸਾ ਮਸਤੀ ਦਾ

ਸੋਨੂੰ ਮੰਗਲ਼ੀ
ਫੋਨ : 8194958011

ਅਜਾਦੀ ਤੇ ਮੈਂ

"ਅਜਾਦੀ ਮੇਰੀ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ"
ਮਿਲੀ ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ
ਮੁੱਦਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ,
ਸ਼ਾਸਕ ਤੇਰਿਆਂ ਨੇ
ਮੇਰਾ ਕੀ ਹੈ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ?
ਬੇੜੀਆਂ ਲਾ ਪੈਰੀਂ
ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ,
ਗਰੀਬੀ,
ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੀਆਂ,
ਲੈਣਾ ਸਾਹ ਵੀ ਹਰਾਮ ਕੀਤਾ।
ਅਜਾਦੀ ਮੇਰੀ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ"
ਸੁਖੀ ਸੀ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਗੁਲਾਮ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ
ਖੁਸੀ ਹੰਢਾਉਂਦੀ ਸੀ
ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਇਹਨਾਂ ਕੀਤਾ ।
ਅਜਾਦੀ ਮੇਰੀ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ"
ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਤੇਰਿਆਂ ਨੇ ਠੱਗ ਤੈਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਾਮਾਲ ਕੀਤਾ ।
ਅਜਾਦੀ ਮੇਰੀ ਨੇ
ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ"
ਸ਼ਾਸਕ ਤੇਰਿਆਂ
ਮੇਰਾ ਕੀ ਹੈ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ?

ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਸਿੰਘ
+91 77430 80522

ਇਨਸਾਨ ਜਾਂ ਹੈਵਾਨ

ਜਾ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਅੱਲਾ ਅੱਲਾ ਬੋਲਿਆ
ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਵਰਕਾ ਖੋਲਿਆ।
ਧਿਆਇਆ ਰਾਮ ਮੈਂ ਜਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ
ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਆਪਣਾ ਬੋਲਿਆ ।
ਬੇਸਮਝ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ
ਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸਜਿਦ ਮੈਂ ਕੁਰਾਨ ਦਾ ਪੰਨਾ ਫੋਲਿਆ ।
ਥੱਕ ਹਾਰ ਮੈਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਜੀਂਦਗੀ ਦੇ ਸਭ ਮੋੜਾਂ ਤੋਂ
ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਤੋਲਿਆ।
ਛੱਡ ਮੀਤ ਕਿਉਂ ਬਣਨ ਇਨਸਾਨ ਲੱਗਿਆਂ
ਹੈਵਾਨ ਬਣ ਹਰ ਕਿਸੇ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਬੋਲਿਆ ।

ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ 9417545100

ਇਨਕਲਾਬ (ਕਾਵਿ ਵਿਅੰਗ)

ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀਏ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ,ਪਹਿਲੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਿਸਾਬ।
ਕਾਲੇ ਕਿਸਾਨੀ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਕੇ ,ਤੂੰ ਕੇਹੜਾ ਦਿੱਲੀਏ ਦੱਸ ਲੈਣਾ ਇਹ ਖ਼ਿਤਾਬ।
ਸੈਂਕੜੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ਼ ਤੂੰ ਬੁਝਾਏ ,ਤੈਂਨੂੰ ਨਾ ਛਰਮ ਨਾ ਕੋਈ ਰਹੀ ਲਿਹਾਜ਼।
ਤੇਰੀ ਬਰਬਾਦੀ ਵੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਲਾਜ਼ਮੀ ,ਜੇ ਤੂੰ ਉਜਾੜਨਾ ਚਾਉਂਦੀ ਇਹ ਪੰਜਾਬ।
ਪੁੱਛੀਏ ਬੇ ਦਰਦ ਸਰਕਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਤੈਂਨੂੰ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀ ਦੀਏ ਕੋਈ ਸਾਰ।
ਕਹੇ ਜਖਵਾਲੀ ਹਰ ਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ,ਖ਼ੂਨ ਡੋਲਕੇ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਇਨਕਲਾਬ।
ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਭਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਹੁੰਦੀ ,ਕੀਹਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਹਿਣਾ ਕੀਹਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ।
ਤੁਸੀਂ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉ ਮੇਖਾਂ ,ਪਰ ਅਸੀਂ ਲਗਾਵਾਂਗੇ ਸੂਹੇ ਰੰਗਦੇ ਗੁਲਾਬ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ
ਮੋਬਾਇਲ 98550 36444

No body have time to watch Tv advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time .
Online news, advertisement,
promotion anytime anywhere .
Doesn't matter where are you .

PREETNAMA ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ

Preetnama provide you your business promotion online worldwide on all social sites even TikTok .

Advertisement with Preetnama .

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your business.

Business Persons, Doctor, Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers, writers come Join or TalkShow and Advertisement with us on national & International based.

Search Just Preetnama

- Youtube
- Facebook
- Twitter
- Instagram
- LinkedIn
- TikTok

No need to go anywhere,
Just leave message on
WhatsApp or email us .
We will call you back.

Contact us immediately

Pritpal Kaur

www.preetnama.com
www.preetnews.com

Phone- +1 201-312-4180
Email- preetnamausa@gmail.com